

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1889 - 1914

ΟΙ ΑΡΓΥΡΟΙ ΓΑΜΟΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ Απομνημονεύματα

Εκδόσεις, Προμήθειαι τοῦ 1889

ΠΡΑΞΕΙΣ Τῆς Ἀγίας Σοφίας

ΔΑΞΙΑΡΧΗ Τῶ Ἑλλάδος τοῦ 1889

Κ. Δ. ΚΡΥΤΙΚΟΣ Χειρογράφοι

ΚΝΟΥΤ ΛΙΝΔΟΥ Ἀλφειά (ἑορτή)

Πολυμένων Δελφῶν, Θεσσαλονικῶν ἁγίων, Ἡ κατά
παραγγελίαν τοῦ Ἑλλήνων Χρονολογισμῶν, ἑορτῶν

Εἰσάγει, ἀπὸ τοῦ Στοιμασίου, Χρῆτος

ΚΑΤΥΠΟΥ ΕΠΙΣΤΗ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
ΕΠΙΟΙΚΟΥΜΕΝΟΝ Τῶ Αἴτι βαλκόνι +
ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ, ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΑΘΗΝΑΙ, ΑΧΑΡΝΩΝ 23

ΕΓΓΡΑΦΑΙ

Ελλάδος δευτέρως Δρ. 16. — Εξωτερικού δευτέρως Δρ. 20.
Τὰ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ», διδίδονται τὴν 16^η ἐκάστη μηνός.
Τὸ τίμημα τῆς ἐγγραφῆς ἀποστέλλεται διὰ ταχυδρομ. ἢ ταχυπῆχης
ἐπιταγῆς πρὸς τὸν κ.

ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΑΓΓ. ΒΑΛΑΧΩΝ

Ἰδιοκτήτην «Παναθηναίων»,
ΑΘΗΝΑΣ, Αχαρνῶν 23.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος τῶν «Παναθηναίων» εἰς ὅλην τὴν Ρωσσίαν
ὁ κ. Ἀναστάσιος Μάλτος, Rue Pouschkin, N° 66, Ὁδησούς.

ΟΙ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῇ ΕΛΛΗΝΕΣ ζητεῖτε τὰ «Παναθηναία», ἀπὸ τοῦ ἐλληνικὸν
βιβλιοπωλείου Κ. Καραδαγλίδου, 45 Madison Street, New York U. S.

ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΤΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΓΟΡΑΙΩΝ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΜΙΝΕΡΒΑ

ΟΔΟΣ ΧΑΡΙΤΟΣ ΑΡ. 1
ΑΘΗΝΑΙ
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ ΑΡ. 979

* ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Α. ΜΠΑΧΑΟΥΕΡ *

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Η «ΑΝΑΤΟΛΗ»

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΙΝΑΞ

ΕΤΗ	Συνολογηθεῖ- σαι ἀσφάλειαι	Ποσὸν τῶν ἐν λοχὺ ἀσφαλειῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος	Ἀποζημιώσεις πληρωθεῖσαι	Μαθηματικὰ ἀποθέματα εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους	Μαθηματικὰ ἀποθέ- ματα καὶ περιουσία τῆς ἑταιρείας εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους
1909	5,080,877.—	4,343,375.75	69,226.—	303,389.59	1,260,676.29
1910	5,566,628.75	7,814,946.50	105,830.45	640,280.73	1,650,903.12
1911	5,920,850.50	11,261,585.—	229,795.10	1,040,782.39	2,097,674.18
1912	4,011,977.30	12,813,291.—	300,204.75	1,562,360.20	2,595,069.50
1913	4,560,060.—	13,917,213.—	384,653.—	1,972,031.—	2,977,431.01

ΣΗΜ. Ἡ ἐλάττωσις τῶν παραγωγικῶν ἀποτελεσμάτων κατὰ τὰ ἔτη 1912 καὶ 1913 ὀφείλεται εἰς
τὴν ἐμπόλεμον κατάστασιν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ THOMSON HUSTON.—ΕΔΡΑ: ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΜΕΤΟΧΑΣ: ΔΡΑΧ. 10,000,000. — ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΙΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ: ΦΡ. ΧΡ. 10,000,000

Κεντρικὸν Ἔργοστάσιον ἐν Νέῳ Φαλήρῳ — Σταθμοί: Ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ, Νέῳ Φαλήρῳ
καὶ Κηφισσίᾳ. — Ἡλεκτρικὴ κίνησις τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ Σιδηροδρόμου καὶ τῶν Τροχιο-
δρομῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων. — Προνόμιον φωτισμοῦ δι' ἡλεκτρισμοῦ καὶ ἀερίου:
Πειραιῶς, Πατρῶν, Σύρου, Καλαμῶν, Ἀργοστολίου, Χαλκίδος. — Ἡλεκτρικὸς Τροχιοδρόμος Πατρῶν.
Ἐγκαταστάσεις φωτισμοῦ καὶ κινητηρίου δυναμeos καὶ ἐν γένει πᾶσα ἐργασία σχετιζομένη με
τὸν ἡλεκτρισμόν. — Ἡ ἑταιρία προμηθεύει παντὸς εἶδους ὑλικά ἡλεκτρισμοῦ, ἰδία ὄργανα καὶ
μηχανὰς **Thomson Houston** τῶν ὁποίων εἶναι ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΚΟΜΜΩΣΕΩΣ
Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 4

La vraie ondulation Marcel.

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ε. ΚΑΖΑΝΗ

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΝ Τῇ ΑΝΑΤΟΛῇ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΜΕ ΤΑ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ—ΣΤΟΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Μόνον τὸ τσιγκογραφεῖον Ε. Καζάνη
ἐβραβεύθη ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Βορδῶ.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ—ΜΕΓΕΘΥΝΣΕΙΣ

Ὁδὸς Ἑρμοῦ 10

Παρὰ τῇ Πλατείᾳ Συντάγματος

COMMERCIAL UNION ASSURANCE CO LTD

“ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΤΩ 1861

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΔΙΑ Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 1914

Καταθέσασα τὴν ἐκ δραχμῶν 200,000 ἐγγύησιν τοῦ νόμου ΓΥΓ' (1919)
παρὰ τῇ ἐνταῦθα Ἰονικῇ Τραπεζῇ Ltd.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΡΑΧ. 60,000,000

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΡΑΛΛΗΣ — ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΡΑΚΤΩΡ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ΠΛΥΤΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΚΟΡΑΗ 3, ΑΘΗΝΑΙ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΔΡ. 60.000.000
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Διεύθυνσις τηλεγραφική
<Αθηναϊκή>

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

Εν Πειραιῇ, Πάτραις, Σύρω, Καλάμαις, Τριπόλει, Βόλω, Λαρίσση, Αργινίω, Θεσσαλονίκη, Σέρραις, Καβάλλα, Ίωννίνους, Χίω, Διμένι Βαθέος (Σάμον), Χανίοις, Ηρακλείω, Ρεθύμνη. Εν Κων/πόλει (Υπό/μα ἐν Γαλατῇ μετὰ Πρακτορείου ἐν Σταμπούλ), Ἀμισῷ, Σμύρνη, Μερσίνη. Εν Ἀλεξανδρείᾳ, Καῖρω, Ζαχαζικῷ. Εν Λονδίῳ (22 Fenchurch Street), ἐν Λεμεσῷ (Κύπρον).

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 18/31 ΙΟΥΛΙΟΥ 1914

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ καὶ παρ' ἐγχωρίοις Τραπεζίαις	Δρ.	5.243.542.32
Διαθέσιμα παρὰ Τραπεζαῖς ἐν Εὐρώπῃ	»	3.276.959.81
Σύματα ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ καὶ τοκομερίδια ἐν χαρτοφυλακίῳ	»	1.179.745.48
Προεξοφλήσεις καὶ Προκαταβολαὶ ε/γραμματίων	»	7.669.320.34
Δάνεια καὶ Ἡγγυημένοι λογαριασμοί: ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων	»	34.930.797.19
» » ἐμπορευμάτων	»	6.738.103.72
» ὑποθήκῃ ἀκινήτων	»	8.316.732.09
» διαφορῶν ἐγγυήσεων	»	28.984.329.08
Τρέχοντες λ/σμοὶ χρεωστικοὶ	»	22.122.227.02
Ὁμολογίαι Ἑθνικῶν Δανείων, Λιμενικῶν Ταμείων καὶ Ἀνωνύμων Ἑταιριῶν	»	9.460.073.99
Μετοχαὶ διαφορῶν Ἑταιριῶν	»	11.954.447.95
Συμμετοχαὶ εἰς ἐπιχειρήσεις	»	746.934.45
Καταστήματα Τραπεζῆς	»	6.010.876.08
Κτήματα ἐξ ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων	»	12.092.484.18
Εἰσπρατάσεις, ἐπιπλά, χρηματοκιβώτια κτλ.	»	1.057.654.46
Διάφοροι λογαριασμοὶ	»	1.118.815.80
	Δρ.	160.903.043.96

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Κεφάλαιον Ἑταιρικόν	Δρ.	60.000.000.—
Καταθέσεις ὀψεως	»	12.340.790.53
» προθεσμίας	»	28.843.953.32
» πολυτεῖς καὶ μὲ προειδοποίησιν	»	23.773.205.40
Ταμιευτήριον	»	7.613.111.51
Τρέχοντες λ/σμοὶ πιστωτικοὶ	»	14.996.592.62
Τραβηκτικὰ ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ	»	10.850.879.17
Ἐξωτερικοὶ λ/σμοὶ	»	1.203.643.98
Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι	»	813.632.20
Γραμμάτια εἰσπραχθέντα διὰ λογαριασμὸν τρίτων	»	449.723.23
Μερίσματα πληρωτέα	»	17.512.—
	Δρ.	160.903.043.96

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς
Ι. Κ. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Κ. Ι. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ πᾶσαν τραπεζικὴν ἐργασίαν, ἥτοι: Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων καὶ συναλλαγματικῶν, Προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, Εἰσπράξεις τοκομεριδίων παντὸς εἶδους χρεωγράφων, φορτωτικῶν, συναλλαγματικῶν, γραμματίων ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ, Ἐκτελεῖ χρηματιστικὰς ἐντολάς, Ἐκδίδει ἐπιταγὰς, πιστωτικὰς ἐπιστολάς καὶ τηλεγραφικὰς ἐντολάς πληρωμῶν ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἔξωτερικῷ. Ἀνοίγει τρέχοντας λ/σμοὺς ἠγγυημένους, Δέχεται καταθέσεις χρεωγράφων πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων καὶ ἐνοικιάζει διαμερίσματα χρηματοκιβωτίων διαφορῶν διαστάσεων ὑπὸ ὅρους λίαν εὐνοϊκοὺς διὰ τὸ κεινόν.

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν δέχεται καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια, εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ τοῦ ἔξωτερικοῦ ὑπὸ ὅρους λίαν εὐνοϊκοὺς.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις εἶναι ἀποδοτέαι εἰς δ νόμισμα ἐνηργήθησαν, αἱ δὲ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ὁμοίως ἀποδίδονται δι' ἐπιταγῶν (chèques) τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἔξωτερικῷ ἀνταποκριτῶν τῆς. Οἱ δεδουλευμένοι τόκοι πληρώνονται καθ' ἑξαμηνίαν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους. Ταμιευτήριον μὲ ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν λειτουργεῖ καθ' ἑκάστην.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΦΡ. ΧΡ. 25.000.000
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΙ, ΣΜΥΡΝΗΙ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΙ, ΚΑΙΡΩΙ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ: ΕΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗΙ, ΣΕΡΡΑΙΣ, ΖΑΓΑΖΙΚ, ΜΑΓΝΗΣΙΑΙ, ΠΕΡΓΑΜΩΙ, ΣΟΜΑΙ

ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Μ. Π. ΚΑΜΑΡΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ: Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Π. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

Προεξοφλήσεις, Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ Χρεωγράφων, Γραμματίων, Ἐμπορευμάτων, Ἀγορὰ καὶ Πώλησις Συναλλάγματος, Πιστωτικαὶ ἐπιστολαί, Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ, Καταθέσεις ἐν ὄψει, ἐπὶ προθεσμία, Ταμιευτήριον κ.τ.λ.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΜΟΥΣΙΚΗ,,

"Όλα τὰ τραγούδια όλων τῶν Ἑλλήνων συνθετῶν

ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΥΤΕΡΑΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΠΙΑΝΩΝ ΚΑΙ ΑΕΡΟΚΥΜΒΑΛΩΝ

ΣΤΑΡΡ

ΣΤΑΡΡ

Πιάνα καὶ ἀεροκύμβαλα όλων τῶν τιμῶν
μὲ μηνιαίας δόσεις ἐκ δρ. 40

ΑΘΗΝΑΙ

Σταδίου 21, Στοὰ Ἀρσακείου 13—15

Κατάλογοι δωρεὰν ἐπὶ αἰτήσῃ

Σ. Π. Α. Π.

Ἀναχωρήσεις ἐξ Ἀθηνῶν

6.30 π.μ. Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Τρίπολιν, Μεγαλόπολιν, Κυπαρισσίαν, Καλάμας.

7.05 » Διὰ Κόρινθον, Καλάβρυτα, Πάτρας, Κυλλήνην (λουτρά), Πύργον, Ὀλύμπια.

8.20 » Διὰ Κόρινθον καὶ τὰς μέχρις Ἀκράτας στάσεις.

1.00 μ.μ. Διὰ Κόρινθον, Ναύπλιον, Πάτρας.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Πατρῶν

7.30 π.μ. Διὰ Κόρινθον, Ἀθήνας.

11.40 » Διὰ Καλάβρυτα, Κόρινθον, Ναύπλιον, Ἀθήνας.

6.30 » Διὰ Κυλλήνην (λουτρά), Πύργον, Ὀλύμπια, Κυπαρισσίαν, Καλάμας, Μεγαλόπολιν, Τρίπολιν.

3.45 μ.μ. Διὰ Κυλλήνην (λουτρά), Πύργον, Ὀλύμπια.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Καλαμῶν

7.00 π.μ. Διὰ Κυπαρισσίαν, Ὀλύμπια, Πύργον, Πάτρας, Μεγαλόπολιν, Τρίπολιν, Ναύπλιον, Ἀθήνας.

12.05 » Διὰ Πύργον, Ὀλύμπια, Τρίπολιν.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

4.40 μ.μ. Ἐκ Πατρῶν, Τριπόλεως, Ναυπλίου.

6.15 » Τοπικὴ ἐκ Κορίνθου.

7.05 » Ἐξ Ὀλυμπίων, Πύργου, Κυλλήνης (λουτρῶν), Πατρῶν, Καλαβρύτων.

8.05 » Ἐκ Καλαμῶν, Κυπαρισσίας, Μεγαλόπολεως, Τριπόλεως, Ναυπλίου.

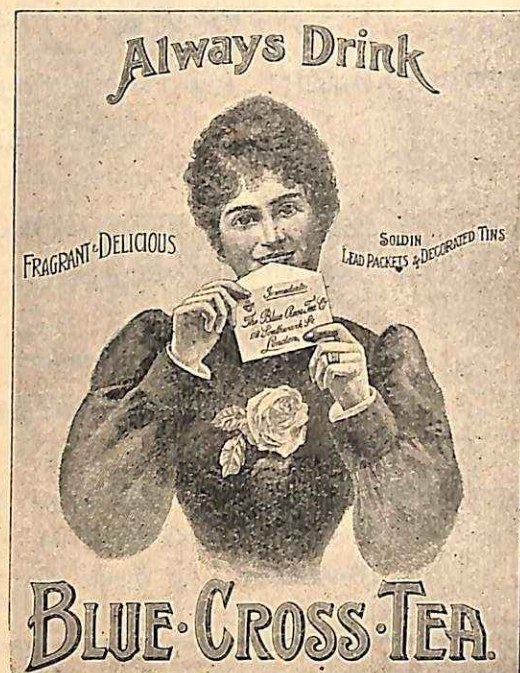
ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑΡΙΑ ΤΑΞΕΙΔΙΩΝ

1000 χιλιόμε.	Α' Θ.	Δρ.	90	διαρκείας
ἐκπτώσεις 25%	Β'	»	75	6 μηνῶν
	Γ'	»	45	
2500 χιλιόμε.	Α' Θ.	Δρ.	210	διαρκείας
ἐκπτώσεις 30%	Β'	»	175	12 μηνῶν
	Γ'	»	105	

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἰσχύοντα μεταξὺ Πειραιῶς, Ναυπλίου, Μύλων, Κορίνθου, Κυλλήνης, Πύργου, Ὀλυμπίων.

Α' Θ. ἐτήσι.	Δρ.	504	ἑξάμ.	294	τρίμ.	168
Β' Θ. »	»	362	»	211	»	121

ΤΕΙΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Εἶναι τὰ ἄριστα πάντων. Διὰ τοῦτο ὅπου εἰσῆχθησαν ἐπεβλήθησαν γενικῶς. Ἡ συσκευὴ τῶν εἰς πακέτα καὶ κυτία μὲ τὸ σῆμα τοῦ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ γίνεται ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ Ἀγγλικοῦ Κράτους.

Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ ἐξωδιμοπωλεῖα.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΕΙΣ ΤΟ ΣΗΜΑ

Γεν. ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ

Ἐν Πειραιεῖ (Λεωφόρος Γεωργίου Α' 10^α)

ΛΟΥΤΗΡΑΣ ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΥΣ ΣΜΑΛΤΩΜΕΝΟΥΣ

Θερμοσίφωνας, Νιπτήρας ἐκ πορσελάνης κτλ. Ἀγγλικοῦ Οἴκου Twyforde Ltd ἐν μεγάλῃ παρακαταθήκῃ εὐρίσκετε εἰς τὸ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΒΕΝΤΟΥΡΗ

Πανεπιστημίου 71

Ὡς καὶ ὅλα τὰ εἶδη οἰκοδομικῆς: Σιδηροδοκοὺς, Πλάκας Μωσαϊκὰς ἐκ στιμέντου κτλ.

ΑΘΗΝΑΙ—Ὁδὸς Ἑρμοῦ 274

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ—Ὁδὸς Ἀσκληπιοῦ

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ Β. ΚΟΝΤΟΜΑΝΩΛΗ

ΟΔΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 3

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΒ'.
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗΝ ΤΗΣ ΜΗΝΕΤΕΙΑΣ ΤΟΥ

ΠΕΡΑΣΑΝ ΕΪΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν Γάμων Του.

Ὁ ἄγνωστος ποιητὴς ποῦ ἔγραψεν εἰς τὴν γέννησίν Του:

Ἰὼν εἶσαι Ῥήγισσας παῖδ', Ἰὼν εἶσαι Μάννας γόννα,

οἱ πόθοι κ' ἡ ἐλπίδες μας δοῦλανε μαζί

κ' ἐγέννησαν Ἰάσονα.

Ἐτραγουδῆσαι πάλιν εἰς τοὺς Γάμους Του:

Στέφανα ποῦ σὰς ἔχουνε

ἡ ἐλπίδες μας ἀργυρεῖται

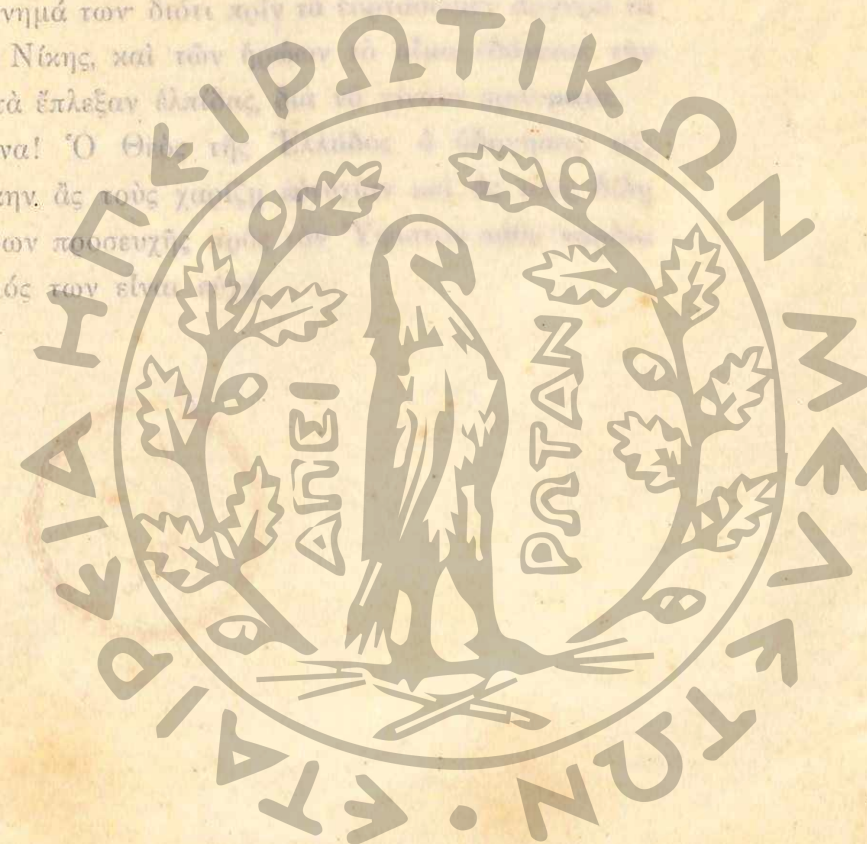
Κάποιαι χαρὰς μας ἄς σὰς δοῦν

μὰ Ῥέγα ἀσημωμένα!

Καὶ ἡ εὐχὴ ἐκεῖνη ἡ μυστικὴ, ὡς προφητικὴ ἐκδόχουσι, ἐκπληρούθη
τὰ στέφανα ποῦ ἔπλεξαν νοπὰ αἱ ἐλπίδες τοῦ Γένου. τὰ ἐκπληροῦνται
σήμερον ἀργυρᾷ ἢ εὐτυχίᾳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀν' ἐκπληροῦνται τ' ἄλλα
τῶν, ἔγιναν ὅμως ὠραιότερά, καὶ ἂν ἡ αὐτὴ τῶν εἶναι μετ' αὐτῆς
φωτεινότερον τὸ μεσουράνημά των διότι ποῖν τὰ ἐκπληροῦνται ἄλλα
ἐχρυσώσεν ἡ λάμψις τῆς Νίκης, καὶ τὸν πορφύραν τοῦ εἰς ὅσας τὰ ἔπλεξαν ἄλλας.

Ἄς εἶναι εὐλογημένα! Ὁ Θεὸς τῆς Ἑλλάδος
σημαίας Της εἰς τὴν Νίκην. ἄς τοὺς γὰρ
ἀκμήν' εἶναι σήμερον ἁμβων προσευχῇ
Ἑλληνος, καὶ κάθε παλμός των εἶναι

15 Ὀκτωβρίου 1914.

Ο ΚΑΙΣΑΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β΄
Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΕΡΑΣΑΝ εἴκοσι πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν Γάμων Του.
Ὁ ἄγνωστος ποιητὴς ποῦ ἔψαλεν εἰς τὴν γέννησίν Του:
δὲν εἶσαι Ῥήγισσας παιδί, δὲν εἶσαι Μάννας γέννα,
οἱ πόθοι κ' ἡ ἐλπίδες μας ἐσμίξανε μαζί
κ' ἐγέννησαν ἐσένα,

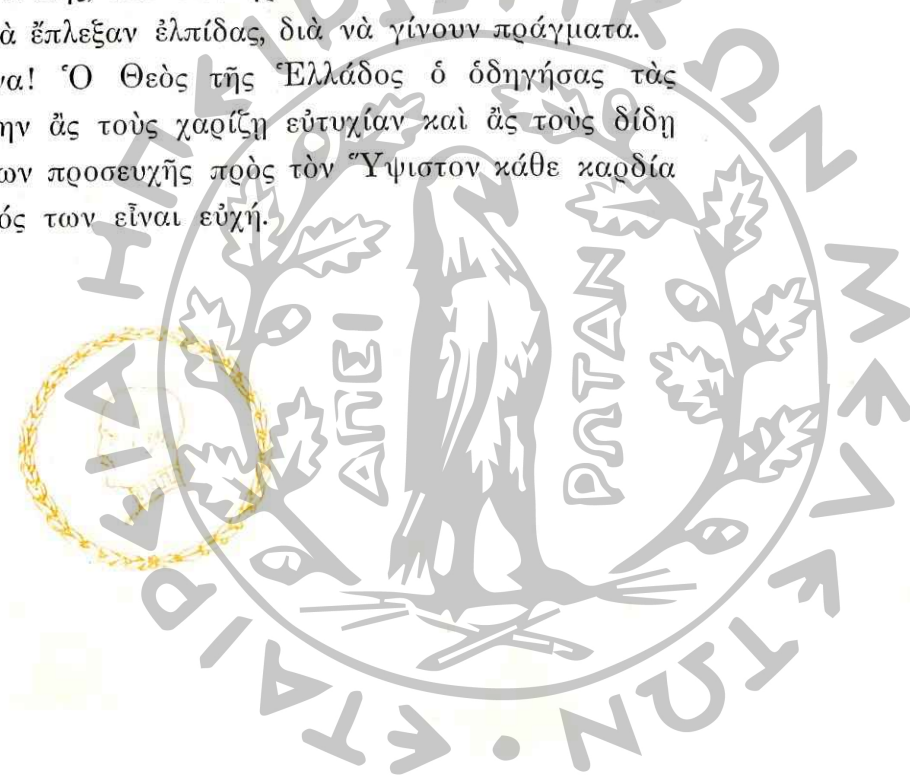
Ἐτραγούδησε πάλιν εἰς τοὺς Γάμους Του:

Στέφανα ποῦ σᾶς ἔχουνε
ἡ ἐλπίδες μας πλεγμένα
Κάποια χαρά μας ἄς σᾶς βρῇ
μὴ ῥέρα ἀσημωμένα!

Καὶ ἡ εὐχὴ ἐκείνη ἡ μυστική, ὡς προφητικὴ ὑπόσχεσις, ἐξεπληρώθη·
τὰ στέφανα ποῦ ἔπλεξαν νωπὰ αἱ ἐλπίδες τοῦ Γένους τὰ ὑποδέχεται
σήμερον ἀργυρᾷ ἡ εὐτυχία τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἄν ἐπαλαιώθησαν τ' ἄνθη
των, ἔγιναν ὅμως ὠραιότερα, καὶ ἂν ἡ αὐγὴ των εἶναι μακρυνὴ εἶναι
φωτεινότερον τὸ μεσουράνημά των· διότι πρὶν τὰ ἐορτάσωμεν ἀργυρᾷ τὰ
ἐχρύσωσεν ἡ λάμψις τῆς Νίκης, καὶ τῶν ἡρώων τὸ αἷμα ἐδάνεισε τὴν
πορφύραν του εἰς ὅσας τὰ ἔπλεξαν ἐλπίδας, διὰ νὰ γίνουν πράγματα.

Ἄς εἶναι εὐλογημένα! Ὁ Θεὸς τῆς Ἑλλάδος ὁ ὁδηγῆσας τὰς
σημαίας Της εἰς τὴν Νίκην ἄς τοὺς χαρίῃ εὐτυχίαν καὶ ἄς τοὺς δίδῃ
ἀκμήν· εἶναι σήμερον ἁμβων προσευχῆς πρὸς τὸν Ὑψίστον κάθε καρδιά
Ἑλλήνος, καὶ κάθε παλμός των εἶναι εὐχή.

15 Ὀκτωβρίου 1914.

ΠΡΟ ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΩΝ

Οἱ γάμοι τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου εἶχον προκαλέσει εὐλικρινῇ ἐνθουσιασμόν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ ἀγγελία, ὅτι ἐνυμφεύετο τὴν θυγατέρα τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου, ὅστις ἠυλόγησε τοὺς μνηστῆρας ἀπὸ τῆς ἐπιθανατίου του κλίνης, καὶ τὴν ἀδελφὴν τοῦ κραταιοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, ἐνέπλησε τὴν Ἑλλάδα ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐγέννησε πολλὰς ἐλπίδας περὶ καλλιτέρου μέλλοντος τῆς χώρας. Οἱ οἰωνοσκόποι τῆς ἐποχῆς ἐξήγουν πολλὰ ἐκ τῆς συμπτώσεως τῶν ὀνομάτων Κωνσταντίνου καὶ Σοφίας καὶ ἀπέβλεπον μετὰ πεποιθήσεως, προσπαθοῦντες νὰ προσδώσωσι πολιτικὴν σημασίαν εἰς τὸ βασιλικὸν συνοικέσιον.

Ἐκεῖνοι ὅμως, οἵτινες δὲν ἔβλεπον πολιτικὰς συνεπείας ἐκ γάμου, προελθόντος ἐξ ἀμοιβαίας συμπαιδείας καὶ στοργῆς, ὥς ἔλεγεν ὁ Τρικώπου ἀνακοινῶν αὐτοὺς εἰς τὴν Βουλὴν, τῶν δύο ἡγεμονοπαίδων, ἔχαιρον μόνον διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου καὶ διὰ τὴν ἐδραίωσιν τῆς δυναστείας. Ἡ τέλεσις μάλιστα τῶν διαδοχικῶν γάμων ἐν Ἀθήναις διέθρυπτε τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἱστορικὸν γεγονός ἀξιοσημείωτον. Ἦσαν ἄλλως τε οἱ πρῶτοι ἡγεμονικοὶ γάμοι, οἵτινες ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῶσιν ἐν Ἀθήναις. Ὁ Βασιλεὺς Ὁθων, ὡς γνωστόν, ἐτέλεσε τοὺς γάμους τοῦ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, μὴ φροντίσας μάλιστα νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, οἱ δὲ ὑπῆκοι αὐτοῦ ἐπληροφορήθησαν τοὺς βασιλικούς γάμους πολὺ μετὰ τὴν τέλεσιν αὐτῶν.

Οἱ γάμοι τοῦ αἰδιδίου Βασιλέως Γεωργίου εἶχον τελεσθῇ εἰς Πετρούπολιν, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ γάμοι τῆς βασιλόπαιδος Ἀλεξάνδρας, τὴν ὁποίαν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐλάτρευεν, ἐτετέλεθησαν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἦτο ἐξαιρετικῆς λοιπὸν σημασίας γεγονός, ὅτι οἱ γάμοι τοῦ Διαδόχου τοῦ θρόνου ἐτετέλεθησαν ἐν Ἀθήναις. Καὶ ἐτετέλεθησαν οὗτοι, ὅπως τοὺς ἐπεθύμει ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ διὰ τὸν μέλλοντα βασιλέα αὐτῆς.

Αἱ Ἀθηναὶ ἀληθῶς παρέστησαν μοναδικὸν θέαμα. Ἐπὶ σειρὰν ἡμερῶν κατέφθινον οἱ ἐστεμμένοι τῆς Εὐρώπης, οἱ μέλλοντες βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες, καὶ οἱ βλαστοὶ ἐνδόξων δυναστειῶν, ὅπως παραστῶσιν εἰς τοὺς γάμους τοῦ Διαδόχου τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ δὲν εἶχεν ἴδῃ παρόμοιον θέαμα καὶ δὲν εἶχε τελέσῃ παρομοίας ἐορτᾶς. Οἱ ἐρχόμενοι αὐτοκράτορες καὶ βασι-

λεῖς, οἱ διάδοχοι θρόνων μεγάλων κρατῶν ἠκολοῦντο ὑπὸ πολυαριθμῶν πολεμικῶν σκαφῶν, οὕτω δὲ ὁ λιμὴν τοῦ Πειραιῶς καὶ ὁ ὄρμος τοῦ Φαλήρου εἶχον πληρωθῇ ὑπὸ θωρηκτῶν, εἰς τοὺς ἰστούς τῶν ὁποίων ἐκυμάτιζον αἱ σημαῖαι τῶν μεγάλων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης.

Ἐνθυμοῦμαι τὰς θαυμασίας ἐκεῖνας ἐορτὰς, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο κατὰ τὰς ἀφίξεις τῶν ὑψηλῶν ξένων. Εἶχον ἔλθῃ πρῶτοι οἱ πρίγκιπες τῆς Οὐαλίας, ὁ πρίγκιψ Ἀλβέρτος, ὅστις ἀνῆλθε τοῦ ἀγγλικοῦ θρόνου ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐδουάρδου τοῦ ΣΤ', μετὰ τῆς πριγκιπίσσης Ἀλεξάνδρας, τῆς ὥραιότατης ἐκεῖνης ἡγεμονίδος, ἡ ὁποία συνεχῶς ἐπεσκέπτετο τὰς Ἀθήνας, διότι ἔτρεφεν ἰδιαίτεραν στοργὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς βασιλέα Γεώργιον. Ἠκολοῦθον δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπιδόξου διαδόχου τῆς Ἀγγλίας Ἀλβέρτου, τοῦ τόσον προῶρος εὐρόντος τὸν θάνατον, τοῦ πρίγκιπος Γεωργίου τοῦ νῦν Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, καὶ τῶν δύο θυγατέρων των.

Ἐπειτα ἀφίκετο ὁ Τσαρέβιτς, ὁ νῦν αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας, νεανίας τότε, ὅστις στενοχωρημένος ἐκ τῆς ζωῆς, ἦν διήγεν ἐν Ρωσίᾳ ὑπὸ τὴν διαρκῇ ἐπαγρύπνησιν τῆς ἀστυνομίας, εὐρέθη εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀτμόσφαιραν τῶν Ἀθηνῶν, τὴν ἀπηλλαγμένην τότε παντὸς ἀναρχικοῦ μικροβίου καὶ ἀνέπνεε μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων του τὸν ἐλεύθερον ἀέρα αὐτῆς. Μόλις ἔφθασεν εἰς Ἀθήνας ἔσπευσε μετὰ τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ Παλαιὸν Φάληρον καὶ νὰ ριφθῇ εἰς τὰ νερά αὐτοῦ, κατόπιν δὲ εἰς τοῦ Ξηροταγάρου ἐκάθισεν εἰς ἕν πενιχρὸν τραπέζιον καὶ ἐπρογευμάτισε μὲ ὀλίγα αὐγὰ καὶ ὀλίγον τυρόν.

Ὁ Τσαρέβιτς ὅλην τὴν ἐλευθερίαν, ἣν τῷ παρεῖχον, ἐνόει νὰ τὴν ἀπολαύσῃ. Συνέπεσε δὲ νὰ διορισθῇ ὡς ὑπασπιστὴς αὐτοῦ ὁ ἀλησμόνητος ἐκεῖνος νεοελληνικὸς τύπος, ὁ Γεώργιος Μουρούζης, μεθ' οὗ ἄγνωστοι καί, οὕτως εἰπεῖν, μετημαρτυμένοι περιέτρεχον τὰ διάφορα κέντρα τῆς πόλεως. Ὁ Τσαρέβιτς ἀδιάφορος πρὸς τὰς συστάσεις τῆς ἀστυνομίας, ἀνεμυγνύετο μετὰ τοῦ λαοῦ εἰς τὰς κεντρικὰς συγκεντρώσεις καὶ παρέμενεν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὰς ὁδοὺς. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἀνησυχῶν ἐκάλεσε τὸν Μουρούζην καὶ ἀπηγόρευεν εἰς αὐτὸν νὰ περιάγῃ τὸν διάδοχον τῆς Ρωσίας εἰς μέρη, ὅπου συνεκτροῦτο τὸ πλῆθος, φοβούμενος μήπως παρεισδύσουν Ρῶσοι μηδενιστὰι μέσφ τοῦ πλήθους καὶ ἀποπειραθῶσι κατ' αὐτοῦ.

— Μὴν ἀνησυχεῖτε, Μεγαλειότατε, ἀπῆντα ὁ Μουρούζης, οὐδεὶς Ρῶσος θὰ παρεισδύσῃ ἐκεῖ, ὅπου μεταβαίνει ὁ Ὑψηλότατος, ἔχω λάβῃ ἐγὼ ὅλα τὰ ἀσφαλιστικὰ μέτρα πρὸς τοῦτο. Αἱ διαβεβαιώσεις ὅμως αὐταὶ πολὺ ὀλίγον καθυσχύζον τὸν Βασιλέα.

Εἶχον ἔλθῃ ἐπίσης οἱ βασιλεῖς τῆς Δανίας, οἱ πρίγκιπες τοῦ Σάξ Μαΐνιγγεν. Τοῦ πρίγκιπος τούτου τὴν μεταφρασίν τῶν Περσῶν τοῦ Αἰσχύλου ἐπαιξάν ἐρασιτέχναι ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου, παρηκολούθει δὲ ἐπὶ ἡμέρας τὰς δοκιμὰς καὶ παρατηρῶν τὸ δύσκαμπτον τῶν ὑποδυομένων τὰ αἰσχύλεια πρόσωπα Ἑλληνίδων ἔλεγεν εἰς αὐτάς, ὁμιλῶν πάντοτε ἑλληνιστί.

— Προσέχετε νὰ κινήσῃτε, διότι ἴστασθε, ὡς τὰ ξόανα.

Μετὰ τοῦ πρίγκιπος τοῦ Σάξ Μαΐνιγγεν εἶχεν ἀφίχθῃ καὶ ὁ Δοὺξ τοῦ Μεκλεμβούργου Σβέρνιν.

*

Αἱ Ἀθηναὶ ἐν τούτοις παρεσκευάζοντο, ὅπως ὑποδεχθῶσι τὴν πριγκίπισσαν Σοφίαν, ἐρχομένην ἐκ Βενετίας μετὰ τῆς μητρὸς τῆς αὐτοκρατορίας Βικτωρίας καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτῆς πριγκιπισσῶν Βικτωρίας καὶ Μαργαρίτας, καὶ τοὺς αὐτοκράτορας τῆς Γερμανίας, οὓς ἠκολούθει μέγας γερμανικὸς στόλος ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ πρίγκιπος Ἐρρίκου τῆς Πρωσίας.

Ἡ πριγκίπισσα Σοφία ἐπέβαινεν ἐπὶ τῆς θαλαμηγού «Χοεντζόλερν». Εἰς τὴν Κέρκυραν εἶχε μεταβῇ ὁ «Ναύαρχος Μιαούλης» ὅπως συνοδεύσῃ τὴν θαλαμηγόν. Ἡ πριγκίπισσα παρέμενεν ἐπὶ τέσσαρας ὥρας εἰς τὴν Κέρκυραν οὔτε ἐξελθούσα οὔτε δεχθεῖσα ἀρχὴν τινα ἐπὶ τοῦ πλοίου, τὴν ἐπομένην δὲ ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου εἰδοποιεῖ τὸν Διάδοχον Κωνσταντίνον τὰ τῆς ἀφίξεως αὐτῶν εἰς Κόρινθον, ὅπου μετέβησαν ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος μετὰ τοῦ Διαδόχου, ὅπως δεχθῶσι τὴν μελλόννυμφον καὶ τὴν σεπτὴν αὐτῆς μητέρα.

Εἰς τὴν Κόρινθον εἶχον παραταχθῇ τὰ κοράσια, ὅπως δεχθῶσι τὴν μέλλουσαν Βασίλισσαν. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος προτοῦ ἀναβῇ εἰς τὴν

θαλαμηγὸν ἐπλησίασε τὴν διδασκάλισσαν καὶ τὴν ἠρώτησε πῶς ἐσκέπτοντο νὰ δεχθῶν τὴν πριγκίπισσαν.

— Ἐχομεν Μεγαλειότατε, ἕνα τραγουδάκι, τὸ ὁποῖον θὰ εἶπουν αἱ μαθήτριά. Εἶνε τραγουδάκι διὰ τὴν περίστασιν, εἶπεν ἡ διδασκάλισσα.

— Καλὸν ὅμως θὰ ἦτο, προσέθεσεν ὁ Βασι-

Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Βασίλισσα Σοφία, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν μνηστειάν των, φέροντες τὸ πένθος τοῦ τότε ἀποθανόντος Φρειδερίκου τοῦ Γ' Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, πατρὸς τῆς Βασίλισσας μας.

λεὺς, διαστέλλον τὰ χεῖλη εἰς ἔνδειξιν, διαταγμοῦ, νὰ ἐκάνετε ἐμπρὸς μου μίαν πρόβα.

Ἡ διδασκάλισσα ἔδωσεν ἀμέσως τὸ σύνθημα καὶ ἠκούσθησαν αἴφνης σπαρακτικαὶ κραυγαὶ κακοφωνίας.

— Πολὺ ὥραϊα, εἶπεν ὁ Βασιλεὺς, ἀλλὰ εἶνε καλλίτερα νὰ μὴν εἰποῦν τίποτε τὰ παιδιά.

Ἡ πριγκίπισσα Σοφία μετὰ τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῶν πριγκιπισσῶν τῆς Πρωσίας ἐπε-

βιβάσθησαν τῆς «Ἀμφιτρίτης» καὶ ἔφθασαν εἰς Πειραιᾶ. Τὸ θέαμα ἦτο ἀληθῶς ἀπερίγραπτον. Χιλιάδες ἀνθρώπων, πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς ἀφικθέντων, ἐπλήρωσαν τὸν λιμένα καὶ τὸν προλιμένα ἐπιβαίνοντες λέμβων σημαιοστολίστων. Ὁ ἰταλικὸς στόλος εἶχε παραταχθῆ εἰς δύο σειράς, ἅμα δὲ τῇ ἐμφανίσει τῆς «Ἀμφιτρίτης» ἀντήχησαν τὰ τηλεβόλα, αἱ μουσικαὶ καὶ αἱ ἐπευφημίαι τοῦ πλήθους. Ἡ ἡμέρα ἦτο λαμπρά. Ἡ ἀτμόσφαιρα διαυγῆς καὶ γλίστρα, οὐδεμία πνοὴ ἀνέμου διετάρασσε τὴν θάλασσαν, τὸ δὲ κομψὸν πλοῖον μὲ τὰς ὥραιάς του γραμμὰς διέσχίζεν ὑπερήφανον τὰ ὕδατα τοῦ Σαρωνικοῦ. Μακρόθεν διεκρίνοντο ἐπ' αὐτοῦ αἱ σκιαγραφίαι τῆς πριγκίπισσας Σοφίας, τοῦ Βασιλέως Γεωργίου καὶ τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου.

Ἡ εἰκὼν ἦτο θαυμασία. Ἐπὶ τοῦ κυματοθραύστου τοῦ πρασίνου φάρου τοῦ λιμένος ἀνέμενεν ἡ Βασίλισσα Ὀλγα ἔχουσα περὶ αὐτὴν τοὺς Βασιλεῖς τῆς Δανίας, τοὺς πρίγκιπας τῆς Οὐαλίας, τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς πριγκίπισσας Βικτωρίαν καὶ Μῶδ, τὸν πρίγκιπα Βαλδεμάρ τῆς Δανίας, τὸν διάδοχον τοῦ Ρωσικοῦ θρόνου καὶ τὰ μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Ἑλλάδος. Αἱ λαμπραὶ στολαὶ τῶν ὑψηλῶν ξένων, αἱ ὥραιαι ἀμφιέσεις τῶν δεσποινῶν, τῶν ὑπασπιστῶν καὶ τῶν ἀκολούθων αὐτῶν ἐπαρουσίαζον ἐντὸς τῆς ὥραιας ἐκείνης θαλασσίας σκηνογραφίας εἰκόνα, ἡ ὁποία παραμένει ἀλησμόνητος εἰς τὴν μνήμην μου. Ἐπειτα ὁ ἡγεμονικὸς αὐτὸς ἔσμος διελύθη καὶ ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς «Ἀμφιτρίτης».

Ὅταν δὲ ἡ πριγκίπισσα Σοφία ἐνεφανίσθη ἐν μέσῳ τοῦ ἡγεμονικοῦ αὐτοῦ ὁμίλου εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ Πειραιῶς, ἡ σκηνογραφία μετεβλήθη. Αἱ χιλιάδες τοῦ λαοῦ, ὅστις εἶχε πλημμυρίσει τὰς ἀκτὰς τοῦ Πειραιῶς ἔξεχύνθη εἰς ζητωκραυγὰς καὶ ἐπευφημίας ἀτελευτήτους, ἐν ᾧ τὰ τηλεβόλα ἐκρότουν διηνεκῶς καὶ ἐπλήρουν τὸν αἰθέρα οἱ ἤχοι τῶν κωδῶνων τῶν ναῶν, προσδίδοντες βυζαντινὴν ὄλως χροιάν εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῆς ἐρχομένης ἀπὸ τὴν βορεινὴν πατρίδα τῆς νύμφης τοῦ Διαδόχου τῆς Ἑλλάδος.

Οὕτως ἐπάτησε τὸ πειραϊκὸν ἔδαφος ἡ μέλουσα τῆς Ἑλλάδος Βασίλισσα. Αἱ χαρμόσυνοι ἰαχαὶ τοῦ λαοῦ συνώδευσαν αὐτὴν μέχρι τῶν Ἀθηνῶν, αἵτινες ἀνέμενον μετ' ἀνυπομονησίας αὐτήν. Ἡ πρώτη ἐκείνη ἡμέρα, ἦτο ὄντως ἱστορικὴ διὰ τὴν πόλιν, διότι μὲ τὴν μορφήν τοῦ Διαδόχου εἶχε συμπλέξῃ τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν πόθων τῆς φυλῆς. Αἱ συνοικίαι τῶν Ἀθηνῶν εἶχον ἐρημωθῆ καὶ σύσσωμος ἡ πόλις ἔδραμεν εἰς ὑποδοχὴν τῆς νύμφης τοῦ Διαδόχου. Ἑλληνικαὶ σημεῖται μετὰ γερμανικῶν κολποῦμε-

ναι ὑπὸ ἐλαφρᾶς πνοῆς ἀνέμου ἐχαιρέτιζον τὴν πριγκίπισσαν, τὴν ἐρχομένην, ὅπως καταστῇ σὰρξ καὶ αἷμα τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ἡ πριγκίπισσα Σοφία εἰσῆλθεν ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν πόλιν, τὴν φέρουσαν τὸ ἐνδοξότερον ὄνομα. Ὁ Δήμαρχος Τιμολέων Φιλήμων, ὅστις εἶχε τὴν μορφήν ἀρχαίου Ἀθηναίου πολίτου, ἀφήσας κατὰ μέρος τὰς δημοκρατικὰς τοῦ ἀρχᾶς, ἔπραξε πᾶν ὅ,τι ἦτο ἀνθρωπίνως δυνατόν, ὅπως ἡ ὑποδοχὴ γίνῃ δημοτελεστέρα. Ἀλλὰ τὴν πριγκίπισσαν Σοφίαν, εἰσερχομένην εἰς τὰς Ἀθήνας, περιεκύκλουν πολυάριθμοι βασιλεῖς καὶ βλαστοὶ βασιλέων, ἦτο δὲ ἀληθὴς ἀποθέωσις καὶ σπανίως συνώδευσε τοιαύτη ἡγεμονικὴ ἀκολουθία πριγκίπισσαν νύμφην εἰς τὴν νέαν τῆς πατρίδα. Ὅλη ἡ λαμπρὰ ἐκείνη συρροὴ τῶν ἐφίππων βασιλέων καὶ πριγκίπων ἡ κυκλοῦσα τὴν τέθριπτον, ἐφ' ἧς ἐπέβαινεν αὐτὴ μετὰ τῆς βασιλίσσης Ὀλγας, διῆλθε τὰς ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ σταθμοῦ τοῦ Θησείου μέχρι τῶν ἀνακτόρων ὁδοὺς ἐν μέσῳ ἔκφρονος ἐνθουσιασμοῦ.

Αἱ ἐρημερίδες τῆς ἐποχῆς ἐξήντησαν πᾶσαν ποιητικὴν ἔκφρασιν, ὅπως εἰκονίσωσι τὴν πρῶτην ἐμφάνισιν τῆς πριγκίπισσας Σοφίας ἐν μέσῳ τῶν μελλόντων ὑπηκόων τῆς. Ἴδου πῶς μία ἐξ αὐτῶν περιέγραψε τὴν βασιλοῦσα. «Ξανθὴ, ξανθὴ, ὥς νὰ εἶνε ἡ κόμη τῆς πλεγμένη ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀττικοῦ ἡλίου, κατοπτρίζουσα ἐντὸς τῶν γλυκυτάτων ὀφθαλμῶν τῆς τὴν γλαυκότητα τοῦ ἀττικοῦ οὐρανοῦ, λευκὴ ὥς μάρμαρον τῆς Πεντέλης, δροσερὰ ὥς ἡ αὔρα τοῦ Φαλήρου, φαίνεται ὥς νὰ εἶνε αὐτὴ ἡ βασιλοπούλα, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον τάξει αἱ Μοῖραι νὰ βασιλεύσῃ μίαν ἡμέραν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἶχον δώσῃ εἰς αὐτὴν ὅλ' αὐτὰ τὰ χαρίσματα, δανεισμένα ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς μελλούσης πατρίδος τῆς».

Ὁ δὲ Σουρῆς ἀφήσας πρὸς στιγμὴν τὴν ἀμειλικτον σάτυραν, ἐτόνισε ἐνθουσιώδη ὕμνον, ὅστις διεσπάρη εἰς μυριάδας ἀντίτυπα τὴν αὐτὴν ἐκείνην ὥραν, καθ' ἣν παρήλυνεν ἡ σεπτὴ νύμφη. Ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τοὺς πρῶτους στίχους τοῦ ὕμνου ἐκείνου:

Τῶν Χοεντζόλλερν καύχημα καὶ ξηλευτό καμάρι
Μὲ κάθε μιὰ παρθενικὴ καὶ τιμημένη χάρι,
Ὁ ἴσκιος τοῦ πατέρα σου χαρούμενος σὲ βλέπει,
Ποῦ σὰν τὸν ἥλιο θάμπωνε τὸ στέμμα ποῦ ἐφόρει,
Ὅ,τι καλὸ γιὰ σένα ποὺν ταιριάζει καὶ σοῦ πρέπει,
Τέτοιον πατέρα γέννημα, τέτοιας μητέρας κόρη.

Ὅταν μετὰ τόσα ἔτη τὴν εἶδον Βασίλισσαν πλέον συνωδεύουσαν κατὰ τὴν θριαμβευτικὴν του εἰσοδὸν τὸν Βασιλέα Κωνσταντίνον, ἐπιστρέφοντα νικηφόρον δύο ἐνδόξων πολέμων, εἰς τὴν μορφήν τῆς βασιλίσσης ἡμῶν, εἶδον καὶ

Αἱ Αὐτῶν Μεγαλειότητες
εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς μνηστείας τῶν

πάλιν την αὐτὴν χαρὰν καὶ τὴν αὐτὴν, αἶγλην, ἥτις περιεκάλυπτεν ἐπίσης αὐτὴν ὅτε εἰσῆρχετο εἰς τὰς Ἀθήνας νύμφη τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, περὶ οὗ, νέοι ἡμεῖς τότε ποιηταὶ καὶ δημοσιογράφοι, προεφητεύμεν ὅτι αὐτὸς θὰ ἐξεπλήρου τὴν ἐντολὴν τῆς Θείας Προνοίας μίαν ἡμέραν καὶ θὰ ὠδήγει νικηφόρα τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα εἰς τὰς κορυφὰς τῆς Ροδόπης.

✱

Ἡ ἀριεξίς τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Γερμανίας τὴν ἐπομένην ἐκράτησε τὰς Ἀθήνας εἰς ἀναστάσιον. Οἱ αὐτοκράτορες ἐπέβαινον τοῦ θωρηκτοῦ «Καίξερ». Ὅτε δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν Σαρκονικὸν τὸ γερμανικὸν θωρηκτὸν συνοδευόμενον ἀπὸ τὰ θωρηκτὰ «Γερμανία», «Πρωσία», «Φρειδερίκος ὁ Μέγας», «Εὐρώπη», «Βάχτ», «Φαίλ» καὶ τῶν θαλαμηγῶν «Χοεντζόλλερν» καὶ «Λορελάυ», τὸ θέαμα ἦτο ὑπέροχον. Ὁλόκληρος ὁ γερμανικὸς στόλος εἰσῆλθεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς. Ἐνεκα ὅμως παρεξηγήσεως τινος ἠναγκάσθη ὁ Κάιξερ νὰ ἀναμείνῃ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν τὴν καθοδὸν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου. Ἐν τῷ μεταξύ διὰ Κορίνθου εἶχε φθάσει εἰς Ἀθήνας ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γερμανίας Ἐρβέρτος Βίσμαρκ, υἱὸς τοῦ Ἀρχικαγκελαρίου. Ἐν Ἀθήναις ὅμως ἀκούοντες τὸ ὄνομα Βίσμαρκ καὶ ἀγνοοῦντες ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἄλλος τοιοῦτος ἐπίστευσαν πρὸς στιγμὴν ὅτι ἦτο ὁ πατὴρ του, τὸν ὁποῖον ἐκάλουν σιδηροῦν Καγγελάριον.

Αἱ Ἀθηναὶ ὑπεδέχθησαν μετ' εὐκρινουῶς θαυμασμοῦ τὸν Κάιξερ. Ἦτο τότε μόλις τριακοντούτης. Πρὸ ἐνὸς ἔτους εἶχεν ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου, ἀλλ' ἡ φήμη εἶχε διασπείρῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι καὶ ὡς αὐτοκράτωρ καὶ ὡς ἄνθρωπος ἦτο ὑπέροχος. Ἐλέγετο ὅτι εἶχεν ἀνατραφῇ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ Βίσμαρκ καὶ παρασκευασθῇ οὕτω διὰ τὸν μέλλοντα ἀγῶνα, ὡς ἐφαινόετο αὐτὸν ὁ Βίσμαρκ, ὅστις ἐνασκῶν παμεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ Γουλιέλμου Α', εἶχε κατορθώσῃ νὰ παραμερίσῃ ἀπὸ πάσης πολιτικῆς ἀναμίξεως τὸν διάδοχον Φρειδερίκον, τοῦ ὁποῖου πολιτικὴ ἦτο ἡ τῆς προσεγγίσεως μετὰ τῆς Γαλλίας. Ἐπιστεύετο ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου θὰ ἦτο συνέχεια τῆς βασιλείας τοῦ πάππου του καὶ ὅτι ὁ Βίσμαρκ θὰ ἐξηκολούθη κυριαρχῶν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον χρόνον ὁ Βίσμαρκ ἀντελήφθη ὅτι εὗρεν ἀπέναντί του δύσκαμπτον ἡγεμόνα, ἔχοντα ἰδίαν πολιτικὰς βλέψεις, καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀρχῆς καὶ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Οὐγγαρίαν παρὰ τῇ νύμφῃ του κομῆσῃ Χόγιος παρηγορούμενος ἐκ τῆς ἐνθου-

σιώδους δεξιώσεως, ἣν ἔκαμεν εἰς αὐτὸν ὁ γερμανικὸς λαός.

Ἡ παρέλασις τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τῆς ὁδοῦ Σταδίου ἦτο ὅλως φαντασμαγορικὴ. Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἐπεβάλλετο διὰ τοῦ ἀγερώχου παραστήματος αὐτοῦ. Ἐφερε λευκὴν στολὴν καὶ ἀργυροῦν κράνος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐκυμάτιζε λοφία λευκὴ. Τὸ βλέμμα του ἦτο διαπεραστικὸν καὶ τὸ σῶμα τοῦ εὐθυτενὲς καὶ ἀλήγητον. Οὕτως δὲ ἐφθάσεν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ τὸ πλῆθος ἐπλήρωσε τὴν πλατεῖαν αὐτῶν, ὅλοι τότε ἐξῆλθον εἰς τὸ ἀνδρον τῶν ἀνακτόρων, ὅπως χαιρετίσουν τὸν ἐπευφημοῦντα λαόν. Πάντες βασιλεῖς καὶ πρίγκιπες ἴσταντο ἀσκεπεῖς, ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν μόνος αὐτὸς φέρον τὸ ἀργυροῦν κράνος ἐχαιρέτισε στρατιωτικῶς τὸν ζητωκραυγάζοντα λαόν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν καὶ προχέων εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ὡς εἶδος φωτοστεφάνου ἐν προφυρόχρυσον φῶς. Ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλίας ἀνατείνας τὴν χεῖρά του ἐπέδειξεν εἰς τὸν Κάιξερ τὸ ἀπαράμιλλον ἐκεῖνο θέαμα. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐστράφη πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν, ἀσυναίσθητως δὲ ἤγειρε τὴν χεῖρά του, ἔφερε τὴν παλάμην πρὸς τὸ κράνος του καὶ εἰς τοιαύτην θέσιν προσήτενισε τὸ ἀπερίγραπτον θέαμα, ὡς νὰ ἐχαιρέτα τὴν δόξαν εἴκοσιν αἰώνων.

Ἡ ἐντύπωσις, ἣν ἐπροξένησεν ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὰ ἐκκληκτα ὄμματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἦτο τεραστία. Ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος, ὅστις εἰς μίαν γωνίαν τῆς πλατείας τοῦ συντάγματος εἶδε διερχόμενον τὸν Κάιξερ, εἶπεν εἰς τινά, ὅστις τὸν ἠρώτησε περὶ τῆς ἐντυπώσεως ἣν τοῦ ἐπροξένησε. — Τὸν εἶδον, τὸν εἶδον καὶ τρέμω διὰ τὴν πτωχὴν μου Γαλλίαν.

Τὴν ἐπομένην εἰς τὰς 15 Ὀκτωβρίου ἐτετέσθησαν οἱ γάμοι εἰς τὴν Μητρόπολιν. Ὅταν ἡ γαμήλιος πομπὴ κατήλθε τῶν ἀνακτόρων, ἡ πριγκίπισσα Σοφία μετὰ τῆς Βασιλίσσης Ὁλγας, εὐρισκομένης τότε εἰς ὅλην τὴν ἀκμὴν τοῦ κάλλους τῆς, ἐπωχοῦντο χρυσοῦς ἀμάξης, παρὰ τὰς θυρίδας τῆς ὁποίας ἔφιπποι ἔβαινον ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος, εὐσταλὴς ἱππεὺς, ὁ κάλλιστος ἱππεὺς τοῦ βασιλείου του, καὶ ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος, τούτους δὲ ἠκολούθουν ἔφιπποι οἱ ὑπασισταὶ τοῦ Βασιλέως καὶ πλῆθος ἄλλων ἀξιωματικῶν, ἀποτελοῦντες τὴν τιμητικὴν φρουρὰν τῆς νύμφης.

Ἡ πομπὴ ἐξελισσομένη εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου προσελάμβανε τὴν ὄψιν ἀληθοῦς θριάμβου. Οὐδέποτε ἐνθυμοῦμαι νὰ παρέστην εἰς παρόμοιον θέαμα λαοῦ, ἐκφρονος ἐξ ἐνθουσιασμοῦ καὶ κραυγάζοντος:

— Καλλορίζικοι καὶ Σιδεροκέφαλοι.

Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον προεκάλει καὶ πάλιν ὁ Κάιξερ μετὰ τὴν λευκὴν στολὴν καὶ τὸ κράνος, ὅπερ δὲν ἔφερε πλέον λευκὴν λοφίαν, ἀλλὰ λευκὸν ἀετόν, ὅστις ἐταπεῖνον τὸν τράχηλον καὶ ἀνέτεινε τὰς πτέρυγας. Ὁ νέος τότε ἄναξ, δὲν εἶχε τὴν ὄψιν θνητοῦ. Ἐφαίνετο ὡς μυθολογικὸν πρόσωπον, κάποιος Λόεγγριν τῆς γερμανικῆς παραδόσεως.

Ὡς ἀντίθεσις τῆς ἀνδρικῆς ταύτης ἰσχύος, ἡ πριγκίπισσα τῆς Οὐαλίας, μέσα εἰς τὴν λευκὴν αὐτῆς στολὴν ἐφαίνετο ὡς ὀπτασία. Ὁ λαὸς ἐκθαμβος πρὸ τοῦ ἐνθέου αὐτῆς κάλλους ἐξεργηγνύετο εἰς ἐπεφημίας, οὕτω δὲ ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος καὶ ἡ πριγκίπισσα Ἀλεξάνδρα ἐφαίνοντο ὡς ἡ ἀναπαράστασις τῶν δύο μεγάλων καὶ αἰωνίων τοῦ κόσμου δυνάμεων, τῆς ἀνδρικῆς ἰσχύος καὶ τοῦ γυναικείου κάλλους.

Ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Μητρόπολιν καὶ ἡ ἐναρξίς τῆς τελετῆς τοῦ γάμου ἦτο κατανυκτικωτάτη. Οἱ νεαροὶ νυμφεῖοι ἴσταντο σιγηλοὶ, ἀπὸ τῆς Ἀγίας δὲ Τραπεζῆς τῆς ἀποτελουμένης, ὡς γνωστόν, ἐκ τοῦ ἱεροῦ λίθου τῆς Κανᾶ, ἔλαβεν ὁ μητροπολίτης δύο ἐκ χρυσοῦ στέμματα, ἅτινα ἠυλόγησεν. Ὁ Τσάρεβιτς καὶ ὁ πρίγκιψ Ἐρρῖκος τῆς Πρωσίας συνεκράτουν αὐτὰ ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν τῶν νυμφίων. Αἱ χεῖρες τῶν κρατούντων τὰ στέμματα πριγκίπων ἔτρεμον. Τότε ἐγράφη εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι εἰς δήμαρχος εἶπε πρὸς ἕνα ἄλλον.

— Γιὰ δὲς ἐκεῖ πῶς τρέμουν τὰ χεῖρα τους.

— Τρέμουν, γιατί εἶνε βαρεῖα τὰ στέμματα ποὺ κρατοῦν. Ξεύρεις ἔχουνε μέσα τους τὴν Κρήτην καὶ τὴν Μακεδονίαν.

Αὐτὸ, ὅπερ ἐσημειώθη τότε ὡς εὐφυολόγημα, ἐγένετο πρᾶγμα μετὰ εἴκοσι τέσσαρα ἔτη.

Οὕτως ἐν μέσῳ τῶν εὐχῶν φυλῆς ὁλοκλήρου ἔληξεν ἡ τελετὴ τοῦ γάμου. Εἰς τὰς 3 μ. μ. τὸ διαδοχικὸν ζεῦγος ἐπὶ τεθρίπτου διέσχισε τὰς

ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν ἀκολουθούμενον ὑπὸ πλῆθους καὶ ραινόμενον δι' ἀνθέων, ὁπόθεν διήρχετο.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος μετέβη εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ ἐπιστρέφων ἀπηύθυνε ποιητικὰ τηλεγραφήματα πρὸς τὸν Βίσμαρκ περὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ μὴ ἀφιερῶν οὐδὲ μίαν φράσιν περὶ τῆς νέας Ἑλλάδος, ἥτις μετὰ τοσούτου θαυμασμοῦ ὑπεδέχθη αὐτόν. Μετὰ δύο ἡμέρας ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπως χαιρετίσῃ τὸν Σουλτᾶνον,

πράξας πᾶν ὅτι ἡδυνήθη, ὅπως καταδείξῃ εἰς τὸν Χαμήτ, ὅτι ὁ γάμος τῆς ἀδελφῆς του οὐδεμίαν εἶχε πολιτικὴν σημασίαν. Ἐν τούτοις τοὺς Τούρκους δυσηρέστησεν ἡ μετάβασις τοῦ Κάιξερ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, διότι οἱ μισθοὶ τῶν ὑπαλλήλων διέτεθησαν πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ καὶ ἐπέινασαν οὕτοι ἐπὶ δύο μῆνας.

✱

Τὸ χαρακτηριστικώτερον καὶ περιεργότερον τῶν ἐορτῶν ἐκείνων ἦτο ὁ χορὸς τῶν ἀνακτόρων. Εἰς αὐτὸν ἔδωκαν λαϊκὸν χαρακτήρα, ἀφῆκαν δ' ὡς ἐκ τούτου τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν κοινοτήτων, τῶν συντεχνιῶν, τῶν σωματείων, τοὺς δημάρχους καὶ ὅλους, ὅσοι παρεστάθησαν ὑπὸ οἶαν δῆποτε ἰδιότητα εἰς τοὺς γάμους, νὰ παρασταθοῦν μετ' οἵανδήποτε ἐνδυμασίαν ἤθελον. Οὕτω ὁ

συνωστισμὸς ἦτο ἀφόρητος καὶ αἱ ἐνδυμασίαι ποικίλαι. Ἀπὸ τῶν γραφικῶν στολῶν τῶν ἡγεμόνων μέχρι τῆς ἀφελοῦς πατατούκας πᾶσαι ἀντεπροσωπεύοντο εἰς τὸν χορὸν ἐκείνον. Ἐνόμιζε τις ὅτι ἦσαν ἐκεῖ ζῶντα μοδέλα καταστημάτων παλαιῶν ἐνδυμάτων ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα βροῦθουν εἰς τὸ Παρίσι καὶ τὸ Λονδίον.

Ἡ πριγκίπισσα τῆς Οὐαλίας, παρορρομένη πρὸ τῶν Ὀθωμανῶν δημάρχων καὶ ὅλου τοῦ πύργου ἐκείνου τῆς Βαβέλ τῶν ἐνδυμασιῶν, ἔλεγε πρὸς τὸν Τσάρεβιτς.

— C'est une vraie foire.

ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΑ

1889

“Ενας δὲ ζωγράφος ἀκολουθῶν τὸν Κάϊζερ καὶ θερμανθεὶς ὑπερβαλλόντως, βλέπων δ’ ἕξ ἄλλου ὅτι ἕκαστος ἐφόρει ὅ,τι ἤθελεν, ἐπρότεινε πρὸς τοὺς παρισταμένους νὰ μείνουν μὲ τὸ γελῶν διὰ νὰ δροσιθοῦν.

“Ἡ ζέση ἀληθῶς ἦτο ἀφόρητος καὶ ὁ βασιλεὺς Γεώργιος βλέπων ἕνα δῆμαρχον φουστανελλᾶν μὲ χονδρὴν πατατοῦκαν τοῦ εἶπε:

— Δὲν σκᾶς μ’ αὐτὸ τὸ ροῦχο ἐδῶ μέσα, κύριε Δῆμαρχε.

— “Ε! τί νὰ γίνῃ Μεγαλειότατε, μιὰ φορὰ στὴ ζωὴ μας ἔτυγε κι’ αὐτό, θὰ κάνουμεν ὑπομονή.

— Καὶ πῶς σοῦ φαίνεται, σ’ ἀρέσει;

— Πῶς δὲν μ’ ἀρέσει.

— Καὶ τοῦ Κάϊζερ τ’ ἀρέσει, εἶπεν ὁ βασιλεὺς γελαστός.

Τὰ ἀνέκδοτα τοῦ χοροῦ ἐκείνου ἐκυκλοφόρουν ὥς πεντάλεπτα εἰς τὴν πόλιν. Ὁ Ἐρβέρτος Βίσμαρκ ἔλεγε τὴν ἐπομένην εἰς Ἀθηναίαν δέσποιναν, ὅτε μετέβη νὰ ἐπισκεφθῇ αὐτήν:

— Διὰ νὰ βαδίσῃ τις εἰς αὐτὸν τὸν χορὸν ἐχρειάζοντο δύο βαρύτητες, ἡ βαρύτης τῆς θέσεώς του καὶ ἡ σωματική του βαρύτης, διότι ἡ πρώτη δὲν ἔφθανε.

Μὲ τὸν χορὸν τοῦτον εἶχε δοθῇ πέρας εἰς τὰς ἐορτὰς τῶν γάμων, τὰς ὁποίας διὰ πρώτην φορὰν ἔβλεπεν ὁ ἀθηναϊκὸς λαὸς καὶ αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀληθῶς θαυμάσιαι. Ἐνθυμούμαι τὰς ἡμέρας ἐκείνας καὶ νομίζω ὅτι εἶνε χθές, τόσον μοῦ φαίνονται ζωντανὰ ὅσα εἶδον τότε. Καὶ ὅμως ἐπέρασαν εἴκοσι πέντε χρόνοι ἔκτοτε. Τὰ πάντα μετεβλήθησαν ἔκτοτε ἐν Ἑλλάδι. Τὰ κύρια πρόσωπα τῆς ἐποχῆς σχεδὸν παρῆλθον ἀπὸ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς, καὶ οἱ ἐπιζῶντες ἀπεμακρύνθησαν σχεδὸν τοῦ ἐνεργοῦ βίου. Ἡ περίοδος ὅμως αὕτη ἐσημείωσε τὴν μεγαλειτέραν ἐθνικὴν πρόοδον. Ἐν μέσῳ τῶν πολιτικῶν ἀγώνων καὶ τῶν κομμάτων ἀντιδράσεων αἱ ἀρχαί, ἃς ἔθεσεν ὁ Τρικούντης, δὲν ἡδυνήθησαν νὰ ἐξαφανισθῶσιν, ὅταν δὲ ἦλθεν ἡ ὥρα, τὸ ἔθνος εὐρέθη ἑτοιμον, ὅπως ἐκκληρώσῃ τὴν ἐντολὴν τοῦ ἔχον ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Βασιλέα του. Οἱ ἀργυροὶ γάμοι τῶν Βασιλέων μας ἀποτελοῦν οὕτως ἐθνικὸν σταθμόν. Τὸ ἐλεύθερον ἔδαφος ὑρύνθη, ἀπ’ αὐτοῦ δὲ λαμβάνουσα καὶ πάλιν ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ τὴν κίνησιν θὰ συμπληρώσῃ ὅ,τι ἡ γενεὰ μας ἀφῆκεν ἡμιτελές.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Στὸ πανηγῦρι τῆς χαρᾶς ἐμπρὸς ἀπ’ ὅλους εἶδα
χιλιόχαρη, χιλιόκαλη τὴ γαλανὴ Πατρίδα.

Προσκυνητῆς, ξεφαντωτῆς, στὴ σιρότα της διαβάτης
ἄτολμα τὴν ἐρώτησα γονατιστὸς μπροστά της:

— Σὲ ποιά ἐκκλησιὰ εὐλογήθηκαν τ’ ἀσημοστέφανά Του;

— Στὴν Ἐκκλησιὰ ποῦ ὠρθάνοιξε τῆς θύρες τῆς κλειστῆς
κι’ ἀντήχησαν οἱ θόλοι της τ’ ἀθάνατο ὄνομά Του
δοξάζοντας τῆς νίκης του τῆς κοσμοξακουστῆς.

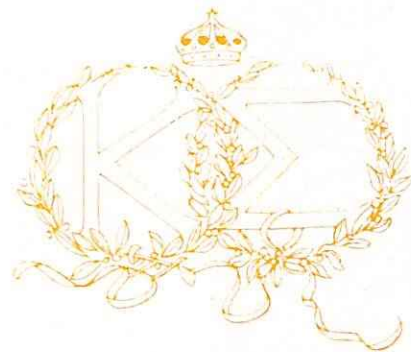
— Σὲ ποιά ἐκκλησιὰ θὰ εὐλογηθοῦν τὰ χρυσοστέφανά Του;

— Ἐκεῖ ποῦ σμίγουν ἀδελφές ἡ Δόξα κ’ ἡ Ὡμορφιά,
ἐκεῖ ποῦ θὰ δοξολογοῦν τ’ ἀθάνατο ὄνομά Του
γενεὲς αἰώνων καὶ καιρῶν.

— Ποῦ;

— Στὴν Ἀγία Σοφιά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΟΣ*

“Υμέναιε, ποῦ σ’ ἐγέννησεν ἡ δοξασμένη Ἀθήνα,
Θεέ, ποῦ σ’ ἐδροσόλυσαν τὰ κρύα νερὰ τοῦ Εὐρώτα,
“Υμέναιε, μὲ τὰ στέφανα, “Υμέναιε μὲ τὰ κροῖνα,
Γύρισε πάλι ὁλος χαρὰ καὶ δόξα σὰν καὶ πρῶτα.

✽

“Υμέναιε ὅαν ἐταίριαζες τὴν θεϊκὴν Ἑλένη
Μὲ τὸ Μενέλαο, τὸ ξανθὸ τοῦ Ὀμήρου παλληκάρι,
Δώδεκα νιαῖς, ἡ καθεμιὰ λουλουδοστολισμένη
Χόρευαν κ’ ἔψελαν μαζί τῶν νύμφων τὴ χάρι.

✽

“Υμέναιε, νά! σὲ κατεροῦν ὅς ἕνα παλάτι πάλε
“Ερχεσαι, χρυσοστέφαναις ἀνάβεις ταῖς λαμπάδες,
Λαμποκοποῦν ἢ λιγεραῖς κ’ οἱ πλούσιοι κ’ οἱ μεγάλοι,
Κ’ εἶν’ ὄνειρα ἢ βασιλίσες κ’ ἀστέρια οἱ βασιλιάδες.

✽

“Υμέναιε, φτεροσκέπασε λαχταρισμένο ταῖρι,
Τὸ νῦν τὸ βασιλόπουλο μὲ τὴ βασιλοπούλα...
Ἀπάνου ὅς τὴν Ἀκρόπολι γλυκοφυσάει τ’ ἀγέρι,
Σ’ τὸν κάμπο φούντωσε ἡ ἐλλήϊ μοσχοβολῆ ἡ μυρτοῦλα.

✽

Τ’ ἀγέρι ὅς τὴν Ἀκρόπολι γλυκοφυσάει καὶ φέρνει
Τ’ ὀλόχαρο τὸ μῆνυμα ὅς τοῦ Ἐρεχθεῖον ταῖς κόραις.
“Υμέναιε, ζωντανεύουνε! ἡ μιὰ τὴν ἄλλη πέρνει
Καὶ τραγουδοῦν περὶ φανταίς, πανώρηαις, λαμπροφόραις.

✽

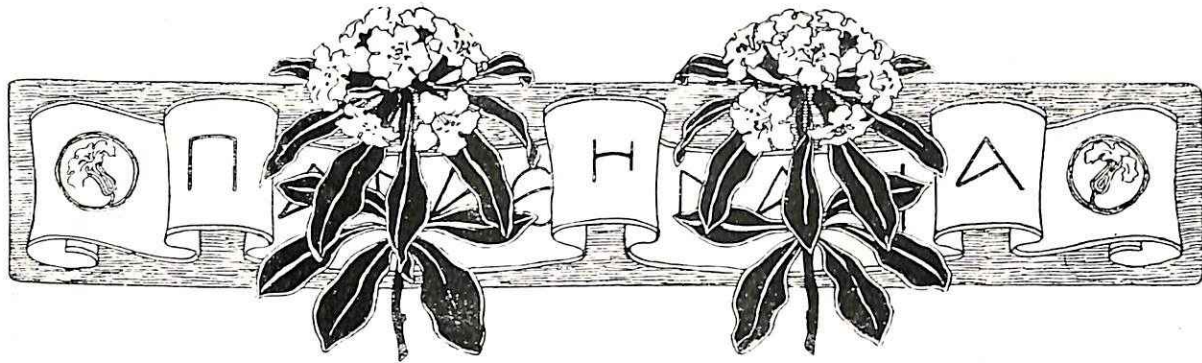
“Ὅμως, “Υμέναιε! τῆς χαρᾶς τραγοῦδι ἀγνὸ δὲν εἶνε,
“Ἐχει κ’ ἐλπίδες μέσα του, πόθους, καῖμους κρυμμένους...
“Υμέναιε, τῆς λαμπάδας σου τὴ φλόγα παντοῦ χύνε!
“Ἀκου... μέσ’ ὅς τὸ τραγοῦδι τοὺς λαλεῖ ἡ καρδιά τοῦ Γένους.

14 Ὀκτωβρίου 1889.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

* Ἐργαφὴ εἰς τοὺς γάμους τῶν Βασιλέων καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ σατυρικὸν “Ἄστυ”.
Ἀπὸ ὅσα ἔρραναν τότε τοὺς νεονύμφους ἄνθη, εἶναι βεβαίως τὸ ὠραιότερον.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 1889

Νὰ εἶμαι μέλος τῆς ἐταιρίας τῶν ἐλλήνων θεατρικῶν συγγραφέων, ἐπὶ πλέον συγγραφεὺς ὀπερέττας, αἱ παραστάσεις τῆς ὁποίας θὰ ἔχουν φθάσει πιθανότατα κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος ἄρθρου τὰς ἑκατόν, καὶ ν' ἀποφασίσω νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὸ ἐλληνικὸν θέατρον πρὸ εἰκοσιπενταετίας εὐρίσκετο εἰς καλλιτέραν ὑφ' ὅλας τὰς ἐποχάς κατὰστασιν ἀπὸ τὴν σημερινήν, δὲν μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι προᾶξις ἀπαιτοῦσα ὀλιγωτέραν γενναιότητα καὶ θάρρος ἀπὸ ἐκείνας τὰς ὁποίας ἔχουν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῶν ὅσοι ἔλαβαν τὰ μετὰ τῶν δύο πολέμων μὲ τὰς πολωνύμους διεμβολὰς τῶν! Τί περισσότερον ἔπραξαν αὐτοὶ κατὰ τῶν Τούρκων καὶ Βουλγάρων ἀπέναντι ἐμοῦ, ὅστις θὰ ἔχη ν' ἀντιμετωπίσῃ ἀπὸ τῆς σήμερον τὰς ὁρδὰς τῶν σημερινῶν διασαρχῶν, ἡθοποιῶν, συγγραφέων, διασκευαστῶν καὶ μεταφραστῶν, οἵτινες ἀφεύκτως θὰ συμμαχήσουν ἐναντίον μου διὰ τὴν ἀσυλλόγιστον αὐτὴν προᾶξιν μου, ἥτις ἔρχεται νὰ διασκορπίσῃ ὡς φθινοπωρινὰ φύλλα εἰς τὸν ἄνεμον τὰς περγαμινὰς τῶν ἡς ἐκάστοτε προβάλλουν ζητοῦντες τὴν ἀναγνώρισιν τῶν, κόπων τῶν διὰ τὰς προόδους, ἡς ἔκαμε τὸ σημερινὸν θέατρον;

Ἀπαντήσεις εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ δὲν δέχομαι, ἀλλὰ σπεύδω νὰ ἐπαναλάβω ὅτι τὸ ἐλληνικὸν θέατρον κατὰ τὸ 1889 ἦ μᾶλλον μέχρι τοῦ 1889 ἐδείκνυε τοιαῦτα σημεῖα ζωῆς, τὰ ὁποία τὸ σημερινὸν τοιοῦτον δὲν φαίνεται νὰ ἔχη. Εἰς τὸ ἐλληνικὸν θέατρον δὲν ὑπῆρχον τότε οὔτε ἐπιθεωρήσεις οὔτε ὀπερέττας οὔτε κωμωδία μετ' ἡσμάτων. Ἡ μουσική, ἡ ὁποία σήμερον δολοφρονεῖται ἀνάνδρως ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἦτο σχεδὸν ἄγνωστος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Μόλις κατὰ τὸ 1869 ἀπετόλμισε νὰ παρεμβάλῃ δύο - τρία ἡσμάτια εἰς τοὺς περιβοήτους «Μυλωνάδες» ὁ τότε διασάρχης Παντελῆς Σούτσας. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ νεωτερισμοῦ αὐτοῦ ἔπεισε τὸν κ. Ἀγγελον Βλά-

χον νὰ παρεμβάλῃ καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰς τὴν ὥραιαν ἡθογραφίαν του «Ἡ κόρη τοῦ παντοπώλου» μερικὰ ἡσμάτια τονισθέντα ὑπὸ τοῦ Ἑλληνος μουσουργοῦ Μιλτιάδου Α. Σωτήρη.

Ὀλίγα ἔτι ὕστερον, τῷ 1877, ὁ μακαρίτης Κ. Γ. Ξένος ἔγραψε τὸ πρῶτον ἐλληνικὸν κωμειδύλλιον «Ἡ περὶ ὄνου σκιᾶς δίκη», τὸ ὁποῖον ἔπαιξε τότε ὁ θίασος τοῦ Γ. Νικηφόρου χωρὶς καὶ νὰ ἐνθουσιάσῃ τὸν κόσμον. Μετ' αὐτὸν ὁ μακαρίτης Π. Ζᾶνος ἐδοκίμασε κατὰ τὸ 1881 τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ κωμειδύλλιον εἰς τὴν μικράν του κωμωδίαν «Ἡ ἀνεμὶὰ τοῦ θείου της», ἥς ὁ τίτλος μόνον θὰ μείνῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ νεο-ἐλληνικοῦ θεάτρου, διότι κατὰ τὴν παράστασιν αὐτῆς ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον ἐπὶ σκηνῆς ἡ τότε δεσποινὶς Εὐαγγελία Ξανθοπούλου καὶ νῦν κ. Παρασκευοπούλου. Τέλος τῷ 1888 (22 Ἰουλίου) ἐνεφανίσθησαν καὶ πάλιν ἐπὶ σκηνῆς «οἱ Μυλωνάδες» μετὰ «νέων ἡσμάτων», τὴν φορὰν αὐτὴν «ἐπὶ τούτῳ συντεθέντων καὶ ψαλισμένων (ὁμιλεῖ τὸ πρόγραμμα, ὅπερ ἔχω ὑπ' ὄψει μου) ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὸν ὄμιλον δέκα καλλιφῶν ὁμιδῶν, γνωστῶν τῷ Ἀθηναϊκῷ κοινῷ ἐκ προηγουμένων αὐτῶν ἐπιτυχίων». Κατὰ πόσον ἦσαν καλλίφωνοι οἱ ἄοιδοι αὐτοὶ δὲν γνωρίζω, φαίνεται ὅμως ὅτι θὰ ὑπῆρχον καὶ τοιοῦτοι, διότι μετὰ αὐτῶν συγκατελέγετο καὶ ὁ διάσημος γενόμενος κατόπιν ἐν Ἰταλίᾳ ὑψίφωνος Ἰωάννης Ἀποστόλου ὅστις τότε ἔκαμνε τὴν πρώτην του ἐπὶ σκηνῆς ἐμφάνισιν. Εἰς τ' ἀνωτέρω, ἐὰν προστεθοῦν ἕνα - δύο ἡσμάτια, τὰ ὁποία ἐψάλλοντο κατὰ τὰς παραστάσεις τοῦ «Ἀρχοντοχωριάτου» καὶ τρία - τέσσαρα ἄλλα τοιαῦτα, τὰ ὁποία ἐπέμενον νὰ παρεμβάλλουν εἰς τὰς παραστάσεις τῶν ὁ Νικηφόρος καὶ ἡ κ. Ἑλένη Χέλμη, ἔχο-

μεν πληρὴς τὸ μουσικὸν ρεπερτουάρ τοῦ ἐλληνικοῦ θεάτρου μέχρι τοῦ 1889.

***

Ἡ βραχεῖα αὐτὴ ἐπισκόπησις τῆς ἀναμύξεως τοῦ ἡσματοῦ εἰς τὰς ἐλληνικάς παραστάσεις μέχρι τοῦ 1889 ἦτο ἀναγκαία, διότι ἀπὸ τοῦ ἔτους αὐτοῦ τὸ ἐλληνικὸν θέατρον εἰσέρχεται εἰς νέαν φάσιν, καθ' ἣν ἐπικρατεῖ πλέον καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν ἡ μουσική. Μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς οἱ ἐλληνικοὶ θίασοι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῇ τὸν Σούτσαν, τὸν Ἀλεξιάδην καὶ τοὺς ἀδελφούς Ταβουλάρη, ἀπαρτιζόμενοι δὲ ἀπὸ ἡθοποιῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ὧν μόνη φροντὶς δὲν ἦτο, ὅπως σήμερον, ἡ καθεσπερινὴ ἐκθεσις τῶν κημῶν τῶν, κατεγίνετο εἰς παραστάσεις ἔργων, τὰ ὁποία ἡδύναντο νὰ παρακολουθήσουν καὶ... δεσποινίδες. Ἡ σήμερον καθιερωθεῖσα φράσις τῶν προγραμμάτων «ἀκατάλληλον διὰ δεσποινίδας» ἦτο ἄγνωστος εἰς τὸ τότε θέατρον. Ἡ διεύθυνσις τῆς παρισινής Illustration δὲν εἶχεν ἀκόμη φαντασθῇ νὰ ἐκδώσῃ τὸ περίφημον παρὰρτημά της. Τὰ φορέματα τῶν κυριῶν τῆς σκηνῆς δὲν εἶχον ἀκόμη ψαλιδισθῇ. Οἱ τότε μεταφρασταὶ δὲν εἶχον ἀκόμη καμμίαν σχέσιν μὲ τοὺς σημερινούς δραγουμάνους τῶν ξενοδοχείων. Οἱ ἡθοποιοὶ δὲν ἐγνώριζον τὸ πόκερ καὶ ἐπομένως προσήρχοντο εἰς τὰς δοκιμὰς τῶν. Θιασάρχαι ἦσαν οἱ ἀριστεῖς τῶν ἡθοποιῶν καὶ διενέμοντο μετὰ τῶν ὑφισταμένων τῶν τὰ κέρδη. Οἱ καφετζήδες δὲν ἀνέμιγνύνοντο εἰς τὰ τῆς σκηνῆς. Παράσιτοι τῶν παρασκηνίων δὲν ὑπῆρχον, ἀλλ' οὔτε **εἰσπραταί**. Τοιοῦτοι μόνον ὑπῆρχον τῆς σκηνῆς κατὰ τὰ τότε προγράμματα, τὰ ὁποία ἀνέφερον ὅτι θὰ δοθῇ τὸ τᾶδε ἔργον «χάριν τῶν ἐραστῶν τῆς ἐλληνικῆς σκηνῆς!» Οἱ περιοδεύοντες θίασοι δὲν ἔκλεπτον τὰ ποσοστὰ τῶν συγγραφέων καὶ διότι οἱ διευθύνοντες αὐτοὺς ἦσαν ἐντιμοὶ ἄνθρωποι καὶ διότι... δὲν ὑπῆρχον τότε ποσοστὰ. Ἡ περίφημος Location δὲν εἶχεν ἐρευρεθῇ ἀκόμη. Οὔτε τὸ χαράτσι τοῦ πενταλέπτου. Ἡ περιώνυμος συνομοταξία τῶν τζαμπαιτζήδων εὐρίσκετο ἀκόμη εἰς τὰ σπάργανα, οἱ ἐπὶ τῶν δακτύλων τῆς μιᾶς χειρὸς μετρούμενοι κριτικοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν ἄνθρωποι γνωρίζοντες καὶ ἀνάγνωσιν καὶ τέλος τὰ δραματολόγια τῶν θιάσων ἀπρητίζοντο ἀπὸ ἔργα. τὰ ὁποία ἀπέθανον φεῖ! διὰ τοὺς σημερινούς ἡθοποιούς. Τὴν «Κρυφὴν κρεβατοκάμαραν» ἀντικαθίστα τότε ὁ «Κλαβίγιος» τοῦ Γκαίτε: «Τὸ ρόζ παντελόνι» οἱ «Ἀηστὰι» καὶ ἡ «Μαρία Στούαρτ» τοῦ Σίλλερ: τὰ «Χάπια τοῦ Ἡρακλῆ» ἡ «Αἰμιλία Γαλόττη» τοῦ Λέσσιγκ: τὸν «Ἀνθρωπὸν μὲ τὰ κομμένα αὐτιά», ὁ «Ὁθέλλος», ὁ «Ἀριέτος»

καὶ ὁ «Ἰούλιος Καῖσαρ» τοῦ Σαίξπηρ: τὸ «Ξινὸ φρούτο» ὁ «Κουρεὺς τῆς Σεβίλλης» τοῦ Μωμαρσαί: τὴν «Πρώτην νύκτα τοῦ γάμου» ὁ «Ἀλκιβιάδης» τοῦ Καβαλόττη: τὸ «Δὲν ἔχετε τίποτε νὰ δηλώσετε» ἡ «Δέσποινα τῆς Λυὼν» τοῦ Λύτων: τὸ «Τὸν νοῦ σου σ' τὴν Ἀμέλια» ὁ «Ταρτοῦφος» καὶ ὁ «Ἐξηνταβελόνης» τοῦ Μολιέρου, αἱ ἐκλεκτότεραι κωμωδίαί τοῦ Γολδόνη κτλ. Μεταφρασταὶ δὲ αὐτῶν ἦσαν ὁ Οἰκονόμου ὁ ἐξ Οἰκονόμων, ὁ Ἀγγελος Βλάχος, ὁ Ἰσιδωρίδης Σκυλίτσης, ὁ Ἰωάννης Καμπούρογλους καὶ λοιποὶ μὴ ἔχοντες οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τὴν μέθοδον τοῦ Ὀλλενδόρφου!

Τὰ ἐλληνικά πρωτότυπα ἔργα ἦσαν σπάνια τότε, ἀλλ' ἡ ποιότης αὐτῶν ἰσοφάριζε τὴν ποσότητα τῶν σημερινῶν. Οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς τοῦ θεάτρου, ἐλάχιστοι εἰς ἀριθμὸν, δὲν θὰ ἡδύναντο οὐδὲ προεδρεῖον συλλόγον Ἑλλήνων θεατρικῶν συγγραφέων ν' ἀποτελέσουν. Ἀλλ' οὐδὲ συνεντεύξεις περὶ θεάτρου ἔδιδόν ποτε.

***

Ἀπὸ τοῦ 1889 τὰ πράγματα ἡλλαξαν ὀξύν: ὁ μακαρίτης Παντόπουλος, τοῦ ὁποίου αἱ ἐργασίαι λόγῳ εἰσπραξέων δὲν ἦσαν ἱκανοποιητικαί, ἐσκέφθη διὰ νὰ προσελκύσῃ περισσότερον κόσμον εἰς τὰς παραστάσεις του νὰ προσθήσῃ μερικὰ ἀκόμη ἡσμάτια εἰς τοὺς «Μυλωνάδες». Ἡ ἀπόπειρα ἐπέτυχεν ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν καὶ τόσον ἤρρεσεν εἰς τὸν κόσμον ὥστε, παραιτήσας οὗτος ὅλα τὰ ἄλλα θεάτρα ἔτρεχεν ἀθρόος εἰς τὸ τῆς Ὀμονοίας, ὅπου νῦν ἡ «Νέα Σκηνή» καὶ διεσκέδαζε μὲ τὴν χονδροκοιμημένην φάρσαν, ἐν ἣ ὁμολογουμένως ὁ Παντόπουλος ἔπαιξε μὲ πολλὴν τέχνην τὸν ἐρωτευμένον γερομυλωνᾶν. Μετ' αὐτὴν διεσκέδασαν ὁλόκληρον τὸ θέρος τοῦ 1889 οἱ Ἀθηναῖοι. Πρὸ τῆς τοιαύτης ἐπιτυχίας τῶν ἡσμάτων ὁ μακαρίτης Κορομυλάς δὲν ἀπῆλθον καὶ αὐτὸς νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν μουσικὴν εἰς τὴν κωμωδίαν του ἡ «Τύχη τῆς Μαρούλας» καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν θίασον Ταβουλάρη - Παντοπούλου τὸ ὥραιον ἔργον του, τὸ ὁποῖον οἱ ἡθοποιοὶ - κακοὶ κριτικοὶ πάντοτε - μετὰ δυσκολίας ἐδέχθησαν νὰ παῖξουν! Ὁ Παντόπουλος, ὅστις εἰς τὸν Μπαρμπά Λινάρδον ὀφείλε τὰ πρῶτα πραγματικά βήματα τῆς ἐν τῇ σκηνῇ ἐπιτυχίας του, μὴ θέλων νὰ λησμονήσῃ τὸν Μπαρμπά - Γιώργη τὸν μυλωνᾶν, τὴν ὑπόκρισιν τοῦ ὁποίου ἐθεώρει ὡς τὸ ἄκρον ἀπὸ τῆς τέχνης, ἐμεῖδία κατὰ τὰς δοκιμὰς τῆς Μαρούλας καὶ ἐχλεύαζε κρύφα τὸν ἄκακον συγγραφέα, ὅστις προσελάθει νὰ ἐμπνεύσῃ θάρρος καὶ πεποίθησιν εἰς τοὺς ἀπροσθήκους ἡθοποιούς του, οἱ ὁποῖοι μετὰ δυσκολίας ἐμάνθανον τοὺς

ρόλους των και διηνεκῶς ἐμουρμούριζον, διότι ἔχανον τὸν πολῦτιμον καιρὸν των δοκιμάζοντες ἔργον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀποτυχία, ἔλεγον, ἦτο βεβαία!

Ἐν τούτοις, ὅτε ἐδόθη ἡ παράστασις τῆς «Τύχης, τῆς Μαρούλας» (16 Σεπτεμβρίου 1889), ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ κόσμου ὑπῆρξεν ἀκράτητος. Πάντες ἐνόησαν ὅτι εὐρίσκοντο πρὸ μιᾶς τελειοτάτης ἑλληνικῆς κωμωδίας, ὁποῖαν μέχρι τότε δὲν εἶχεν ἰδῆ ἡ ἑλληνικὴ σκηνή. Ἐκτοτε οἱ περιβόητοι Μυλωνάδες ὑπεχώρησαν πρὸ τῆς Μαρούλας, ἣν περιέφερον οἱ ἠθοποιοὶ μετὰ θριαμβευτικῆς ἐπιτυχίας εἰς πᾶσαν γῆς γωνίαν, ὅπου ἠδύνατο νὰ ἀκουσθῇ ἡ ἑλληνικὴ φωνή.

Ἡ πρωτοφανὴς αὐτὴ ἐπιτυχία διὰ τὴν ἑλληνικὴν σκηνήν, ἣν οἱ ἐπιπόλαιοι ἀπέδωσαν εἰς τὴν μουσικὴν καὶ μόνον ἡ ὁποία, εἰρησθῶ ἐν παρόδῳ, ἐλάχιστα προσθέτει εἰς τὸ ἀριώτατον τοῦ Κορομηλά ἔργον, δὲν ἀφῆκεν ἡσύχους τοὺς τότε Ἑλληνας συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι καὶ ἔπασαν

μὲ τὰ μοῦτρα εἰς παραγωγὴν κωμειδυλλίων! Συστηματικώτερον ὅλων εἰργάσθη ὁ μακαρίτης Δ. Κόρκος, ὅστις καὶ πρῶτος εἰσήγαγεν εἰς τὰ κωμειδύλλια τὰ ἑλληνικὰ ἄσματα ἐλαφρῶς πεποικιλμένα διὰ ξένης μουσικῆς, τὰ ὁποῖα εὐκόλως ἤρπασεν ὁ κοσμάκης καὶ οὕτως ἤρξατο νὰ προσοικειοῦται πρὸς τοὺς ἐκπολιτιστικούς ἤχους καὶ ν' ἀποβάλλῃ τοὺς ἀμανέδες καὶ τὰ λοιπὰ κακόγηχα ξεφωνητὰ καὶ ξελαρυγίσματα! Ἐκτοτε ἐπεκράτησεν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς ἡ μουσικὴ, ἡ ὁποία ἐκ τῶν κωμειδυλλίων μεταφερθεῖσα εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεις ἀπεδίωξε τῆς σκηνῆς τὴν τέχνην, ἥτις περιορίζεται νῦν εἰς ἀκαλαίσθητον ἔκθεσιν κνημῶν καὶ σπαρακτικὰς μελωδίας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν καμμίαν ἀπολύτως σχέσιν μὲ τὸ πεντάγραμμον τῆς μουσικῆς.

Δὲν χρήζει σημειώσεως ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἔντιμοι ἑξαιρέσεις.

Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ - ΣΟΦΙΑ

εράσαν χρόνια — ἄμποτε ἄλλα τόσα νὰ περάσετε
κι' ὅσην ἡ Μοῖρα ἔχει Χαρά, νὰ σᾶς τὴν δίνη ὅλη.
Γάμους χρυσοῦς νὰ κάνετε. Κι' αὐτοὺς νὰ τοὺς γιορτάσετε
Στὴν Πόλι...

Φωτογρ.
Γ. Μπούκα

Η ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ

ΛΕΥΚΗ ὑπὸ τὴν ἀνταύγειαν τοῦ γαλανοῦ Ἀττικοῦ οὐρανοῦ, ἡ Κόρη τοῦ Βασιλέως φαίνεται ὡς ὀπτασία κάλλους καὶ χάριτος.

Ἀπὸ τὰ ῥόδινα χρώματα τῆς δάφνης τοῦ Ἰλισσοῦ, ἔχει δανεισθῇ τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου Τῆς, καὶ ἀπὸ τὰς χρυσαῖς τοῦ ἡλίου ἀκτίνες τὸ νεανικὸν τῆς ὥραίας Τῆς κεφαλῆς διάδημα.

Ἐλευθερον τὸ μεῖδιμα, ἔντονον δειγμα σκηπτούχων θελητήρων, ὁδημίζει εἰς ἐνθέους ἐκφράσεις τὴν καλωσύνην καὶ τὴν εὐγένειαν.

Ἀπὸ ἀστείρευτον μαγικὴν πηγὴν, κρυπτομένην μέσα εἰς μυρωμένα λουλούδια, ἡ παρθενικὴ ψυχὴ Τῆς, πλημμυρίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς Τῆς μὲ λάμψεις ὑπερλάμπρους.

Ἐνθυμίζει τοὺς στίχους τοῦ ἐμπνευσμένου ποιητοῦ.

«Λουλοῦδι σὺ τῶν λουλουδιῶν καὶ τῆς ψυχῆς τὸ ἄστρον»

Κοντὰ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Θρόνον, ὅπου εἰς ἄλλα χρόνια ἠγνόησε ἄλλο ζηλευτὸν ἄνδρος καὶ ἠκτινοβόλησε ἄλλο ἄστρον, μιὰ ζωὴ ποῦ διέρχεται μὲ ὑπερήφανον ἀπλότητα, χαρακτηρίζει τὸ ὕψος τῆς ψυχῆς καὶ τὸ βάθος τῆς καρδίας Τῆς.

Γύρω Τῆς σκορπίζει τὴν φωταύγειαν μιᾶς μορφῆς, ποῦ κατακτᾷ καὶ χαρίζει, συμβολίζουσα τὴν ὑπαρξίν τοῦ αἰωνίου ἔαρος, τῆς εὐτυχισμένης ζωῆς.

Ἡ ἀγάπη, ἡ συμπάθεια, ὁ πόνος ποῦ κυριαρχοῦν εἰς τὴν ἀγνὴν ψυχὴν Τῆς, προσφέρονται πρὸς ὅσους στρέψουν τὰ μάτια τοὺς πρὸς τὸν ἐνδοξον Θρόνον, πρὸς ὅσους τὴν λατρεύουν, πρὸς ὅσους ὀνειροπολοῦν διὰ τὴν Ἑλληνογέννητη Βασιλοπούλα, ἀτελείωτον τὸν δρόμον τῆς εὐτυχίας.

Καὶ αὐτοὶ εἶνε ὁ Ἑλληνισμός.

ΜΙΑΤ. Γ. ΛΙΔΩΡΙΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ο νοῦς μου σταματᾷ πάντοτε με πικρίαν, όπου σταματήση. Κάθε χαρὰ περασμένη με ἐνοχλεῖ, καὶ κάθε παλαιὰ λύπη μένει λύπη πάντοτε.

✱

10 Μαΐου. — Εἰς τὸ περιβόλι μας, — ἐν πρώτοις δὲν ἦτο περιβόλι ἀλλ' ἀπλὴ μία μεγάλη αὐλή, ἡ ὁποία εἶχε τριανταφυλλίες, τσουκνίδες, κόττες καὶ σωρούς ἄχρνα, — εἰς τὴν αὐλή λοιπὸν αὐτὴ ἀπλώνετο μία πολὺ μεγάλη καρυδιά. Ἡ μητέρα μου ἦτο ἐνθουσιασμένη γιατί ἔκανε καλὰ καρυδιά, πού ἐγίνοντο καὶ γλυκὰ. ἐγὼ ἤμουν ἐνθουσιασμένος διότι εἶχε ὥραία σιὰ, καὶ τὸ μεσημέρι, ὅταν ὁ ἥλιος ἐφώτιζε ὅλη τὴν αὐλή με δυνατό φῶς ἐκαθόμουν κάτω ἀπὸ τὰ φύλλα της, καὶ ἔκανα στίχους. Διέτρεχα τὴν ποιητικὴν ἐποχὴν τῆς νεότητος. Ἐκτένιζα τὰ μαλλιά μου κατὰ τρόπον ὥστε νὰ εἶναι ἀκτένιστα, ἐσήκωνα τὸ σακάκι μου εἰς τὸν λαιμὸν καὶ ἐβίαζα τὸν ἑαυτόν μου νὰ εἶναι μελαγχολός, ὅταν ὅλα γελοῦσαν γύρω μου. Ἔτσι ἔχασα τὰ καλλίτερά μου χρόνια, διότι οἱ στίχοι μου ἦσαν ἄθλιοι. Ἐνθυμοῦμαι κάποιον:

Ἐέρεις πῶς ἀγαπιώμαστε; — Σὰν σὲ κνιτῶ με πόθο
στον κάθε σου χαμόγελο χίλιες φορές τὸ νοιώθω...

Ἀπέναντι ὑψώνετο ὑπερήφανα ἓνα μεγάλο νεόκτιστον σπῆτι, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάνω ἐκάθητο μία οἰκογένεια πλουσίων ἀνθρώπων. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ οἰκογένεια εἶχε κόρη, ὅτι ἡ κόρη ἦταν ὥραία, ὅτι παρὰ

ρὸν τῆς κόρης ἔβλεπε πρὸς τὴν αὐλή μας, καὶ ὅτι εἶχα κολλήσει τὴν ὑπαρξίν μου εἰς τὰ μπερτεδάκια τοῦ παραθύρου. Ὁ ἔρως ἔτσι κατέβηκε εἰς τὴν αὐλή μας ἀπὸ τὸ τρίτον πάτωμα καὶ καταλαβαίνετε πόσον ἔπεσε βαρὺς ἐπάνω μου. Εἶχα κυριολεκτικῶς ξετρελαθῇ. Ὅταν τὸ πρῶτ' ἔβλεπα τὴν ὑπέρθεριαν ν' ἀνοίγει τὰ ἐξώφυλλα τοῦ παραθύρου της, ἐννοιωθα ἔπειτα ὅτι ὀπίσω ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ λευκὰ μπερτεδάκια ν' ἔνυνται «Ἐκεῖνη», ἐπαναστατοῦσα ὁλόκληρος. Ἐλέγετο Μαρία, καὶ τὰ χεῖλη της — τὰ ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη — ἦσαν τόσοσιν κόκκινα, ὥστε ἐνόμιζες ὁ Ὑψιστος ἔκοψε ἓνα πετροκέρασον τοῦ Ἰουλίου καὶ τῆς τὸ ἐκόλλησε ἐκεῖ.

Παρ' ὀλίγον νὰ τὴν πάρω. Μ' ἐφύλλαξεν ὁ Θεός; Ἡ Μοῖρα μου ἡ τόσοσιν σκυθρωπὴ μοῦ ἐστέρησε αὐτὴν τὴν χαρὰν; Ποιὸς ξεύρει... Ἡ κόρη ὅμως αὐτὴ με ἔκαμεν ἄλλον ἄνθρωπον, καὶ ἐνθ' πάντοτε νομίζω ὅτι ἡ μοναξιά, εἰς τὴν ὁποίαν ἐζοῦσα πρὶν ἢτο ἀνόητος, ἐν τούτοις δὲν τῆς συγχωρῶ ὅτι με ἐτράβηξε τόσοσιν εὐθυμον ἀπὸ τὴν μελαγχολίαν μου.

Τὸ σηκωμένον σακάκι κατέβη μετὰ τὴν πρώτην γνωριμίαν, καὶ με τὴν δευτέραν συνάντησιν ἐκόπησαν τὰ πολλὰ μου μαλλιά. Ὁ ἀτίθασος λαιμοδέτης ἀντικατεστάθη ἀπὸ μίαν γραβάτταν κομψὴν τὴν ἄλλην Κυριακὴν, καὶ κάθε ἡμέρα τῆς ἐπομένης ἐβδομάδος συνεπλήρωνε τὸν ἐξωραϊσμόν μου ἡ αὐγὴ τοῦ Σαββάτου με εὐρῆκε με μονόκλ. Ἀπολαύσατέ με:

✱

Αὐτὴ ἡ μεταμόρφωσις μ' ἔκαμεν, ὅπως ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ν' ἀγαπήσω πολλὰ πράγματα διὰ τὰ ὁποῖα ἡσθανόμουν ἄλλοτε πολλὴν περιφρόνησιν καὶ νὰ περιφρονήσω ὅσα εἶχα ἀγαπήσῃ μαζί καὶ τὴν γραίαν καρυδιάν πού ἄπλωνε πάντοτε με τὴν ἰδίαν καλωσύνην τὰ φύλλα της εἰς τὴν μεγάλην μας αὐλή.

— Δόξα τῷ Θεῷ! ἐγίνετε κύριος τέλος πάντων, μοῦ ἔλεγεν ἡ Μαρία, ὅταν συχνὰ τὰ βράδυα συναντώμεθα, εἰς κανένα σπίτι.

— Εἶσθε ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὰ ἔργα σας...

— Ἀληθινά. Δὲν ἔχω δίχρη; Πρῶτ', βράδυ σὰς ἔβλεπα κάτω ἀπὸ ἓνα δέντρο στὴν αὐλήν σας: ἔχαζεύατε τὸν καιρὸν σας, — ἀνόητα, δὲν εἶναι ἔτσι;

— Ἀνόητα καὶ ἀκίνδυνα. Διότι ἡ γρηά μας καρυδιά δὲν με ἐγελοῦσε, καὶ ἡ φιλία της ἦτο ἀληθινή, αἰωνία σχεδόν. Ἐπειτα ἦτον τόσοσιν ἐνθουσιασμένη μαζί μου, ὥστε δὲν εἶχε τὴν ἀπαίτησιν νὰ βλέπω τὰ φύλλα της με μονόκλ.

— Ἐνθ' ἐγὼ;... Μπᾶ! Μ' ἀρέσει, ἐπειδὴ σὰς πάει...

Αὐτὴ ἡ τόσφ περὶ ὑπαρξίς ἦτον ὁ πρῶτος ὁ ἀληθινὸς ἔρως τῆς πρώτης μου ζωῆς. Μεταξὺ τῶν δύο μας

ὁμως εἶχεν τρυπώσει μία τρομακτικὴ παρεξήγησις. Ἡ περιουσία τοῦ πατέρα μου. Τὸν ἐνόμιζαν ὅλοι πολὺ εὐπορὸν ἄνθρωπον, καὶ φαίνεται ὅτι ἡ αἰσθηματικὴ μου Μαρία ἔτρεφε πολλὰ ἀπὸ τὰ χρυσὰ της ὄνειρα με τὴν φήμην αὐτὴν ἐν τούτοις, ἂν ὁ πατέρας ἐκέρδιζε καὶ ἂν εἶχε κατὶ, αὐτὸ τὸ κατὶ δὲν ἔφθανε ὥστε νὰ εἶμαι πλούσιος μία ἡμέρα. Δὲν γνωρίζω πῶς, τί συνέβη, τί ἐγινε, ξεύρω μόνον ὅτι σὰν χθές, εἶχαμε μίαν νυκτερινὴν, ἀληθινὴν ἐρωτικὴν συνάντησιν. Ἐγύρισσα ἄργα τὴν νύκτα σπῆτι με χιλιάδες φιλίας. Τὰ ἄπλωσα εὐτυχῶς εἰς τὸ μαξιλάρι μου καὶ ἐκοιμήθην. Ὁ γλυκύτερος ὕπνος.

Τὸ ξύπνημα ὑπῆρξε τραγικόν. Μετὰ δύο ἡμέρας μία ἐφημερὶς ἀνήγγελλε τοὺς ἀρραβῶνας της.

Ἡ ἀπελπισία μ' ἐκτύπησε με ὀρμήν. Ἀρρώστησα, ἔμεινα εἰς τὸ δωμάτιόν μου πολλὰς ἡμέρας, σὲ μιά πολυθρόνα, σκυμμένος καὶ ἐλκεϊνός.

Ἐνα βράδυ ἡ Ἀννέτα, ὑπέρθεριά μας, ἡ ὁποία ἐσταυροκοπεῖτο διαρκῶς, ἐνόσφ με ἔβλεπε εἰς αὐτὴν τὴν ἀκατανόητον κατάστασιν μοῦ ἔφερε ἓνα γράμμα.

Μοῦ ἔγραφε — αὐτὴ; Γιατί; Χίλιες φορές εἶπα νὰ τῆς τὸ ἐπιστρέψω ἀμέσως, καὶ τόσοσιν ἐπέμεινα εἰς τὴν σκέψιν αὐτὴν, ὥστε τώρα μετὰ τόσα χρόνια τὸ κρατῶ με στοργὴν εἰς τὸ συρτάρι μου.

Μοῦ ἔγραφε:

Φίλε μου,

Ἔχω πεποίθησιν εἰς τὸν χαρακτῆρά σας, δι' αὐτὸ ἀρραβωνιασμένη σὰς γράφω τὰ λόγια αὐτά.

Ἡ ζωὴ εἶναι μεγάλη καὶ ἡ ἀγάπη εἶναι μικρὴ· ἂν ἡ ἀγάπη μου ἐπερνοῦσε καὶ ἔμεινε ἔπειτα ὅλη αὐτὴ ἡ μακρινὴ ζωὴ, νὰ τὴν περάσωμε μαζί χωρὶς κανένα ἐμπόδιον, καμμίαν χαρὰν, καμμίαν εὐτυχίαν, δὲν θὰ ἦρχετο ἡμέρα νὰ μετανοήσωμεν καὶ οἱ δύο; Ἀφῆσε

με νὰ προστατεύσω τὸ μέλλον μου ἀπὸ αὐτὸν τὸν κίνδυνον. La vie n'est pas un roman, πιστεψέ το. Πίστεψε μαζί ὅτι θὰ μοῦ μείνουν ἀλησμόνητη ἡ ὥραία ἐποχὴ πού ἐξήσαμε μαζί.

Ἄλλ' ἔστω πολὺ ἰδεολόγος, πολὺ ψεύτικος ἄνθρωπος, πολὺ ποιητής, πολὺ ἀφηρημένος. Ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ κάμω μίαν διπλὴν εὐτυχίαν. Θὰ προσπαθῶ νὰ κάμω τὴν ἰδικήν μου. Κάμε τὴν καὶ σὺ καὶ ἀκουσόν με: μὴ περιφρονήσης τὸ χρῆμα. Δὲν ὑπάρχει τίποτε ποιητικώτερον ἀπὸ τὸ χρῆμα, ἀφοῦ με τὸ χρῆμα ἀγοράζεις ἓνα ὥραιο μπουκέτο σπάνια ρόδα. Ἄν καμμιὰ φορὰ συναντηθῶμεν εἰς τὸν δρόμο μὴ με ἀγριοκυττάξεις. Θὰ ἔχῃς ἄδικον πρόσεξε μόνον μὴ σὲ πατήσω, γιατί θὰ περνῶ με τὸ ὠτομοπίλ.

Μαρία

Ἀξίζε ν' ἀγαπήσῃ κανεὶς αὐτὴν τὴν γυναῖκα; Καὶ ὁμως ἐπίασθηκα ὥσάν ναυαγὸς ἐπάνω εἰς τὸ γράμμα αὐτό, καὶ ἐξήγησα νὰ εὐρὼ εἰς κάθε του γραμμὴν μίαν ἐλπίδα, εἰς κάθε του λέξιν μίαν κορυφὴν καλωσύνην καὶ ἔζησα μαζί του χρόνια. Ξεχασμένες ἱστορίες!... Οὐτε τὴν ξαναεἶδα ποιά.

✱

Μετὰ πολὺν καιρό.

15 Αὐγούστου. — Γυρίζω εἰς τὸ σπῆτι μου. Ἡ καρυδιά κουνεῖ τὰ φύλλα της με χαρὰ. Μία κόττα ἔρχεται νὰ με ὑποδεχθῇ με ἓνα σπυρὶ καλαμποκιοῦ εἰς τὸ δῶμφο. Ψυχαλίζει ἀπῶς, διότι εἶναι ἐποχὴ ὅπου τὰ πρωτοβορῶχια ποτίζουν τὴν γῆν. Χωρὶς νὰ ἐννοήσω πῶς εὐρέθηκα πάλι κάτω ἀπὸ τὸ παλιὸ μου δένδρον. Ψηλὰ ἀπέναντί μου τὸ ἴδιο παράθυρο με ἄλλα μπερτεδάκια.

Τὶ ζωὴ! τί κορυφαστικὴ ἱστορία!

Γελάτε; Καὶ ὁμως ὁ ἐπιλογὸς αὐτὸς με εὐρίσκει με ἄσπρα μαλλιά.

B.

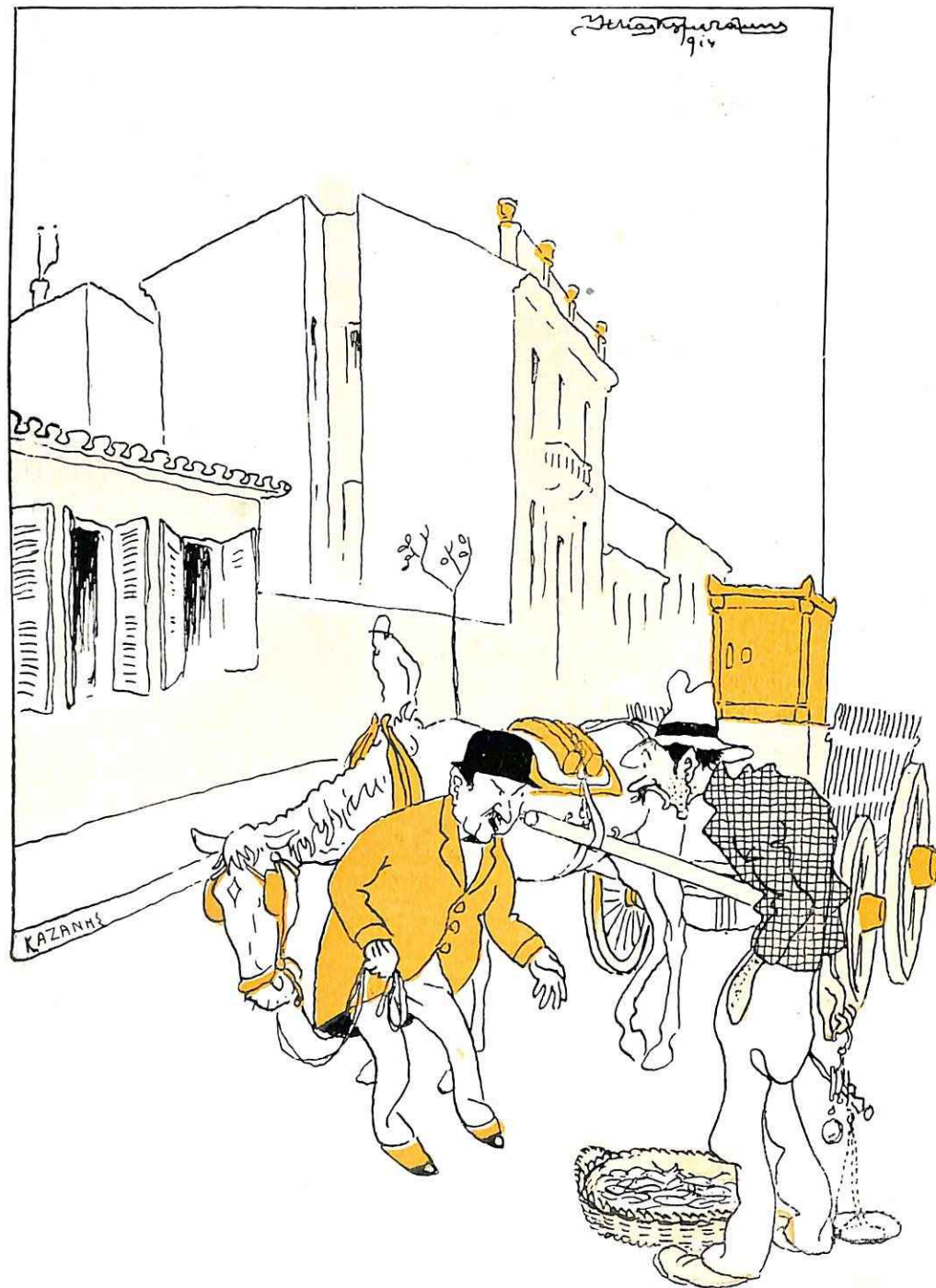
ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ὅσο κι' ἂν δε μ' ἀγαπᾷς,
ὅσο κι' ἂν δε με θυμάσαι,
ὅπου ἂν εἶσαι ὅπου ἂν πᾶς,
πάντα δίπλα μου θὲ νύσαι...

Ἀγαπιώμαστε τραγικά:
με ξεχνᾷς — τὸ ἴδιο κάνει,
ὁ ἀγαπῶν ἐγὼ διπλά,
εἶσαι καὶ γιὰ πάντα γιάντι...

ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΣ

— Λοιπόν θά τὰ πάρῃς ἀφεντικό; ... σὲ περιμένω δυὸ ὥρες...
— Μὰ πῆγα σπῖτι ἀδελφούλη μου, κ' ἔφερα τὴν κάσσα νὰ σὲ πληρώσω!

ΑΤΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Σειμοὶ ἐγέναν εἰς ὅλην τὴν Ἀττικὴν, οἱ ὅποιοι κατέστρεψαν πολλὰς οἰκοδομὰς καὶ κατέστησαν ἐτοιμόροπα πολλὰ ἐρείπια χωρὶς εὐτυχῶς νὰ θίξουν τὸ κόρον τῆς Ἑλληνικῆς Ὁπερέττας· ὅμοιον σεισμόν καὶ οἱ παλαιότεροι Ἀθηναῖοι δὲν ἐνθυμοῦνται ἢ γῆ ἐσίειτο καὶ ἐκινούντο μαζί οἰκοδομαί, δένδρα καὶ ἄνθρωποι· μόνον τὸ ὥρολόγιον τοῦ Πανεπιστημίου δὲν ἐκινήθη.

Εὐτυχῶς ὁ σεισμός παρ' ὅλην του τὴν ὁρμὴν δὲν εἶχεν ἀνθρώπινα θύματα. Οἱ εἰδικοί λέγουν ὅτι τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ἀργιῶδες τοῦ ἐδάφους τὸ ὅποιον καθιστᾷ ἀσφαλῆ τὴν πρωτεύουσάν. Ἄλλοι ὅμως βεβαίουν ὅτι ὁ Ὑψιστος ἀπεφάσισε ν' ἀναθέσῃ τὸν κλάδον αὐτὸν τῶν ἐργασιῶν του εἰς τὸν ῥέκτην ιδιοκίτην τοῦ ξενοδοχείου τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου ὁ ὅποιος σκάπτει τὰ θεμέλια τοῦ ξενοδοχείου του καὶ καταβαραθρώνει τοὺς ἐνοίκους. Εἰς αὐτὸ δὲν τὸν ἐμποδίζει οὔτε τὸ ἀργιῶδες τοῦ ἐδάφους οὔτε τὸ ν α ρ γ ι λ ῆ δ ε ς τῆς νομομηχανικῆς ὑπηρεσίας.

Καθ' ἣν στιγμὴν τὸ πάτωμα τοῦ ξενοδοχείου ἐπιπτε, μία γραῖα ὑπεγόρευε εἰς τὸ κρεβάτι τῆς γραῖας πρὸς τὸν ὑπρέτην τοῦ ξενοδοχείου. Καὶ ἔπεσε μὲν ἡ γραῖα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ξενοδόχου, ἀλλ' ἐδῶ ἐφαρμόζεται τὸ ῥητόν: «Φοβοῦ τὴν γραῖαν... οὐ γὰρ ἔρχεται μόνῃ»· διότι ἁμέσως κατόπιν ἐφθασε καὶ τὸ ταβάνι.

Οἱ Τούρκοι μετὰ πολὺμηνον ἀμηχανίαν ἐκηρύχθησαν τέλος ὀριστικῶς ὑπὲρ τοῦ πολέμου καὶ ἤρχισαν τοὺς βομβαρδισμούς· ἐβομβάρδισαν τὴν Ρωσικὴν φυλακίδα εἰς τὴν Ὀδησσόν, ἐβομβάρδισαν τὴν Σεβαστούπολιν καὶ ἐτοιμάζονται νὰ βομβαρδίσουν πάντα

τὰ ρωσικὰ παράλια. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἡ ὁ ρ ω σ ο - τ ο υ ρ κ ι κ ὸ ς πόλεμος ἤρχισεν ἢ ὅτι τὸ Δημόσιον Ταμεῖον τῆς Τουρκίας ἐπανελάβε τὰς πληρωμὰς του.

Ἡ νέα αὐτὴ περιπλοκὴ παρουσιάζει μεγαλειτέρας τὰς πιθανότητας τῆς ἐκρήξεως γενικοῦ Βαλκανικοῦ πολέμου. Ἄν οἱ Τούρκοι πολεμήσουν, δὲν θὰ τοὺς ἐπιτεθοῦν οἱ Βούλγαροι; Καὶ ἂν οὕτως συμβοῦν τὰ πράγματα δὲν θὰ πολεμήσωμεν καὶ ἡμεῖς; Καὶ ἂν πολεμήσωμεν ἡμεῖς δὲν θὰ φύγουν οἱ Βούλγαροι... Οὕτω γινόμεθα πάλιν... Φύγη ν μύδην.

Οἱ Βούλγαροι ἐν τούτοις προβλέπουν εὐχαρίστως εἰς μίαν ἐλληνοβουλβαρικὴν συνεννόησιν. Ὁ Τσάρος τῶν τούλachiτον, ὡς ἐγνώσθη ἔδωκε φράγκα πεντακόσια ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου του ταμείου ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων προσφύγων τοῦ Δεδαγάτς, βέβαιος ὅτι εἰς κανένα πρόσφυγα δὲν ἄφησε χεῖρα ὁ στρατός Του.. διὰ νὰ τὰ πάρῃ.

Ἡ ὑψοὺς τῶν τροφίμων ἐξακολουθεῖ. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας ἐξακολουθεῖ καὶ αὐτὸς νὰ ἐκδίδῃ διαταγὰς περὶ διατιμῆσεως τῶν, καὶ ἀρτοποιῶν καὶ παντοπωλῶν ἐξακολουθοῦν νὰ ἀδιαφοροῦν. Ἐν τούτοις ὅλα τὰ εἶδη ἐξοδεύονται καὶ ἐξαντλοῦνται εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε φόβος ὑπάρχει ὅτι θὰ φαγοῦν ὅλα. Ἡ μόνῃ ποῦ θὰ γλυτώσῃ θὰ εἶναι ἡ «Μαίρη» τοῦ κ. Νικολοπούλου, ἡ ὁποία δὲν τρώγεται.

Διάλογοι τοῦ δρόμου:
— Πῶς λέγεται ἡ γυναῖκα τοῦ ψωμά;
— Ψ... ψωμοῦ.

ΑΡΧΙΣΕ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ἀρχισε χειμῶνας, ὁ βορηᾶς ἀγριεύει
τὰ νερά 'στους δρόμους τρέχουνε πατάμα
κᾶπου, κᾶπου ἢ μπόρα κᾶτι μᾶς γυρνέει
καὶ ἀγριεμένη μᾶς κτυπᾷ τὰ τζάμια.

Κάθουμαι μαζί σου — σοῦ κρατῶ τὸ χέρι
κι' ὅταν δὲν προφθάσῃς, σοῦ φιλῶ τὸ στήμα.
Κ' ἔτσι ἐνῶ βρέχει καὶ φουάει τ' ἀγέρι
ἔχω στὸ πλευρό σου ἀνοιξιν ἀκόμα.

ΠΑΡΑΦΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Η ΤΟΥΡΚΙΑ, Η ΤΡΙΠΛΗ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΙΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

Τὸ πῦρ ὅπερ, λυμαίνεται τὴν Δύσιν, ἦτο ἐπόμενον νὰ μεταδοθῇ καὶ εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἀναπληρώσαν ἐκ τῆς σφαίρας, ἥτις ἐπληξε τὸν Αὐστριακὸν Ἀρχιδούκα εἰς τὸ Σεράγεβο, προκεχωρημένην σκοπιὰν τοῦ Ἰσλάμ πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἐν ἣ τὰ πάντα ὑπενθυμίζουσι τὴν διάβασιν τῶν κατακτητικῶν του ὁρῶν, ἦτο φυσικὸν ἀφοῦ διέδραμε τὴν Εὐρώπην ὁλόκληρον, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν κοιτίδα του. Ὁ Σορὲλ ὑπεστήριξε πάντοτε ὅτι, ὅταν κινδυνεύσῃ ἡ ὑπαρξὶς τῆς Αὐστρίας, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ τεθῇ ἐπὶ τοῦ τάπητος τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα. Ἡ προφητεία ἐξεπληρώθη μετ' ἀκριβείας μαθηματικῆς. Οἱ Τούρκοι ἐπετέθησαν αἰφνιδίως κατὰ τῶν Ρωσικῶν λιμένων τοῦ Εὐξείνου κατεβύθισαν Ρωσικὰ σκάφη, ἐβομβάρδισαν τὴν Ὀδησὸν καὶ τὴν Σεβαστούπολιν. Αἱ Δυνάμεις τῆς Τριπλῆς Συνεννόησεως προσεποiehσαν ὅτι δὲν ἐνόησαν. Διέδωκαν ὅτι τὴν ἐπίθεσιν διεξήγαγον τὰ Γερμανικὰ πληρώματα ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως. Προσπαθήσαν νὰ πείσωσι τοὺς Τούρκους νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν ἀστείαν ὑπεκφυγὴν. Τινὲς τῶν Νεοτούρκων ὑπουργῶν ἐνέδωκαν ἀνεπισήμως εἰς τὴν ἀβλαβῆ ἀξίωσιν, ἥτις κατ' οὐσίαν δὲν συνεπήγετο οὐδεμίαν δι' αὐτοὺς συνέπειαν. Οἱ ἄλλοι ἐσφράγισαν τὰ χεῖλη των. Οἱ σύμμαχοι δὲν ἠκέσθησαν εἰς τὰς ἀνευθύνους ταύτας διαβεβαιώσεις καὶ ἀπήτησαν τὴν ἐκδίωξιν τῶν Γερμανῶν καὶ τὴν ἀφρόπλιν τῶν σκαφῶν, ἅτινα διεξήγαγον τὴν ἐπίθεσιν. Οἱ Τούρκοι οὐδ' ἠξίωσαν κ' ἀπαντήσεως εἰς τὴν Συνεννόησιν. Εἰς τὸ τελεσίγραφον τῆς ἀντέταξαν σιγὴν περιφρονητικήν. Ἡ θέσις τῆς Ἀντάντ ἀπέβαινε κωμική. Διέταξε τοὺς στόλους τῆς νὰ βομβαρδίσωσι τὰ Δαρδανέλλια. Ἡ ἱστορία ἐπανέρχεται εἰς τὸν γνῶριμον αὐλάκα, περὶ τὸν ὁποῖον παλαίει ἀπαύστως ἡ Εὐρώπη παρὰ τὸ ἀνοιγμὰ νέων χωρῶν, παρὰ τὴν κατάκτησιν νέων ἀγορῶν, παρὰ τὴν εὐρύσιν τῶν ἀνθρωπίνων ὀριζόντων, ἥτις ἀντιτάσσει εἰς τοὺς Βοσπόρους καὶ τοὺς Ἑλλησπόντους τῆς Μεσογείου, νέους Βοσπόρους καὶ νέους Ἑλλησπόντους εἰς τ' ἀρχιπελάγη τῆς κερασέας καὶ τῶν χρυσανθέμων καὶ τὰ κίτρινα ὕδατα τῆς γηραιᾶς Σινικῆς...

*

Ὁ Ἀγγλικὸς καὶ ὁ Γαλλικὸς τύπος χαρακτηρίζουσι τὴν πολιτικὴν τῆς Τουρκίας ὡς παρα-

φροσύνην ἀκατανόητον. Ἐπιμελὴς ἔρευνα τῆς νέας περιπλοκῆς ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Νέα Τουρκία δὲν εἶχε πρὸ αὐτῆς ἄλλην διέξοδον. Οἱ δογματισταὶ τοῦ Νεοτουρκισμοῦ, οἱ θαυμασταὶ τοῦ Αὐγούστου Κόντ, οἵτινες ἐθώπευσαν τὸ μεγαλοπρεπὲς ὄνειρον τῆς ἀναπλάσεως καὶ ἀναζωογονήσεως τῆς καταρρεούσης πατρίδος των διὰ τῆς κοινωνικῆς μεταρρυθμίσεως, οἱ Ἀχμέτ Ριζᾶ, οἱ Ναζήμ, οἱ Χουσεῖν Τζαχίτ, ἀπληρνήθησαν ἀπὸ πολλοῦ τὴν ἀρχαίαν των χίμαιραν, ἥτις συνετέλεσεν, ὅπως συντριβῶσιν ὡς ἄθρησκοι. Ἡ κοινωνικὴ μεταρρύθμισις, ἣν ἐπεδίωξαν προσέκρουσεν εἰς αὐτὸ τὸ θρησκευτικὸν τοῦ Ἰσλάμ, ὅπερ ἐννοεῖ τὴν δμάδα οὐχὶ ὁργάνωσιν δημοουργοῦσαν καὶ παράγουσαν, ἀλλὰ στρατόπεδον ἔχον ὡς μόνον μέλημα καὶ ὡς μόνην βιομηχανίαν τὴν κατάκτησιν. Ὅπως ἡ θεμελιώδης αὕτη βάσις τῆς Ἰσλαμικῆς κοινότητος μεταβλήθῃ, ἀπηρτίτο ριζικὴ θρησκευτικὴ μεταρρύθμισις, ἥτις θὰ ὠδήγει ἢ εἰς αἵματηρὰν ἐκκρηξιν τοῦ λαοῦ φανατισμοῦ ἢ εἰς τὴν ἐξόμωσιν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἔτι συνετελεῖτο ἀκινδύνως ἡ μεταρρύθμισις τῆς Ἰσλαμικῆς θεοκρατίας, τί θ' ἀπέμενεν ἔπειτα εἰς τὸν λαὸν τοῦτον, ὅστις στερεῖται ἐθνικοῦ ιδεώδους, οὗτινος τὸ καθαρὸς ἐθνικὸν λεξιλόγιον στερεῖται καὶ αὐτῆς τῆς λέξεως «Πατρίς», τί θὰ ἐγένετο χωρὶς τὸ κίνητρον τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου φανατισμοῦ, ὅστις τὸν ὠδήγησε θριαμβεύοντα ἀπὸ τὰ Ἀλτάια εἰς τὰ κεντρικὰ ὁροπέδια τῆς Δύσεως. Πῶς θὰ συνεκράτει ἔπειτα τοὺς Κούρδους καὶ τοὺς Ἀραβας, οἵτινες οὐδένα ἄλλον δεσμὸν ἔχουσι μετ' αὐτοῦ ἐκτὸς τοῦ κοινοῦ θρησκευματος; Οὐχί! Οὐχί! Ὁ Ἰσλάμ ὥφειλε νὰ παραμείνῃ ὅτι ἦτο πάντοτε: κολοσσιαία καὶ φοβερά μηχανὴ πολέμου, ἐν ἀπέραντον στρατόπεδον. Τὸ κομιτᾶτον θὰ ἐπαγίου τὴν θέσιν του οὐχὶ διὰ τῆς ἐσωτερικῆς ἀναπλάσεως, ἀδυνάτου διὰ τὸν τουρκικὸν λαόν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιτυχιῶν, ἃς δίδει νικηφόρος μάχαιρα. Ἡ Τουρκία, δημιουργηθεῖσα διὰ τῆς κατακτήσεως, δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἢ μόνον μετὰ τὴν κατάκτησιν...

*

Καὶ παρέστημεν τότε εἰς τὸν πυρετώδη πολέμικόν ὁργανισμόν, ὅστις ἀπερρόφα τὰς ἀγωνιώδεις, τὰς ἀγρύπνους νύκτας τοῦ Μαχμούτ Σεφκέτ, καὶ ὅστις κατεβρόχθιζεν ἐτησίως ἐπὶ ἑκατομμύρια λιρῶν. Ἡ Τουρκία παρεσκευάζεται

δια νέους θριάμβους πολεμικούς. Οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς προήγγελλον νέας ἐποπτείας εἰς τὸν Ἰσλάμ τοῦ Νείλου, τοῦ Γάγγου, Κανκᾶσου, τῆς Κριμαίας, τῶν Τουρκομανικῶν στεππῶν, τῶν Ὑμαριτικῶν ὁροπεδίων καὶ τοῦ σκυθρωποῦ Μαγρέβ. Ἐπέστη τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὅπως ὁ Καλίφης ἐκδίωξῃ τοὺς ἀπίστους ἐκ τῶν πλουσίων χωρῶν, ἃς ἤρπασαν παρ' αὐτοῦ! Μυστηριώδης ὁργασμὸς ἐσημειοῦτο εἰς τὰς τάσεις τῶν Ξενοῦσοι, εἰς τὸ Νετζέδ, ὑπὸ τὰς σκιερὰς στοᾶς τοῦ Ἐλ - Ἀζχάρ. Καὶ αἰφνιδίως, τὰς ἡχοὺς τῆς Μουσουλμανικῆς διασπορᾶς διέσεισεν ὁ κρότος τοῦ τηλεβόλου, ὅστις ἀνεμένετο... Ἀλλὰ δὲν ἀνήγγειλλε τὸν θρίαμβον τοῦ ἐνός, τοῦ μεγάλου, τοῦ ἐξολοθρευτοῦ Ἀλλάχ τῶν πιστῶν. Ἀνήγγειλλε τὴν νίκην τῶν ἀπίστων, τὴν ταπείνωσιν τῶν υἱῶν τοῦ Ὁσμάν, νέον ἀκροτηριασμὸν τοῦ ἐδάφους των. Τίς ἦτο ὁ ἐργάτης τῆς νέας ταύτης σταυροφορίας, ἥτις συνήνωσε τοὺς ἀλληλοσπαρασσομένους νιούς τοῦ ὠχροῦ Ναζωραίου, εἰς τὴν ἐκπληκτικὴν προσπάθειαν, ἥτις συνετριψε τὰς φάλαγγας τοῦ Πατισᾶ; Ἡ Ὁρθόδοξος Ρωσία, ἐκδικουμένη τὰς προδοσίας καὶ τὰς ἐπιτυχίας τοῦ Αἰρενταλ καὶ αἱ Δυτικαὶ Δυνάμεις, ἀκάματοι προστάτιδες τῶν Βαλκανικῶν λαῶν. Καὶ ὁ Ἰσλάμ ἐστράφη πλήρης εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Μέγαν Αὐτοκράτορα, ὅστις ἂν δὲν ἐξιφούλκισεν ὑπὲρ αὐτοῦ, δὲν συνωμότει τοῦλάχιστον κατ' αὐτοῦ. Καὶ τὸν φυσικὸν τοῦτον προσανατολισμὸν ἠκολούθησε καὶ ἡ Τουρκία μετὰ τὴν ἡττάν της. Οἱ Νεότουρκοι ἰσχυρίσθησαν ὅτι ὁ Βαλκανικὸς πόλεμος τὴν προέδωκεν, διότι τὴν κατέλαβεν ἐν πλήρει στρατιωτικῇ ἀναδιοργανώσει, ἐρίζουσαν ἀποθνήσκουσιν ἐκ γήρατος, εἰς τὰς τρεμούσας χεῖρας γερόντων ἀνευ φλογός, ἀνευ ἐνθουσιασμοῦ, τοῦ Γαζῆ Μουχτάρ, τοῦ Κιαμὴλ. Αἱ τύχαι τοῦ πολέμου εἶναι εὐμετάβλητοι. Καὶ εἶναι μέγας ὁ Ἀλλάχ. Αἱ συμφοραὶ τῆς Αὐτοκρατορίας θὰ φορτωθῶσιν ἐπὶ τῆς ῥάχews τοῦ «Ὑπουργείου τῶν Γερόντων», τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο θ' ἀνατραπῇ ὑπὸ τοῦ Κομιτᾶτου, ὅπερ ἐξεδίωξε τῆς ἀρχῆς κατ' Ἰούνιον τοῦ 1912 ἡ ἐπανάστασις τῶν «Σωτήρων ἀξιωματικῶν» καὶ τὰ ἡνία τοῦ κράτους θ' ἀναλάβωσιν αἱ νεανικαὶ καὶ ἰσχυραὶ χεῖρες, αἵτινες θ' ἀποπλύνωσι τὴν αἰσχύνην τῆς ἡττῆς, αἵτινες θὰ ὠδηγήσωσι τὴν Τουρκίαν πρὸς τὰ ἐνδοξὰ πεπρωμένα της.

Καὶ τὴν 10 Ἰανουαρίου 1913 ἡ Κυβέρνησις Γαζῆ Μουχτάρ, ἥτις διὰ τοῦ Κιαμὴλ εὐρίσκετο ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Ἀγγλοῦ πρεσβευτοῦ, ἀνατρέπεται. Μία αἰφνιδία συνάθροισις μετῃ φιεσμένων «φεδαῖ», μία πυρρινὴ προσφώνησις τοῦ τηλεβόα Νατζῆ, μία εἰσβολὴ εἰς τὴν αἴθου-

σαν τῶν συνεδριάσεων τῆς Πύλης, ὀλίγοι σφαῖραι πολυκρότου καὶ ὀλίγα κτυπήματα ἐγχειριδίου κατὰ τοῦ ἀμελοῦς καὶ μύωπος, ἀλλ' ἀνδρείου Ναζήμ, τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἡ «Ἐνώσις καὶ Πρόοδος» ἀποκαθιστᾷ πάλιν τὴν δικτατορίαν της. Θὰ δυνηθῇ νὰ παρασκευάσῃ τὴν «ἐπανόρθωσιν», νὰ ὠδηγήσῃ τὴν Τουρκίαν εἰς νέας νίκας, ν' ἀποπλύνῃ τὰς ἡττας τῶν ἐχθρῶν πρὸς τὸ Κομιτᾶτον στρατηγῶν. Κ' ἐνῶ εἰς τὰ προπύλαια τῆς Πύλης προέβαλλεν ὁ Ἐμβερ κάτωχρος ἐκ τῶν τύψεων, ὅπως προσφωνήσῃ τὸν συγκεντρωθέντα ὄχλον, ἀπὸ πολυτελεῖς αὐτοκίνητον, κρουπτόμενον εἰς τὴν καμπὴν τοῦ πρώτου δρομίσκου, ἐκινήθη σασμαδικῶς ἐν κίτρινον χειρόκτιον κ' ἠκούσθη ἐν ἐνθουσιῶδες «οὐρρά!»: Ἦτο ὁ νέος Γερμανὸς πρεσβευτῆς, ὁ διάδοχος τοῦ Μαρσάλ, ὁ βαρὼνος Φὸν Βαγκεχάιμ, ὁ πρωταγωνιστὴς τῆς τραγικῆς συνωμοσίας, χειροκροτῶν τὸ ἔργον του.

*

Καὶ αἰφνιδίως τὸ ἐγκλημα τοῦ Σεραγέβου, ἀπέλυσε τὸν πόλεμον τῶν ἐθνῶν. Ἡ Τουρκία συνησθάνετο συγκεχυμένως, ὅτι ὥφειλε νὰ πολεμήσῃ, ὅτι ὥφειλε νὰ εὐρεθῇ μετὰ τῶν νικητῶν, διότι ἄλλως, ὡς συνέβη στερεοτύπως μέχρι τοῦδε, κατὰ τὴν χάραξιν τοῦ ὀριστικοῦ χάρτου τῆς Εὐρώπης, τὸ τίμημα τοῦ πολέμου θὰ ἐπλήρωνεν αὐτή.

Ἡ θέσις της ἦτο ἐνδεδειγμένη εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Κάιερ. Χάρις εἰς τὸν ἀντιπρόσωπόν του καὶ εἰς τὸ χροῖμά του οἱ Νεότουρκοι ἀνέκτησαν καὶ πάλιν τὴν ἀρχήν. Χάρις εἰς Αὐτὸν, εἶχον παρὰ τὴν Βαλκανικὴν λαφυραγωγίαν τηλεβόλα, πολεμοφόδια, στρατὸν, χοῖματα. Χάρις εἰς Αὐτὸν εἶχον θανμάσια σκάφη, ἅτινα τοὺς ἐθάμβουν, ὡς τὰ πτωχὰ παῖδια τὰ πολυτελῆ καὶ πολυπλοκα ἀθύρματα. Ἐπετρέποντο δισταγμοί, ὅπως θέσωσιν εἰς τὴν διάθεσίν του τὴν σπάθην των; Ἦτο δυνατόν ἄλλως τε νὰ μὴ νικήσῃ Αὐτός, οὗτινος τὴν ἀκαταμάχητον ἰσχὴν διεκήρυσσον πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ των, πάντες οἱ στρατιωτικοὶ συγγραφεῖς καὶ διδάσκαλοι των, εἴτε φίλοι εἴτε ἐχθροὶ τῆς «Ἐνώσεως»; Καὶ ἀφοῦ θὰ ἐνίκα δὲν ὥφειλον νὰ ταχθῶσι μετ' αὐτοῦ, ἀνακαταλαμβάνοντες τὴν Αἴγυπτον, τὸ Σουδάν, τὴν Τριπολίτιδα, τὴν Τύνιδα, τὸ Ἀλγέριον, τὸν Κανκᾶσον, ἰδρύοντες νέαν Μουσουλμανικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἐκτεινομένην ἀπὸ τῆς Κριμαίας τῶν Τατάρων, μέχρι τοῦ Μαρωνοῦ Ἀτλαντος; Τί θὰ ἐκέρδιονον κηρυσσόμενοι ὑπὲρ τῆς Τριπλῆς Συνεννόησεως, ἥτις οὐδὲν ἄλλο τοῖς ὑπέσχετο διὰ τῶν πρεσβευτῶν της ἢ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ἐδάφους των, ἀμφίβολον

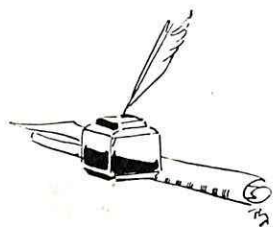
μετά την Ρωσικήν νίκην καὶ αὐτήν; Ἦτο δυνατόν Ρωσία νικήτρια νὰ μὴ ἐπιβάλλῃ τὸ ἀνοιγμα τῶν Πορθμῶν, ὅπερ ἀπῆτει διαρκῶς ὁ Τσαρικόφ καὶ ὅπερ θ' ἀπετέλει ἀπώλειαν τῆς Κων/πόλεως; Καὶ ἦτο δυνατόν Μουσουλμανικά κράτη, ὧν τὸ κυριώτερον, ἡ Ἀγγλία, ἐπεδίωξε τὴν παρὰ τῶν Τούρκων ἀρπαγὴν τοῦ Καλιφάτου, ὅπως τὸ μεταφέρει ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς εἰς Κάϊρον καθισταμένη οὕτω κυρία τῆς σκέψεως καὶ διαιτητρία τῶν τυχῶν ὁλοκληροῦ τοῦ Ἰσλάμ, καὶ ὧν τὰ ὑπολειπόμενα ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ρωσία εἶχον τὰ αὐτὰ συμφέροντα, ἦτο δυνατόν ν' ἀνεχθῶσι τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Χαλίφου, τὴν νέαν δόξαν του, ἥτις θὰ εἶχεν ἰσχυρὸν ἀντίκτυπον μεταξὺ τῶν Μωαμεθανικῶν τῶν πληθυσμῶν; Ποίαν ἄλλως τε Μουσουλμανικὴν χώραν θὰ ἠδύνατο νὰ διεκδικήσωσιν οἱ Τούρκοι τασσόμενοι μετὰ τῆς Συνεννόσεως, ἀφοῦ τὰς κατέχει ὅλας αὐτή; Οὐχί! Τὸ καθήκον, τὸ αἶσθημα, τὸ πολιτικὸν συμφέρον τῶν, τοὺς ὧθει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς «Τευτονικῆς μητρὸς», ἥτις ἔδιδε ἀφειδῶς τὰ ὅπλα, τοὺς ἀξιωματικούς, τὴν πολεμικὴν ἐπιστήμην τῆς, ἥτις ἐπλήρου τὰ κενὰ ταμεῖα τῶν χρυσοῦ. Οἱ Τούρκοι, οἱ παλαιοὶ Τοῦ-Κιοῦ τῆς Κιτρίνης πεδιάδος, ἀρχίσαντες τὸ στάδιον τῶν ὡς μισθοφόροι τῶν Σινῶν Αὐτοκρα-

τόρων καὶ τῶν Ἀράβων Καλιφῶν, ἦτο πεπρωμένον νὰ τὸ τελειώσωσιν ὡς μισθοφόροι τῶν Γερμανῶν.

*

Καὶ ὁ πόλεμος ἐκτείνεται τώρα πρὸς τὴν Ἀνατολήν, ὡς ἀτελεύτητος διαδρομὴ ἀναφλεγόμενης πυρίτιδος. Ἡ Ὀδησσός, ἡ Σεβαστούπολις ἐβομβαρδίσθησαν. Τὰ Λαοδανέλλια καίονται. Τὸ προσεχὲς ἄρθρον μου θὰ σὰς εἴπῃ τὴν διπλωματικὴν ἐποποιίαν τῆς στενῆς ταύτης ὑδατίνης ταινίας, περὶ τὴν ὁποίαν ὑφαίνεται ἀπὸ αἰώνων ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τῆς Ἀνατολῆς. Θὰ κατορθώσωσιν οἱ σύμμαχοι νὰ ἐκβιάσωσιν τὴν φοβερὰν τῶν εἰσόδων, νὰ ἐμφανισθῶσι πρὸ τῆς Σταμποῦλ ταύτης, ἥτις ρεμβάζει εἰς τοὺς μυχοὺς τῶν κλειστῶν θαλασσῶν τῆς, ὡς εἰς τὸν μυχὸν τοῦ βαθέως ὁστράκου, ὁ μέλας μαργαρίτης τοῦ Περσικοῦ; Εἶναι πιθανώτατον. Ἀλλ' ἡ ἐκβίασις αὕτη τῶν Πορθμῶν, ὅσον καὶ πιθανὰ νίκαι τῶν Τούρκων ἐν τῷ Εὐξείνῳ ὡς κατὰ τὸ 1877, θὰ ἔχωσι σημασίαν καθαρῶς τοπικὴν, τὰς δὲ τύχας τῆς Ἀνατολῆς θὰ καθορίσῃ οὐχὶ ὁ ἀγὼν τῶν Ὀθωμανικῶν λιμνοθαλασσῶν, ἀλλ' ἡ ἐκβασίς τῆς γιγαντομαχίας, ἥτις ἐξεκρίσεται μεγαλοπρεπῆς καὶ ἀδυσώπητος εἰς τὰς ὑγρὰς πεδιάδας τῆς Πολωνίας καὶ τῶν Φλανδρῶν.

POLITICUS

Η ΓΑΛΛΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΡΗΞΙΣ

Θὰ ἦτο βεβαίως πρόωρον εἰσεῖτι, νὰ θελήσῃ τις σήμερον νὰ ἐξενέγκῃ κρίσιν ἐπὶ τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου, ἀφοῦ οὔτε τὰ κείμενα τῶν ἐπισήμων διαταγῶν ὑπάρχουσιν οὔτε οἱ προκαλέσαντες αὐτὰς λόγοι εἶνε γνωστοί. Ἐν τούτοις ἐκ τῶν ἤδη ἐκτελεσθεισῶν στρατηγικῶν κινήσεων ἐγένετο, ἐν ταῖς γενικαῖς αὐτῆς γραμμαῖς τοῦλάχιστον, κατάδηλος ἡ πρόθεσις ἐκατέρου τῶν ἀντιστρατήγων. Εἶνε λοιπὸν γενικῶς δυνατὴ ἡ συνολικὴ διερεύνησις τῶν αἰτίων τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας ἐκατέρου τῶν πολεμικῶν σχεδίων.

Ἡ Γερμανικὴ παρὰταξις ἦτο γραμμικὴ κατὰ μῆκος τῶν συνόρων ἔχουσα τὸ κέντρον βάρους αὐτῆς πρὸς βορρᾶν, ἥτοι ἐναντὶ τῶν οὐδετέρων χωρῶν Λουξεμβούργου καὶ Βελγίου, καὶ δύναται ἐπομένως νὰ παραβληθῇ πρὸς σφῦραν, δι' ἧς ἐπεξητεῖτο νὰ κατενεχθῇ ἀποφασιστικὸν κατὰ τῆς Γαλλίας κύπημα. Ἡ τοιαύτη διάθε-

σις τῶν δυνάμεων, ἀπλῆ ἐν τῇ συλλήψει τῆς, δύναται, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν λοξὴν φάλαγγα τοῦ Ἐπαμεινώνδου ἢ τὴν ἐξ αὐτῆς παραχθεῖσαν Μακεδονικὴν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Ἐν ἀμφοτέροις, ὡς γνωστόν, ταῖς φάλαγγιν ἐκείναις, πλειότερα δύναμις καὶ ἐκλεκτοτέρα διετίθετο συστηματικῶς πρὸς τὸ ἔτερον τῶν πλευρῶν τῆς παρατάξεως δι' οὗ καὶ ἐπεξητεῖτο κατὰ πρῶτον ἢ ἐπίθεσις, τοῦ ἑτέρου χρησιμεύοντος ὡς ἀμυντικοῦ ἢ ἐφεδρικοῦ τοιούτου.

Ἀλλ', ἐὰν προκειμένου περὶ μικρῶν σχετικῶς μονάδων, ἀπηλλαγμένων τῶν παντοειδῶν τῆς σήμερον δυσκινήτων ὕλικῶν, ἐὰν προκειμένου περὶ περιορισμένων σχετικῶς κινήσεων καὶ ἐν ἐδάφεσιν ὁμαλοῖς καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν προτέρων ἐκλεγεμένοις, ἐὰν, λέγομεν, ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἐκείνας ἦτο δυνατόν νὰ τηρηθῇ μυστικὴ ἢ ἐπιθετικὴ πτέρυξ, ἔχει ἄλλως ὅλως

ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΛΕΜΩΝ

τὸ πρᾶγμα μὲ τοὺς πολυσυνθέτους στρατοὺς τῆς σήμερον. Πᾶσα τοιαύτη ἐπιχείρησις, ἵνα ἔχῃ ἐλπίδας τινὰς ἐπιτυχίας, δέον πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς εἰρήνης καὶ νὰ ἀποφασισθῇ καὶ νὰ προετοιμασθῇ καὶ τὸ τοιοῦτον πρᾶγμα ἐγνώριζον, κάλλιον παντὸς ἴσως ἄλλου, οἱ Γερμανοί. Δι' ὃ καὶ ἐφρόντισαν ἀπὸ τινος χρόνου καὶ ἐφεξῆς θεωροῦντες ἀσύμφορον τὴν ἐκβίασιν τῆς ἰσχυρᾶς γραμμῆς τῶν Γαλλικῶν φρουρίων Μπελφὸρ - Ἐπινάλ - Τουλ - Verdun, καὶ τὰς γραμμὰς συγκοινωνίας τῶν νὰ πληθύνωσι πρὸς τὰς οὐδετέρας χώρας Λουξεμβούργου καὶ Βελγίου καὶ μετασταθμεύσεις φρουρῶν πρὸς τὰ ἐν λόγῳ σύνορα νὰ ἐκτελέσωσι καὶ ἀποθήκας πρὸς αὐτὰ ἐν συνδυασμῷ μετ' ὀχυρώσεων νὰ κατασκευάσωσιν.

Ἀλλ' αὐτὸς ἦτο ἀκριβῶς ὅμως καὶ ὁ λόγος δι' ὃν ἦτο πρὸ ὑπερδεκαετίας ἐν Γαλλίᾳ γνωστόν ὅτι ἐκεῖθεν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἔδει ν' ἀναμείνεται ἡ Γερμανικὴ εἰσβολή. Καὶ ἐνταῦθα μία παρένθεσις εἶνε ἀναγκαία, διότι εἶνε φυσικώτατον νὰ τεθῇ ἡ ἐξῆς λογικωτάτη ἐρώτησις. Ἀφοῦ οἱ Γάλλοι ἐθεώρουν πιθανωτέραν τὴν διὰ τῶν οὐδετέρων χωρῶν εἰσβολήν, διατί δὲν κατεσκεύασαν πρὸς τὰ ἐν λόγῳ σύνορα φρούρια ὅμοια πρὸς τὰ τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου, καὶ περισσότερα μάλιστα ἢ εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἀλλὰ περιορίσθησαν εἰς τὰ ἡσσονος ἀξίας Montmédy - Maubeuge - Lille; Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐξῆς παρατήρησις. Ἡ ὑπόθεσις τῆς διὰ τοῦ Βορειοανατολικοῦ μετώπου εἰσβολῆς ἤρχισε νὰ καθίσταται πιθανή, ἀφοῦ εἶχον ἤδη κατασκευασθῇ τὰ Ἀνατολικά φρούρια. Τὸ ζήτημα ὁθεν προεβάρλετο ὡς ἐξῆς: Νὰ δαπανηθῶσι πολλὰ εἰσέτι δυσεκατομύρια, ὅπως κατασκευασθῶσι καὶ ἄλλα φρούρια, τὰ ὁποῖα θὰ ἀπῆλθον, στρατιὰν ἴσως ὁλόκληρον, ὅπως τὰ ἀμυνθῇ. Ἐν τούτοις τὸ ζήτημα ἐτέθη, ἐσχολιάσθη ποικιλοτρόπως καὶ συνεζητήθη εὐρέως. Καὶ ἐσχηματίσθησαν τότε δύο δεινὰ ἰδεῶν οἱ μὲν ἐστηρίζοντο ἐπὶ τῶν ἐξῆς περίπου σκέψεων.

«Τὰ φρούρια εἶνε τὰ μόνα μέσα, δι' ὧν δύναται τις νὰ ἐπιβραδύνῃ, παρενοχλήσῃ καὶ ἐξασθενήσῃ τὸν νικητὴν ἀντίπαλον».

ΝΑΠΟΛΕΩΝ

«Ἐν ἀμυντικῷ πολέμῳ, τὰ φρούρια, καλῶς ὑπερασπιζόμενα, ἰσοδυναμοῦσι πρὸς στράτευμα καὶ ἡ ἀντίστασις, ἣν παρουσιάζουσι, παρέχει τὸν ἀναγκαῖον χρόνον ὅπως ἀποκρουσθῇ ὁ ἐχθρὸς, οὗ ἀνέκοιψαν τὴν ὁρμὴν ἢ τοῦ ὁποίου κατέστησαν τὴν προέλασιν ἐνδοιαστικὴν καὶ πλήρη προφυλάξεων».

Στρατηγὸς MORAND

Οἱ ἀντιφρονούντες προέβαλλον τὰς ἐξῆς:

«Ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ ὅσῳ συμφέροντι τῆς ἀμύνης τῆς εἶνε προτιμότερον χώρα τις νὰ ἔχῃ στρατὸν ἐνεργητικὸν πολυαριθμότερον καὶ ὀλιγώτερα φρούρια ἀλλὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα, περιοριζόμενα εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, δέον νὰ κατασκευάζωνται ὅσον οἷόν τε ἰσχυρά».

Στρατηγὸς BERTHAULT

«Τὰ φρούρια εἶνε χρήσιμα κτλ. . . Ἐν τούτοις δὲν πρέπει ἐκ τούτου νὰ συμπεράνῃ τις ὅτι πρέπει νὰ κατασκευάζωνται πολλά. Διότι τὰ φρούρια δὲν ἐμποδίζουν τὴν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἐκβίασιν ἢ μόνον τῶν σημείων, ἐφ' ὧν εἶνε κατασκευασμένα. Ἀπ' ἐναντίας στράτευμα ἰσχυρὸν δύναται εὐθετώτερον νὰ χρησιμοποιηθῇ, διότι καὶ ἐπιβάλλεται καὶ δύναται εἰς οἰονδήποτε σημεῖον ἰθὺλόμεν νὰ παρουσιάσῃ ἀντίστασιν».

VAUBAN

Οἱ δὲ δεύτεροι ὑπερίσχυσαν, κυρίως, διότι ἐν Γαλλίᾳ διὰ λόγους ἡθικοῦ ἰδία, ἐπροτίμησαν νὰ δαπανηθῇ τὸ διαθέσιμον χρήμα πρὸς καταρτισμὸν ἰσχυροτέρου στρατοῦ, ἵνα οὕτω καταστῇ δυνατὴ ἡ ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερα καὶ ἀσφαλεστέρα ἐφαρμογὴ τοῦ ἐπιθετικοῦ τῶν σχεδίου ἢ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὀχυρώσεως, ἥτις θὰ ἐδικαιολογεῖτο πλειότερον, ἂν ἐπρόκειτο νὰ τηρηθῇ στάσις καθαρῶς ἀμυντικῇ.

Ἀλλ' ὅς ἐπανελέθωμεν ἐπὶ τοῦ πολεμικοῦ σχεδίου τῶν Γερμανῶν,

Τὸ Γερμανικὸν ἐπιτελεῖον παρείδεν ἀριθμὸν τινα ἀρχῶν τῆς Στρατηγικῆς καὶ εἰς τὴν τοιαύτην παράβλεπιν πιθανὸν ἀποδοτέαι αἱ μέχρι τοῦδε ἀποτυχίαι του. Αἱ ἀρχαὶ αὗται εἶνε ἐξῆς: — Ἐν σέσσει μὲ τὴν ἀρχικὴν διάθεσιν τῶν στρατευμάτων καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐκτέλεσιν μεγάλων κυκλωτικῶν κινήσεων.

«Ἡ κατάτμησις τῶν δυνάμεων ἐν τῇ ἐπιθέσει, εἴτε αὕτη προέρχεται ἐκ τοῦ καταρτισμοῦ πλειόνων στρατιῶν, ἐπὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐχθρικοῦ μετώπου, εἴτε τῆς χρήσεως πλειόνων γραμμῶν ἐπιχειρήσεων, ἀποτελεῖ αἰτίαν ἀδυναμίας καὶ ἐπομένως δημιουργεῖ κίνδυνον».

ΝΑΠΟΛΕΩΝ (Ἀπομνημονεύματα)

«Αἱ ἐν τῇ ἀρχῇ ἐκστρατείας τινος στρατηγικαὶ κινήσεις δέον νὰ συνδυασθῶσι κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ ἐξαπατηθῇ ὁ ἀντίπαλος καὶ νὰ ἐξανασθῇ νὰ ἀποκαλύψῃ καὶ διαίρεσιν τὰς δυνάμεις του».

Συντάμ. HENRY - 1894 - (Μελέται τῶν ἀρχῶν τοῦ Ναπολέοντος καὶ τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ).

«Δὲν πρέπει νὰ δίδεται μέγα μῆκος εἰς τὰς γραμμὰς τῶν ἐπιχειρήσεων ἐν σχέσει πρὸς τὰς βάσεις αὐτῶν καὶ νὰ ἐκτελῶνται μεγάλαι πλευρικοὶ κινήσεις».

«Ο ἴδιος

«Κυκλωτικαὶ κινήσεις ἐκ 200,000 ἀνδρῶν, ὡς ἐκείνη, ἣν ἐξετέλεσαν οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὸ 1870 ἐν Gravelotte, παρουσιάζουσι μεγάλας δυσκολίας ἐν τῇ πράξει. Ἐνώπιον στρατοῦ συγκεντρωμένου καὶ διοικουμένου ὑπὸ ἀρχηγοῦ ἱκανοῦ καὶ διορατικοῦ ἀποτελοῦσιν ἓνα τῶν μεγαλητέρων κινδύνων».

VANDEVELDE

«Ο ἕλιγμος διὰ νὰ εἶνε ἀποτελεσματικός, πρέπει νὰ εἶνε αἰφνίδιος (τακτικὴ τοῦ Ναπο-

Montaigne.

«Ο ἀσθενὴν βαρὺς Ἀρχηγὸς τοῦ Γερμαν. Ἐπιτελείου.

λέοντος) καὶ πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται δύο παράγοντες, ἡ μυστικότης καὶ ἡ ταχύτης. Ἡ μυστικότης καὶ ἡ ταχύτης, εἶνε κατὰ τὴν ὥραίαν ἔκφρασιν τοῦ Clausewitz αἱ δύο ἰσχυραὶ πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ, ὅστις πρόκειται νὰ ἐπιπέσῃ ἐπὶ τῆς λείας του. Ὅταν ἡ μυστικότης διὰ τινὰ οἰονδήποτε λόγον ἐκλείψῃ, δέον ν' ἀναπληρωθῇ, διὰ τῆς ἐπαγρύπτητος τῆς ταχύτητος, διὰ τοῦ μεγίστου δυνατοῦ ὁρίου τῆς ταχύτητος».

Στρατηγὸς CARDOT

Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν εὐρίσκεται τις ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ δύναται τὴν πλείονα ταχύτητα, προκειμένου περὶ τῶν μονάδων τῆς σήμερον, νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῶν σιδηροδρόμων, ἀλλ' ἐν χώρᾳ ἐχθρική,

θὰ καταφύγῃ μοιραίως εἰς τὰς ἐσπευσμένας πορείας.

Ἐν σχέσει ἤδη μὲ τὴν ἀρχικὴν κατεύθυνσιν τῶν δυνάμεων τοῦ δεξιοῦ, ἐναντίον τῶν Παρισίων καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐκτέλεσιν ἐσπευσμένων πορειῶν.

«Οἰοσθήποτε καὶ ἂν εἶνε ὁ τελικὸς σκοπὸς ἑνὸς πολέμου, ἐν τῇ ἀρχῇ πρὸ πάσης ἐπιχειρήσεως δέον νὰ κατευθύνωνται τὰ φίλια στρατεύματα κατὰ τῶν κυρίων ἐχθρικών δυνάμεων μὲ τὴν ἐντολὴν ἵνα ἀναζητήσωσιν αὐτὰς καὶ τὰς καταπολεμήσωσιν ὅπουδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡθελον μετ' αὐτῶν συναντηθῇ».

Συνταγματάρχης MAILLARD

«Αἱ ἐσπευσμέναι πορεῖαι, ἐνίοτε ἀπαραίτηται, προξενοῦσι τοσοῦτον μεγάλην ἀπωλείαν ὥστε δυνατόν νὰ θεωρηθῶσιν ἐξίσου καταστρεπτικαί, ὅσον καὶ αὐταὶ αἱ μάχαι».

«Ο αὐτός

Ἐν ἀντιθέσει οἱ Γάλλοι φαίνονται τελείως συμμορφωθέντες πρὸς τὰς στρατηγικὰς ἀρχὰς καὶ ἰδίᾳ τὰς Ναπολεοντείας. Ἰδοὺ αὐταί:

«Μὴ ἀποφασίζετε ν' ἀμυνθῇτε ἢ ὅταν σᾶς εἶνε ἀδύνατον νὰ κάμετε ἄλλως. Ἐὰν ἐξαναγκασθῇτε, θέλετε μείνῃ ἐν τῇ μειονεκτικῇ ταύτῃ καταστάσει, ὅσον ἀπαιτεῖται, ὅπως κερδίσητε χρόνον, ὅπως ἀναμείνῃτε ἐνισχύσεις, ὅπως ἀνασυντάξῃτε τοὺς στρατιώτας σας καὶ ἀπομακρύνῃτε τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τῆς βάσεως τῶν ἐπιχειρήσεών του. Ἡ ἀνάληψις τῆς ἐπιθέσεως ἔστω ἀδιαλείπτως ὁ σκοπὸς πάσης σας πράξεως. Μὴ καταλείψετε πρὸς τοῦτο τὰ στρατεύματά σας εἰς πολλὰς θέσεις· αἱ κινήσεις σας ἄς ἔχωσι ἀπεναντίας ὡς σκοπὸν τὴν συγκέντρωσιν τῶν δυνάμεών σας».

ΝΑΠΟΛΕΩΝ

Ἐν τούτοις ὁ ἴδιος ἀλλαχοῦ ὁμολογεῖ πόσον τὸ πρᾶγμα εἶνε δυσκατόρθωτον.

«Ἐν τῇ στρατηγικῇ ἡ μετάβασις ἀπὸ τῆς ἀμύνης εἰς τὴν ἐπίθεσιν ἀποτελεῖ μίαν τῶν δυσκολωτέρων τοῦ πολέμου, ἐπιχειρήσεων».

ΝΑΠΟΛΕΩΝ (Ἀπομνημονεύματα)

Κατ' ἀρχὴν, ὅταν στρατὸς κράτους τινὸς δὲν δύναται νὰ εἶνε, αὐτὸς πρῶτος ἔτοιμος, δὲν πρέπει νὰ σκέπτεται νὰ διευθύνῃ τὸν πόλεμον, ἀλλὰ πρέπει ἀπλῶς νὰ παραδεχθῇ, νὰ τὸν ὑπομείνῃ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης δέον νὰ παρασκευάσῃ μετ' ἀρκούσης ἐνεργητικότητος τὴν ἄμυναν, ὥστε κατισχύων ἐν τέλει τῆς ἐπιθέσεως, νὰ δυνηθῇ ν' ἀναλάβῃ ταύτην ὁ ἴδιος».

Στρατηγὸς DERRÉCAGIAX

«Ἐξ ὅλων τῶν μορφῶν ἃς, ἐκφυλισθεῖσα, ἔλαβεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ Ναπολεόντειος ἀπόφασις, ἡ κύκλωσις, παραμένει ὠρισμένως, τὸ ἀσφαλέστερον εἰσέτι μέσον, δι' οὗ δύναμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν τελείαν κατατρόπωσιν τοῦ ἀντιπάλου¹. Ἀποκόπτουσα τὰς γραμμὰς ὑποχωρήσεως τοῦ ἐχθροῦ, κλείουσα αὐτῷ τὰς πύλας τῆς σωτηρίας του, ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἡθικοῦ του καὶ ἐνσπείρει τὸν τρόμον, περισσότερον ἢ οἷα-δήποτε ἄλλη μέθοδος. Ἀλλ' ἀπαιτεῖ τοσοῦτον μεγάλην ἀριθμητικὴν ὑπεροχὴν, τοσαύτην ἔμμονον θέλησιν, τοσοῦτον μεγάλην ἰδίαν ἡθικὴν δύναμιν, ὥστε σπανιώτατα θὰ δυνηθῇ τελείως νὰ ἐπιτύχῃ. Ἐξ ἄλλου παρουσιάζει τὸ μέγα μειονέκτημα ὅτι ἡ ἄμυνα δύναται μετατοπιζομένη συνεχῶς κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς κυκλώσεως καὶ διανύουσα ὀλιγώτερον ἢ ὁ ἐπιτιθέμενος δρόμον νὰ ἀναλάβῃ ἐν τέλει αὐτὴ τὴν ἐπίθεσιν καὶ ἐπενέγκῃ οὕτω, σχεδὸν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, κτύπημα καίριον, κατὰ τῶν καταπεπονημένων καὶ ἴσως ἀποσυντεθειμένων τοῦ ἐχθροῦ δυνάμεων. Καὶ αὐτὸς εἶνε ἀκριβῶς ὁ λόγος, δι' ὃν τὰ πλέον τολμηρὰ πνεύματα — πλέον τολμηρὰ ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια κηρύσσονται ὑπὲρ τῆς ἐπιθέσεως — δοξάζουσι τὸ σύστημα τῆς ἀμύνης - ἐπιθέσεως».

Συνταγματάρχης MONTAIGNE (Μελέται ἐπὶ τοῦ πολέμου - 1911).

Ὅστε κατὰ τὸν συνταγματάρχην Montaigne τὸ μόνον σφάλμα τῶν Γερμανῶν συνίσταται εἰς τὸ ὅτι κακῶς ὑπελόγησαν τὰς ἡθικὰς ιδιότητας τῶν ἀντιπάλων των καὶ ὅτι αἱ ἐπιτυχίαι τῶν Γάλλων ὀφείλονται εἰς τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἡθικοῦ των, ἀφοῦ οὗτοι κατόρθωσαν νὰ ἐφαρμόσωσιν ἐπιτυχῶς τὸ σύστημα τῆς ἀμύνης - ἐπιθέσεως. Τί πλεότερον ἀπαιτεῖ;

Καὶ ὅλη ἴσως ἡ ἀλήθεια εἶνε αὕτη καὶ μόνη. Θέλετε ἤδη καὶ τὴν γνώμην τοῦ μεγάλου Στρατηλάτου διὰ τὴν ἐν γένει διαγωγὴν τῶν Γερμανῶν πρὸ τῆς ἐπισήμου κηρύξεως τοῦ πολέμου καὶ μετ' αὐτήν; τὴν καταστροφὴν τῶν μνημείων τέχνης, τοὺς φόνους ἀόπλων πολιτῶν κτλ. κτλ. Ἰδοὺ αὕτη:

«Ἐν τῷ πολέμῳ, ὅπως καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ,

¹ Οἱ Γερμανοὶ εἶνε, ὡς γνωστόν, οἱ κατ' ἐξοχὴν Θεσῶται τῆς Ναπολεοντείας τακτικῆς. Οἱ μεγάλοι των στρατιωτικοὶ ἄνδρες Clausewitz καὶ Μόλτικε, ὑπῆρξαν οἱ κυρίως συντελέσαντες εἰς τοῦτο.

τὸ διαπραττόμενον κακόν, ἔστω καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς ἰσχύοντας κανόνας, δὲν εἶνε συγγνωστόν παρὰ μόνον ἐφ' ὅσον εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖον. Πάν ὅ,τι ὑπερβαίνει τὸ ὄριον τοῦτο, εἶνε ἔγκλημα».

ΝΑΠΟΛΕΩΝ

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ἐφ' ὅσον ἤδη θὰ συμπληρῶνται, αἱ ἐπὶ τῶν πολεμικῶν

ΜΙΑ ΠΟΛΥ ΕΦΗΜΕΡΟΣ ΦΙΛΙΑ

«Ο Βασιλεὺς τοῦ Βελγίου μὲ τὸν πορθητὴν τῆς Λιέγης Στρατηγὸν φὸν Ἐμμὶχ συνομιλοῦντες εἰς τὰ περυσινὰ γυμνάσια τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ

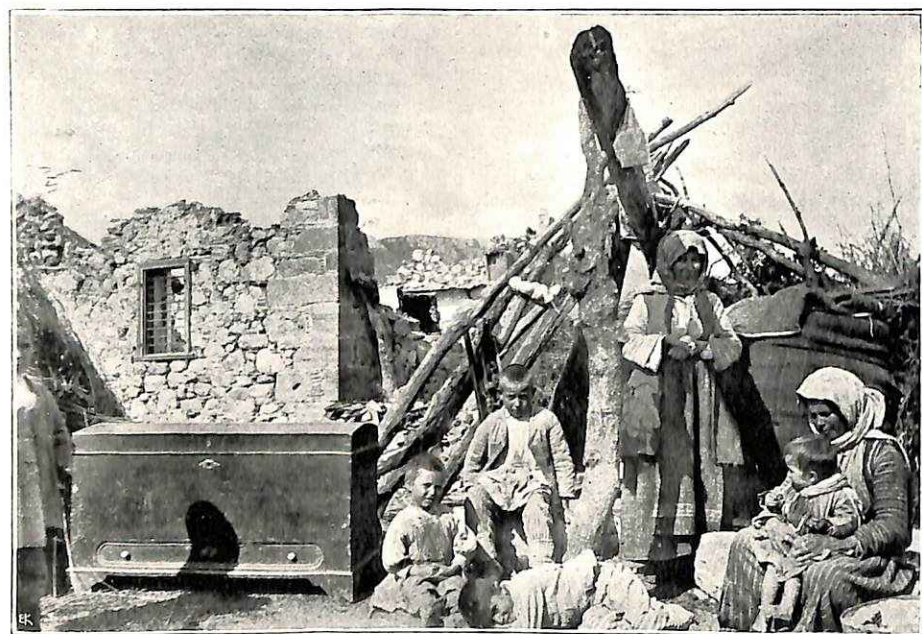
ἐπιχειρήσεων πληροφορία, ἐπὶ τοσοῦτον θὰ καθίσταται δυνατὴ καὶ τῶν λεπτομερειῶν ἢ ἐπισημοτήτων, παρουσιάζουσάν ἴσον, ἂν μὴ πλεόν ἴσως τῶν γενικοτήτων ἐνδιαφέρον.

***

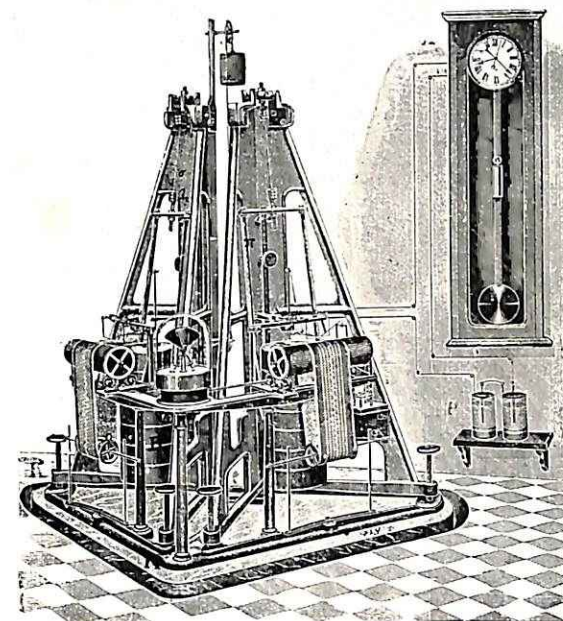
Ἀπὸ πολλὰς οἰκίας ἔχουν πέσει ὁλόκληροι πλευραί.

Ἡ οἰκογένεια, τὰ ἐναπομείναντα ἐπιπλα καὶ ἡ πατροπαράδοτος κασσέλα μένουν ἄστεγοι ἔξω ἀπὸ τὸ ἐρειπωθὲν σπήτι.

ΔΙΑ τὴν ἀναγραφὴν τῶν σεισμῶν ἔχουσιν ἐφευρεθῆ πολυάριθμα ὄργανα καλούμενα σεισμογράφοι. Τὰ ὄργανα ταῦτα παρέχουσιν ἐν γένει τὸ μέσον τῆς σπουδῆς ὅλων τῶν φάσεων τῆς ἐκ τῶν σεισμῶν κινήσεως τοῦ ἐδάφους καὶ δύνανται νὰ σημειώσωσιν ὄχι μόνον τὰς σεισμικὰς δονήσεις τῶν πλησίον αὐτοῖς κειμένων

κὸν σύστημα αὐτῶν μετέχει τῆς κινήσεως τοῦ ἐδάφους. Ἐν τῷ Σεισμολογικῷ Σταθμῷ τοῦ Ἑθν. Ἀστεροσκοπείου λειτουργοῦσι δύο σεισμογράφοι, ὁ εἰς συστήματος Mainka καὶ ὁ ἕτερος συστήματος Agamemnone. Διπλοῦς σεισμογράφος Mainka. Ὁ σεισμογράφος οὗτος (Σχ. 1) σύγκειται ἐκ δύο ἐντελῶς ὁμοίων ὀργάνων, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται ἐξ ἰσχυροῦ χυτοσιδηροῦ σκελετοῦ, ἐκ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ ἀνηρημένου ἐκκρεμοῦς, ἐκ συστήματος ἐξασθενούντος τὰς κινήσεις αὐτοῦ, εὐθύς ὡς παύση ἢ κινούσα δύναμις, καὶ ἐκ τοῦ γραφικοῦ συστήματος τῶν κινήσεων του.

ΣΧΗΜΑ 1.

τόπων, ἀλλὰ καὶ τὰς συμβαινούσας εἰς πολὺ μεγαλειτέρας ἀποστάσεις· τοσοῦτον δὲ μεγάλη εἶναι ἡ εὐαισθησία τῶν νεωτέρων ὀργάνων, ὥστε νὰ τίθενται εἰς κίνησιν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν καὶ τῶν ἐλαχίστων κραδασμῶν τοῦ γῆινου φλοιοῦ.

Ὡς ὁ ἀπλούστερος τῶν σεισμογράφων, διὰ τὴν ὀριζοντίαν κίνησιν τοῦ ἐδάφους, δύνανται νὰ θεωρηθῇ ἀπλοὺν ἐκκρεμές, ἀνηρητὴν ἀπὸ ἰσχυροῦ στηρίγματος στερεωμένου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· τὸ ἐκκρεμές φέρει εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ γραφίδα, δυναμένην νὰ γράφῃ ἐπὶ φύλλου χαρτοῦ κρατούμενου ὀριζοντίως κάτωθεν αὐτῆς, οὕτω δὲ σημειοῦται ἡ κίνησις τοῦ ἐκκρεμοῦς, ὅταν τὸ ἐδαφος κινῆται. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ πλάτος τῆς κινήσεως τοῦ ἐδάφους εἶναι μικρόν, ἵνα ὁ σεισμογράφος ἔχῃ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἀξίαν, πρέπει νὰ μεγεθύνῃ κατὰ πολὺ τὴν γῆινην κίνησιν, προσέτι δὲ νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὰ κινούμενα μέρη αὐτοῦ ὅσον τὸ δυνατόν μικροτέραν τριβὴν.

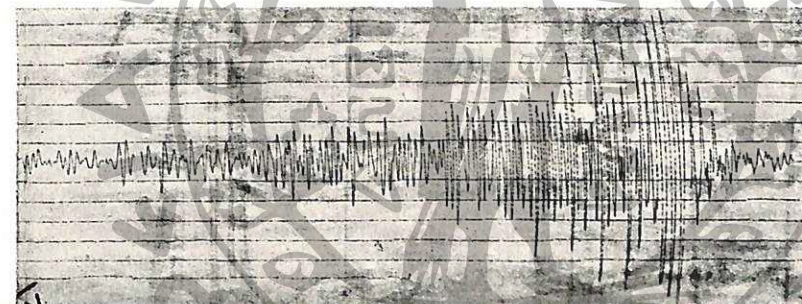
Εἰς ὅλους τοὺς σεισμογράφους ἡ σημειουμένη κίνησις δὲν εἶναι ἡ πραγματικὴ κίνησις, ἀλλὰ σχετικὴ, διότι τὸ γραφικόν

Ὁ σκελετὸς ἔχει ὕψος 1,180 περίπου καὶ στηρίζεται ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους. Ἐπὶ τοῦ σκελετοῦ τούτου εἶναι ἀνηρητὴν τὸ βάρος τοῦ ἐκκρεμοῦς, τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ ὅλου ὀργάνου, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Λεπτὸν χαλύβδινον σύρμα 30 ἐκ. περίπου μήκους, συνδέεται πρὸς σιδηρὰν λαβίδα τοποθετημένην εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σκελετοῦ· τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ σύρματος τούτου συνδέεται πρὸς ἑτέραν ὁμοίαν λαβίδα στερεωμένην εἰς σιδηροῦν πλαίσιον φέρον τὸ βάρος τοῦ ἐκκρεμοῦς, ὅπερ ζυγίζει 136 χιλιόγραμμα.

Τὸ βάρος τοῦ ἐκκρεμοῦς συνδέεται ἐπίσης ὀπισθεν καὶ εἰς τὸ ὕψος τοῦ κέντρου βάρους του μετὰ τοῦ σκελετοῦ διὰ λεπτοῦ χαλύβδινου ἐλάσματος, ὅπερ συγχρόνως ὠθεῖ τούτο πρὸς τὰ ἑμπρός. Οὕτω δύνανται τὸ βάρος νὰ στρέφῃται περὶ δύο σημεία, τὸ σύρμα ἐξαερίσεως καὶ τὸ ἐλάσμα.

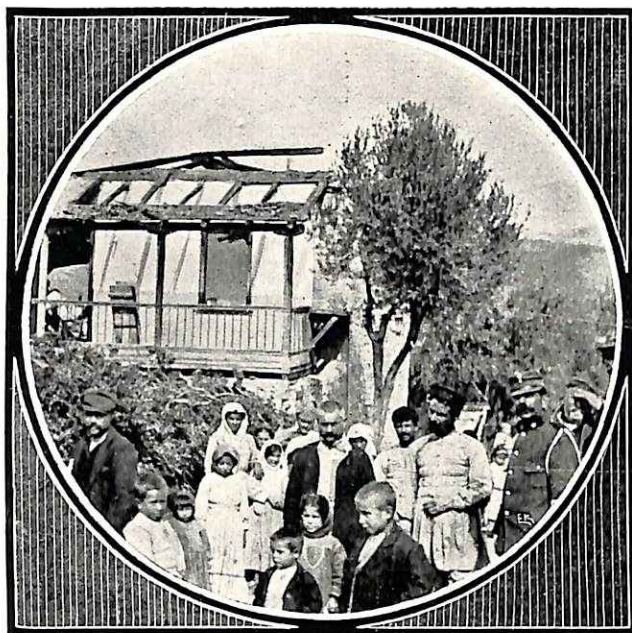
Διὰ τὴν ἐξασθένησιν τῶν κινήσεων τοῦ ἐκκρεμοῦς, ὑπάρχει μεταλλικὸν ὀρθογώνιον κιβώτιον, ἐντὸς τοῦ οὗ οὐδὲν εὐρίσκεται κατακόρυφος πλάξ ἐξ ἀργιλίου, ἥτις συνδέεται πρὸς τὰ κάτω μὲν διὰ καταλήλων ἀρθρωτῶν μοχλῶν μετὰ τὸ κέντρον βάρους τοῦ ἐκκρεμοῦς, πρὸς τὰ ἄνω δὲ μετὰ τοῦ γραφικοῦ συστήματος. Διὰ τούτου ἐπιτυγχάνεται ὥστε τὸ ἐκκρεμές τοῦ ὀργάνου νὰ κινῆται, ἐφ' ὅσον ἐνεργεῖ ἐπ' αὐτοῦ ἡ κινούσα δύναμις, ὅταν ὅμως παύσῃ αὕτη, ὁ εὐρισκόμενος ἀπὸ μεταξὺ τῶν πλευρῶν τοῦ κιβωτίου καὶ τῆς ἐντὸς αὐτοῦ πλακῆς συμπιεζόμενος ἀναγκάζει τούτο νὰ ἐπανέλθῃ βραδέως εἰς τὴν θέσιν ἰσορροπίας.

Τέλος τὸ γραφικὸν σύστημα τῶν κινήσεων τοῦ ἐκκρεμοῦς ἀποτελεῖται ἐκ λεπτοτάτου ἐπιμήκους ἐλάσματος ἀργιλίου φέροντος εἰς τὸ μέσον ἄξονα περιστροφῆς καὶ τοποθετημένου εἰς τὸ ἄκρον ὀριζοντίου βραχίονος, ἔχοντος σχῆμα διζράνου καὶ δυναμένου νὰ στρέφῃται ἐλευθέρως καὶ ὀριζοντίως περὶ ἐξέχον σημείον τοῦ σκελετοῦ. Ὁ βραχίων οὗτος συνδέεται

ΣΧΗΜΑ 2. — Πῶς ἐσημείωσε τὸν σεισμόν ὁ Σεισμογράφος μας.

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ
ΤΩΝ ΘΗΒΩΝ

Μετά την καταστροφήν.

καταλήλως μετά τοῦ ἀνωτέρου ἄκρου τῆς πλακὸς ἐξασθενήσας.

Τὸ ἐξ ἀργιλίου λεπτὸν ἔλασμα ἀποτελεῖ τὴν γραφίδα τοῦ ὄργάνου καὶ φέρει εἰς τὸ πρὸς τὰ ἔξω ἄκρον αὐτοῦ ἀκίδα χαλυβδίνην, ἣτις χαράσσει γραμμὴν ἐπὶ ἡθαλωμένης χαρτίνης ταινίας μετακινουμένης ὑπὸ δύο κιλινδρῶν στρεφόμενων διὰ καταλλήλου ὥρολογιακοῦ μηχανισμοῦ.

Ὅταν τὸ ἐκκρεμὲς τοῦ ὄργάνου ἥρειμῃ, ἡ ἀκίς τῆς γραφίδος ξέουσα τὴν ἐπὶ τῆς ταινίας αἰθάλην χαράσσει εὐθεῖαν γραμμὴν εἰς περίπτωσιν ὅμως σεισμοῦ τὸ ἐκκρεμὲς τίθεται εἰς κίνησιν καὶ ἀναγκάζει ταύτην νὰ γράφῃ ἐπὶ τῆς ταινίας κυματοειδῆ γραμμὴν καλουμένην *σειсмоγράφημα* (Σχ. 2). Ἵνα δὲ γνωρίζωμεν τὸν ἀκριβῆ χρόνον τῆς ἐνάρξεως τοῦ σεισμοῦ, εἰδικὸν χρονόμετρον ἀποκαθιστᾷ ἀνὰ πᾶν πρῶτον λεπτὸν τὴν κυκλοφορίαν ἡλεκτρικοῦ ρεύματος στήλης εἰς μικρὸν ἡλεκτρομαγνήτην τοποθετημένον παρὰ τὴν γραφίδα, ὅστις, λειτουργῶν σιγμιαίως, ἀνυψοῖ ταύτην καὶ διακόπτει ἐπ' ὀλίγον τὴν ὑπ' αὐτῆς γραφομένην γραμμὴν (Σχ. 2). Οὕτω τὸ μεταξὺ δύο διακοπῶν τμήμα τῆς γραμμῆς ἀντιστοιχεῖ εἰς χρόνον ἐνὸς λεπτοῦ καὶ πᾶν κλάσμα αὐτοῦ εἰς ὠρισμένον ἀριθμὸν δευτερολέπτων. Κατὰ τὴν ἀλλαγὴν δὲ τῶν ταινιῶν τοῦ ὄργάνου σημειοῦται ἐπὶ τῆς ταινίας ὠρισμένη διακοπή, ἣτις χρησιμεύει ὡς ἀφετηρία πρὸς εὐρεσιν τοῦ ἀκριβοῦς χρόνου τῆς ἐνάρξεως τοῦ σεισμοῦ.

Ἐν τῷ ὄργάνῳ τούτῳ ἐπιτυγχάνεται ἡ μεγέθυνσις τῶν κινήσεων τοῦ ἐκκρεμοῦς εἰς τὸ ἑκατονταπλάσιον περίπου ἐπὶ τῆς ταινίας.

Διὰ τὴν πλήρη σπουδὴν τῆς κινήσεως καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς διεκθύνσεως, ἐξ ἧς ἔρχεται ὁ σεισμός, ἀπαιτοῦνται δύο τοιοῦτοι σειсмоγράφοι, οἱ ὅποιοι τοποθετοῦνται πλησίον ἀλλήλων καὶ οὕτως, ὥστε αἱ γραφίδες αὐτῶν νὰ ἔχουν ὠρισμένας διεκθύνσεις καὶ νὰ σχηματίζωσι γωνίαν ὀρθήν.

Σεισμογράφος Agamemnone. Ὁ ἕτερος σεισμογράφος Agamemnone εἶναι κατὰ πολὺ ἀπλούστερος. Τὸ ἐκκρεμὲς αὐτοῦ ἀποτελεῖται ἐκ κυλίνδρου μολυβδίνου βάρους 200 χιλιογράμμων, ἀνηρτημένον ἀπὸ τῆς ὀροφῆς διὰ λεπτῆς σιδηρᾶς ῥάβδου μήκους 8 περίπου μέτρων. Πλησίον τοῦ βάρους ἡ ῥάβδος περιβάλλεται ὑπὸ δύο μεταλλικῶν πετάλων σχηματίζόντων ὀρθὴν γωνίαν καὶ στερεωμένων εἰς τοὺς ἄξονας στροφῆς δύο μακρῶν βραχιόνων. Οἱ βραχίονες οὗτοι εἶναι παράλληλοι καὶ ἀπολήγουσι κατὰ τὸ ἓν ἄκρον αὐτῶν εἰς ἀκίδας ἐκ λευκοχρύσου, εἰς τὸ ἕτερον δὲ ἄκρον φέρουσι γραφίδας, μικρὰ τριγωνικὰ δοχεῖα πλήρη μελάνης, στηριζομένας ἐλαφρῶς ἐπὶ χαρτίνης ταινίας, ἣτις ἐκτυλίσσεται βραδέως ὑπὸ ὥρολογιακοῦ μηχανισμοῦ.

Ὅταν τὸ ἐκκρεμὲς ἥρειμῃ, αἱ γραφίδες γράφουσιν, ὡς καὶ εἰς τὸν σεισμογράφον Mainka, γραμμὰς εὐθείας· κατὰ τὴν κίνησιν ὅμως αὐτοῦ, ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ σεισμοῦ, ἡ ῥάβδος τοῦ ἐκκρεμοῦς ὠθεῖ τὰ περιβάλλοντα αὐτὴν πέταλα καὶ ἀναγκάζει τοὺς βραχίονας νὰ στραφῶσι. Τότε αἱ μὲν ἀκίδες αὐτῶν ἐφαπτόμεναι τῶν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν εὐρισκομένων ὁμοίων ἀκίδων τῶν στελεχῶν ἀποκαθιστῶσι σιγμιαίως τὴν κυκλοφορίαν ἡλεκτρικοῦ ρεύματος εἰς μικρὸν ἡλεκτρομαγνήτην, ὅστις ἔλκει μοχλὸν τινὰ τοῦ ὥρολογιακοῦ μηχανισμοῦ καὶ ἡ ταινία ἀρχεται ἐκτυλισσομένη μετὰ μεγάλης ταχύτητος, ἐνῶ συγχρόνως τὰ στελέχη ἀποκλίνουσιν, ἵνα μὴ προσκρούσιν ἐπ' αὐτῶν αἱ ἀκίδες τῶν βραχιόνων αἱ δὲ γραφίδες γράφουσιν κυματοειδῆ γραμμὴν, ἥτοι τὸ σεισμογράφημα.

Ἐν τῷ σεισμογράφῳ τούτῳ ἡ ταλάντωσις τοῦ ἐκκρεμοῦς δωδεκαπλασιάζεται ἐν τῇ ταινίᾳ.

Διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ὥρας τῆς ἐνάρξεως τοῦ σεισμοῦ ὑπάρχει καὶ εἰς τὸν σεισμογράφον τούτον χρονογραφικὸν σύστημα κατ'ἀλλήλῳ.

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΘΗΒΩΝ

Ἡ στέγη τῆς μικρᾶς Ἐκκλησίας ἔχει καταπέσει.

Σεισμογραφήματα. — Εἰς ἕκαστον σεισμογράφημα (Σχ. 2) μικροῦ ἢ μεγάλου σεισμοῦ καὶ ἔχοντος τὴν ἀρχὴν εἰς πλησίον κείμενον τόπον ἢ ἀπομεμακρυσμένον διακρίνομεν κυρίως ἐν ἀρχῇ μὲν πολὺθλαστον γραμμὴν μικροῦ πλάτους, προεισαγωγικὴν, ἀντιστοιχοῦσαν εἰς λίαν βραχείας αἰωρήσεις τοῦ ἐκκρεμοῦς αὐτοῦ, ἀκολουθῶν δὲ μεγάλας κυματώσεις.

Παραδεχόμεθα γενικῶς, ὅτι αἱ πρῶται ἀσθενεῖς κυμάνσεις προκύπτουσιν ἐκ τῆς μεταδόσεως τῆς σεισμικῆς κινήσεως ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ σεισμοῦ κατ' εὐθείαν εἰς τὸν σεισμογράφον διὰ μέσου τῆς γῆτις μάζης, αἱ δὲ ἄλλαι ἐκ κινήσεων ὀριζοντίων καὶ κατακορύφων ἐρχομένων μετὰ ταχύτητα πολὺ μικροτέραν ἐκ τοῦ ἐπικέντρου τοῦ σεισμοῦ, ἥτοι τοῦ ἀντιστοίχου σημείου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς πρὸς τὸ κέντρον τοῦ σεισμοῦ.

Τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤρχισεν ἡ πρώτη κίνησις μέχρι τῆς ἀρχῆς τῶν μεγάλων κυματώσεων, μετρηθὲν εἰς τὸν σεισμογράφον εἶναι τοσοῦτον μεγαλείτερον ὅσον ἀπώτερον εὐρίσκεται ἡ αἰτία τοῦ σεισμοῦ, ἐπιτρέπει δὲ νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν ἀπὸ τοῦ σεισμογράφου ἀπόστασιν τοῦ ἀγνώστου ἐπικέντρου τοῦ σεισμοῦ μετὰ ἀρκετὴν προσέγγισιν.

Τέλος ἡ διεκθύνσις, ἐξ ἧς προῆλθεν ἡ σεισμικὴ δόνησις, εὐρίσκεται ἐκ τῆς διεκθύνσεως τῆς ἀρχικῆς ἀποκλίσεως τῶν γραφίδων τοῦ σεισμογράφου, ἡ δὲ ἰσχύς αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλάτους τῶν γραφομένων κυματώσεων.

Δ^ρ Ν. Α. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
Βοηθὸς ἐν τῷ γεωδυναμικῷ τμήματι
τοῦ Ἑθν. Ἀστεροσκοπείου.

ΚΝΟΥΤ ΑΜΣΟΥΝ

ΑΛΗΤΕΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

«Σηκωθῆτε, παιδιά!» φωνάζει ὁ ἐπιστάτης τοῦ τμήματος Ὁρὰνζ Φλάτ. Δὲν ἠμποροῦμε νὰ τὸν δοῦμε, εἶνε ἀκόμη πίσσα σκοτάδι, ἡ τρίτη πρωτὴν ὥρα, ἀλλὰ πηδουίμεν ἀμέσως ἀπὸ τὰ κρεβάτια καὶ φοροῦμε πανταλόνι καὶ μπλούζα.

Εἶνε ἡ ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ, δουλεύομεν σὰν τὰ σκυλιά, ἔχομεν λιγοστὸν τὸν ὕπνον καὶ ὅλοι οἱ ἄνδρες καταποντοῦνται κατ' ἀφύσικον τρόπον. Μαλὼνομεν μεταξὺ μας γιὰ τὸ παραμικρόν· εἰς τὴν ἐλαχίστην δυσχέρειαν, ποῦ παρουσιάζεται κατὰ τὴν ἐργασίαν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, μεταχειριζόμεθα βίαν καὶ σπάζομεν τὰ σκεῆ.

Κι' αὐτὸς ὁ ἐπιστάτης ἔγινεν ἀδύνατος καὶ σκληρὸς σὰν κονταροῦλον. Μᾶς διηγείται, ὅτι τὸ γειτονικὸν τμήμα ἔχει προχωρήσῃ σημαντικὰ στὴ δουλειὰ καὶ θὰ τελειώσῃ τὸν θερισμὸν μερικὰς ἡμέρας προτιήτερα ἀπὸ μᾶς. «Αὐτὸ δὲν θὰ γίνῃ ποτέ!» ἀπαντῶμεν μετ' ἐπιμέλειαν δόγμια. Τὸ βάλαμε στὸ νοῦ μας νὰ προσφθάσωμεν τὸ γειτονικὸν τμήμα, νὰ τὸ προσπεράσωμεν θριαμβευτικὰ· κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς κρατήσῃ σ' αὐτό. Διὰ τοῦτο ὁ ἐπιστάτης μᾶς ἐφώνησε κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἐβδομάδας τώρα στῆς τρεῖς τὸ πρωὶ στὰ κρεβάτια μας καὶ τὴν κρανήν του «Ἐμπρὸς παιδιά!» θὰ τὴν ἀκούγαμε καὶ αὖριον πάλιν καὶ μεθαύριον πάλιν εἰς τὰς τρεῖς τὴν νύχτα. Δὲν βλέπαμεν κανὲν τέλος σ' αὐτὴν τὴν ἀγγάρειαν.

Ὁρμήσαμεν εἰς τὸ τραπέζι τοῦ φαγητοῦ καὶ ἀρχίσαμεν νὰ καταπίνωμεν βιαστικὰ ὅτι ἀναγκαῖοτερον ἀπὸ ψωμί καὶ βούτυρον, κρέας καὶ καφέ. Τὸ φαγητὸν εἶνε καλόν, ἀλλὰ τὴν ὄρεξιν δὲν τὴν γνωρίζομεν πλέον. Μετὰ δέκα λεπτὰ βρισκόμαστε ἤδη εἰς τὸ ἀμάξι μας καὶ μεταφερόμεθα εἰς τὸν τόπον τῆς ἐργασίας ἔξω.

Καὶ ἐργαζόμεθα σὰν τροχὰς πλάσματα ἐγκαταλειφθέντα ἀπὸ τὸν Θεόν. Γνωρίζομεν πολὺ καλά, ὅτι μᾶς ἀναμένει μεγάλος ἔπαινος καὶ ἐπιδοκιμασία, ἂν τελειώσωμεν τὸν θερισμὸν μονάχα μίαν ἡμέραν προτιήτερα ἀπὸ τὸ γειτονικὸν τμήμα καὶ αὐτὸ καταβάλλει ἐπίσης τὰς μεγαλητέρας προσπάθειας. Καθένας ἔχει τὴν φιλοδοξίαν του εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον καὶ ἐμεῖς ἔχομεν τὴν ἰδικήν μας.

Φωτίζει, ὁ ἥλιος βγαίνει καὶ ἀρχίζει νὰ καίῃ· πετοῦμε τῆς μπλούζας μας. Ἐκατοντάδες ἄνδρες εἶνε διασκορπισμένοι εἰς τὸν ἀπέραντον ἀγρόν, τὸν φυτεμένον μετ' αἰάρι· ἐκεῖ θὰ γυρίζωμεν ἔως ἀπόψε ποῦ νὰ νυχτώσῃ.

«Δὲν ἤξεύρω, ἂν θὰ μπορούσα ν' ἀνθέξω περισσότερο, Νούτ», εἶπεν ὁ Ὁντλεῦ, ὁ Ἰρλανδός.

Καὶ ὁ Νούτ ἤμουν ἐγώ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ἀκούω τὸν Ὁντλεῦ νὰ λέγῃ τὸ ἴδιον πρὸς τὸν ἀλλήτην Γέες· ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ βαστάξῃ πλέον.

Τὸν ἐπέπληξα διὰ τὴν μεγάλην ἐλευθεροστο-

μίαν του και τον ξμάλωσα, διότι είπε τέτοια πράγματα εις ένα περιπλανώμενον τυχοδιώκτην.

«Ο Ώντλεϋ μ' εννοεί πολὺ καλὰ καὶ ἔτσι με πλησιάζει μίαν νύχτα καὶ μοῦ ξυπνᾷ τὸν καϋμόν. Ἐκφράζεται ἀποκαλυπτότερα, λέγει ξάστερα :

«Δὲν ἀντέχω περισσότερον, ἀπόψε τὴν νύχτα θὰ τραβήξω τὸν δρόμον μου. Θέλεις νὰρθῆς μαζί, θὰ με βρῆς στὴς δώδεκα εἰς τὴν βορεινὴ γωνία τοῦ σταύλου». «Δὲν θέλω νὰρθῶ μαζί», εἶπα.

Ἐδούλεψα ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ἐσκέφθην τὸ πρᾶγμα καὶ ὅταν ἐνύχτωσεν, εἶχα λάβει τὴν ἀπόφασίν μου νὰ μὴν ἀκολουθήσω τὸν Ώντλεϋ. Παρετήρησα, ὅτι ἤθελε νὰ μιλήσῃ μαζί μου, καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ, καὶ ὕστερα, ἐνῶ ἐπηγαίναμεν εἰς τὰ κρεβάτια μας, ἀλλὰ τὸν ἀπέφυγα καὶ ἤμουνα εὐχαριστημένος με τὸν ἑαυτόν μου, ποῦ μπόρεσα καὶ τοῦ ἀντεστάθην.

Τὸ βράδυ ἐγδυθήκαμεν καὶ ἐπήγαμεν εἰς τὰ κρεβάτια μας. Ἦταν σκοτεινὰ. Μετ' ὀλίγας ὥρας θὰ ἐξαπαφώναζεν ὁ ἐπιστάτης : «Σηκωθείτε παιδιά!» καὶ ἡμέρα θὰ περνοῦσεν, ὅπως ἡ χθεσινὴ καὶ ἡ προχθεσινὴ. Ἐνῶ εἰς ὀλίγων ἡμερῶν πορείαν ἀπ' ἐδῶ θὰ εὐρίσκετο ἕνα κτῆμα ἢ μία πόλις, ὅπου μποροῦσα νὰ εὕρισκα ἄλλην ἐργασίαν καὶ νὰ ἐκέρδιζα χρήματα. Καὶ ἐκεῖ θὰ μποροῦσα ἴσως νὰ εὕρισκα ὀλίγον περισσότερον ὕπνον.

Ἐβγήκα κρυφὰ ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιον καὶ ἐπῆγα πρὸς τὴν βορεινὴν γωνίαν τοῦ σταύλου.

Ὁ Ώντλεϋ εὐρίσκετο ἤδη ἐκεῖ. Ἐστέκετο μαζεμμένος, μετὰ τὴν πλάτην πρὸς τὸν τοῖχον καὶ τὰ χέρια στὴς τσέπες. Ἦτο παγωμένος. Ὑστερα ἀπὸ ὀλίγον ἤλθε καὶ ὁ ἀλήτης Γέσς.

Ἠρώτησα :

«Θάρρῃ καὶ ὁ Γέσς μαζί» ;

«Φυσικά», ἀπήντησεν ὁ Ώντλεϋ. «Αὐτὸς ἀκριβῶς θάρρῃ μαζί. Τί, δὲν ἤθελες» ;

«Καὶ βέβαια θέλω», εἶπα καὶ ἐπῆρα ἀμέσως τὴν ἀπόφασίν μου.

«Λοιπὸν, εἶνε πολὺ ἀργά», ἐδήλωσεν ὁ Ώντλεϋ. «Ἐγὼ μόνον γιὰ μᾶς τοὺς δύο τρόφιμα».

Μαινόμενος εἶπα :

«Τότε θὰ τὸ πῶ στὸν ἐπιστάτην».

Τότε ἐξεκινήσαμεν πάλιν πρὸς βορρᾶν. Δεξιὰ μας ἦταν ὥσάν νὰ ἤρχιζεν ὁ οὐρανὸς νὰ φωτίζεται, καὶ ὀλίγος ὕπνος μᾶς εἶχε κάμῃ καλὸ, ὥστε ἐμεγάλωσε κομμάτι τὸ θάρρος μας καὶ αὐτὸς ὁ Γέσς, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε κοιμηθῇ, ἐφαίνετο νὰ εἶχε περισσότερας δυνάμεις, ἐπορεύετο εὐθυτενῶς καὶ ἐσκόνταπτε σπανιότερα εἰς τὸ ἀνώμαλον χλοερὸν λειβάδι.

«Τώρα θὰ ξυπνοῦν στὸ κτῆμα», εἶπεν ὁ Γέσς. Τὸ εἶπεν αὐτό, ἀφοῦ ἐκύταξε τὸν οὐρανόν. Μετὰ μίαν στιγμὴν εἶπε : «Τώρα προγευματίζουν. Τώρα ρωτοῦν γιὰ μᾶς».

Ἐβαδίσσαμεν ἄθελα καὶ οἱ τρεῖς γληγωρότερα.

«Τώρα εἶνε ἔξω καὶ κυττάζουν γιὰ μᾶς», ξαναεἶπε κατόπιν ὁ Γέσς.

Ἀκουγα τὴν καρδιά μου νὰ χτυπᾷ.

«Σώπαινε!» ἀνέκραξεν ὁ Ώντλεϋ. «Δὲν μπορεῖς λοιπὸν, νὰ περιορίσῃς τὴν φλυαρίαν σου καὶ καλλίτερα νὰ σιωπήσῃς διόλου» ;

«Πρέπει νὰ τρέξῃ πολὺ μετὰ τὸ ἀλλόγ του, ἂν θέλῃ νὰ μᾶς φθάσῃ τώρα», εἶπα διὰ νὰ δείξω θάρρος.

«Ναί, ἔχεις δίκην», εἶπε καὶ ὁ Ώντλεϋ. «Δὲν θὰ μᾶς φθάσῃ ποτέ».

Ἡ πεποίθησις τοῦ Ώντλεϋ ἐμεγάλωσε πολὺ καὶ οὐδὲν λιγὰκι ἀκούσαμεν, ὅτι εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ τρώγῃ κρυφὰ ἀπὸ τὰ τρόφιμα, ποῦ ἔφερεν.

Ἐφώτιζεν ὁλοὲν περισσότερον καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν. Ὁ Γέσς ἐστάθῃ καὶ ἐκύταξε γύρω τίποτε δὲν ἐφαίνετο, κανεὶς ἱππεύς, καμμία ζῶσα ψυχὴ. Ἐπίσης κανὲν σπῖτι καὶ κανὲν δένδρον δὲν εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀπέραντον αὐτὴν θάλασσαν τῶν λειβαδιῶν.

Ὁ Γέσς εἶπε :

«Τώρα ἂς ἀλλάξωμεν δρόμον καὶ ἂς κάμωμε μερικά βήματα πρὸς ἀνατολάς. Ὁ ἥλιος θὰ λυώσῃ γλήγωρα ἀρκετὰ τὰ ἔγγραφα μᾶς ἀλλ' ἂν ἀκολουθήσωμεν τὴν ἰδίαν διευθύνσιν ὅπως τώρα, μπορεῖ ὁ ἐπιστάτης νὰ μᾶς φθάσῃ πάντα».

«Ἐχεις δίκην», εἶπεν ὁ Ώντλεϋ πάλιν. «Μπορεῖ τότε νὰ προχωρήσῃ μετὰ τὸ ἀλλόγ του πρὸς βορρᾶν — δὲν θὰ μᾶς βρῇ».

Ἐβαδίσσαμεν μίαν ὥραν ἀκόμη καὶ ὅλοι δὲν μποροῦσαμε νὰ κρατηθῶμεν εἰς τὰ πόδια μας. Ἐν ὅσῳ ἀνέβαιναν ὁ ἥλιος, ἐγένετο ὁλοὲν θεομότερος καὶ τέλος ἐστέρνωσεν ὅλην τὴν πᾶχνην εἰς τὴν χλόην. Ἡ ὥρα θὰ ἦταν ἐπὶ τὴν ὀκτὼ τῆς πρωίας καὶ ὅλοι ἐξαπλωθήκαμε ν' ἀναπαυθούμε.

Ἦμουν κατακουρασμένοι καὶ δὲν μποροῦσα νὰ κοιμηθῶ, ἐστεκόμουν ὁρθοὶ καὶ ἐκύταζα τοὺς δύο συναδέλφους μου. Ὁ ἀλήτης Γέσς ἦταν ἰσχνὸς καὶ τὸ χροῖμα τοῦ προσώπου του ἦτο μαῦρο, εἶχε ἀδύνατα καὶ εὐκίνητα χέρια καὶ ὤμους. Ὁ Θεὸς ξέρει, εἶχεν ἴσως δοκιμάσῃ ὅλας «Θὰ τὸ κάμῃς αὐτό» ; εἶπεν ὁ Ώντλεϋ μαλακά, παραπολὺ μαλακά. «Ἀλήθεια θὰ τὸ κάμῃς αὐτό», εἶπεν, «ἐπὶ κανένα ὄρον δὲν θὰ τὸ κάμῃς».

Καὶ μὲ ἐπλησίασε τόσον, ὥστε ἐνοιώσα τὴν ἀναπνοὴν του.

«Στάσου!» ἐπιθύρουν ὁ ἀλήτης. «Θέλεις, Νούτ, νὰρθῆς μαζί, τότε θὰ προμηθευθῶ περισσότερον φαγητόν. Ξέρω ποῦ ἔχει βάλλῃ ὁ μάγειρος τὸ κρέας».

Ἐνῶ ὁ ἀλήτης Γέσς ἀπεμακρύνθη, ἐστεκόμην ὁ Ώντλεϋ καὶ ἐγὼ κοντὰ εἰς τοὺς σταύλους καὶ ἐφιλονικούσαμεν, διότι ἠθέλησα νὰ τὸν κατα-

δώσω καὶ ὅταν ὁ Γέσς ἐπέστρεψε μετὰ τὸ κρέας, ὁ Ώντλεϋ ἦταν τόσον ἐξωρισμένος ὥστε εἶπε :

«Δὲν μποροῦσε νὰ βρῇς περισσότερον κρέας, κατεργάρε; Τὶ ἄνδρας, λοιπὸν εἶσαι! Καλὰ, νὰ τὸ κρέας σου Νούτ», μοῦ εἶπε καὶ μοῦ τὸ ἐπέταξε.

Καὶ τότε ἐφύγαμε κρυφὰ ἀπὸ τὸ Ὅραν Φλάτ.

II

Ἐπορεύθημεν πρὸς βορρᾶν, διὰ νὰ φθάσωμεν τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν καὶ ἐβαδίσσαμεν μερικὰς ὥρας. Τότε ὁ Γέσς ἐδήλωσεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκοιμᾶτο κομμάτι. Ἡμεῖς οἱ δύο ἄλλοι θὰ μποροῦσαμε νὰ ἐπροχωροῦσαμεν ἀκόμη.

Ἐδρισκόμεθα εἰς τὸ μέσον τοῦ λειβαδιοῦ καὶ ἀκόμη δὲν ἐβλέπαμεν καμμίαν ἐνδειξίν, ὅτι ἐπλησίαζεν ἡ ἀγῆ. Καθὼς ἔκανεν ἀρκετὴν παγωνιά, ἐπεράσαμεν τὰ χωράφια τῶν σιτηρῶν καὶ τὰ ἀπέραντα λειβάδια, χωρὶς νὰ βραχοῦμεν. Ἐσταματήσαμεν, λοιπὸν, καὶ ἐφάγαμε μετὰ τὰ πόδια γύρω μας γιὰ νὰ βροῦμε μίαν καλὴν θέσιν νὰ ξαπλωθούμε. ἔπεσα χάμου, ἀκούμπησα εἰς τὸν ἀγκῶνα μου καὶ ἀποκοιμήθηκα.

Ἐξαφνα μᾶς ξυπνᾷ ὁ Γέσς. Κατὰ τὰς τελευταίας ἐβδομάδας εἶχε κοιμηθῇ τόσον ὀλίγον καὶ τώρα δὲν εἰμπορεῖ νὰ κοιμηθῇ.

«Ἐμπρός, παιδιά!» ἐφώναξε.

Σαστισμένοι ἀπὸ τὸν ὕπνον καὶ ταραγμένοι ἐπεταχθήκαμε ἐπάνω δὲν ὑπάρχει κανεὶς κίνδυνος ἀπὸ τὴν χρονοτριβήν, ὁλόγυρά μας ἐξαπλοῦται μονάχα σκοτεινὴ εἰρήνη. Ὁ Ώντλεϋ βλασφημᾷ καὶ δηλώνει πῶς δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ μᾶς ξυπνοῦσαν ἀπὸ τώρα.

Ὁ Γέσς ἀπήντησε :

«Πρέπει νὰ τοῦ δίνωμεν ἀπ' ἐδῶ. Ἐπεσε παντοῦ παραπολλὴ πᾶχνη. Ὁ ἐπιστάτης μπορεῖ ν' ἀκολουθήσῃ τὰ ἔγγραφα μᾶς ἀπὸ τοὺς σταύλους καὶ καθὼς καθυστερεῖ ἕνα καλὸ ἀλογάκι, μπορεῖ νὰ μᾶς φθάσῃ».

«Ἐ, καὶ ὕστερα» ; εἶπεν ὁ Ώντλεϋ. «Θὰ τὸν στείλωμεν ἀπ' ἐκεῖ ποῦ ἦρθε».

«Κι' αὐτὸς μπορεῖ νὰ μᾶς τουφεκίσῃ προηγουμένως», ἀπήντησεν ὁ Γέσς.

Εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ κατεβαίνει καὶ ὑπελογίσσαμεν τὴν ὥραν ἕως τέσσαρες, τέσσαρες καὶ μισή, ὅταν ἀρχίσουμεν τὸν δρόμον μας. Καὶ πάλιν δεινυθῆμεν πρὸς βορρᾶν, διὰ νὰ φθάσωμεν τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν.

Ἐβαδίσσαμεν ἕως ἀργὰ τὴν νύχτα καὶ πάλιν ἐξαπλωθήκαμεν εἰς τὸ λειβάδι νὰ κοιμηθούμε προηγουμένως ὁ Ώντλεϋ ἔφαγεν ὁλόκληρα τὰ τρόφιμά του καὶ ἦταν ἀρκετὰ χορτασμένος, ὅταν ἀπεκοιμήθη. Τὴν νύχτα ἐξυπνήσαμεν καὶ οἱ τρεῖς κατὰ διαλείμματα ἀπὸ τὸ τσουχτερὸ κρύο, ἔπειτα ἐπηδήσαμεν μερικὰς φορὰς μπροστὰ καὶ πίσω,

ἕως ὅτου ἐπέσαμεν καὶ ἐνοιώσαμεν τὴν πᾶχνην τῆς χλόης στὸ πρόσωπον. Καὶ τότε ἐκουβαρισθήκαμεν ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον, μισοαποκοιμηθήκαμεν, ἐνῶ ἔτριζαν τὰ δόντια μας. Ὁ Ώντλεϋ ἐκρύωνε κάπως ὀλιγώτερον ἀπὸ μᾶς, ἦταν καταχορτασμένος.

Τέλος εἶπεν ὁ Γέσς, ἐνῶ ἐσηκώθη συγχρόνως : «Μποροῦσαμε μὴ χάρᾳ νὰ προχωροῦσαμεν ἕως τὴν ὥρα, ποῦ θὰ ἔβγαινεν ὁ ἥλιος τότε μποροῦσαμε νὰ κοιμώμαστε».

Ἀλλ' ὅταν ἐξεκινήσαμεν, ὁ Ώντλεϋ ἤθελε νὰ ἐπηγαίναμεν ἀπ' αὐτὸν τὸν δρόμον καὶ ὁ Γέσς ἀπὸ τὸν ἄλλον. Δὲν ἦταν κανὲν φῶς καὶ κανὲν ἀστὲρι στὸν οὐρανόν, ποῦ νὰ μποροῦσαμε νὰ διευθυνόμεθα.

«Θὰ πάω μετὰ τὸν Γέσς», εἶπα καὶ τὸν ἀκολούθησα.

Κι' ὁ Ώντλεϋ ἦρθεν ἀποπίσω μας καὶ ἐβλασφημοῦσε καὶ ὕβριζεν ἰδιαιτέρως ἐμένα καὶ μὲ ἔλεγε παληόπαιδο καὶ ἄνθρωπον, ποῦ δὲν ἤξερεν, οὔτε καταλάβαινε τί τοῦ ἐγένετο.

Ὅταν ἐφώτισεν, ἀρχίσουμεν νὰ γευματίζωμεν, ἐνῶ ἐπερπατοῦσαμεν. Ὁ Ώντλεϋ, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε πλέον νὰ φάγῃ τίποτε, μᾶς ἀκολουθοῦσε σιωπηλῶς. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἀρχίσουμεν νὰ νοιώθωμε δίψαν καὶ ὁ Γέσς εἶπε : «Δὲν θὰ βροῦμε ἴσως νερὸ ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ κάνετε οἰκονομίαν στὸ καπνόν, παιδιά, παίρνετε λιγὰκι κάθε φορὰ».

Ἀλλ' ὁ Ώντλεϋ εἶχε καπνίσῃ καὶ τὸν καπνὸν του, εἰς τρόπον ὥστε ἐχρειάσθη νὰ τὸν μοιρασθοῦμε μαζί του.

Τὸ βράδυ εἰς τὸ σκοτάδι, ὅταν δὲν ἠμποροῦσαμε νὰ δοῦμε πλέον, ἀκούσαμεν μακρὰ ἀπὸ μᾶς νὰ περνᾷ συνταρακτικὰ ἕνα τραῦμα. Ἀντήχησεν εἰς τὰ αὐτιά μας ὡς τροφερὴ μουσικὴ καὶ ἐξακολουθήσαμεν τὸν δρόμον μας μετὰ νέας δυνάμεις. Τέλος τὰ πόδια μας ἐσκόνταπταν εἰς τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν. Ἀλλ' οὔτε πρὸς ἀνατολάς, οὔτε πρὸς δύσιν μποροῦσε νὰ ἰδῇ κανεὶς τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὰ σίδερα τῆς γραμμῆς καὶ ἐχρειάσθη νὰ πέσωμεν ἐκεῖ, ποῦ βρεθήκαμε τὰς δυνατὰς θέσεις καὶ τὰς ἐγκατέλειπε διὰ νὰ περιπλανηθῇ, ἀδιάκοπα νὰ περιπλανηθῇ καὶ νὰ ζήσῃ τὴν περιπετειώδη ζωὴν ἀλήτου. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν, ὅπου ἦτο κατὰ τὴν εἰς τοὺς ποταμούς ἀπέκτησε γνώσεις περὶ τῶν κινήσεων τῆς πνέοντος, καταλάβαιναν ἀπὸ ἐμπροσθέντα καὶ θὰ εἰργάσθη ἴσως ὁ ἕνα μαγαζὶ πόλεως. Ἦταν πρόθυμος εἰς βοήθειαν συνάδελφος, ὅταν ἐπροφασίζετο τὸν κουρασμένον τὴν νύχτα, τὸ ἔκανε διὰ νὰ μᾶς ἐχάριζεν ὀλίγον ὕπνον. Ἐνῶ αὐτὸς ἀργυπνοῦσεν.

Ὁ Ώντλεϋ ἦταν πολὺ μεγαλύτερος καὶ σωμα-

Η Διεύθυνσις τῶν Παναθηναίων δὲν ἔχει τὴν διάθεσιν νὰ δημιουργῇ ἀσπόνδους ἐχθροὺς μεταξὺ τοῦ κόσμου τῶν φιλολογοῦντων νέων· τὸ ἔργον μας τοὺς ἐνδιαφέρει, ὅπως ἐνδιαφέρει καὶ ἡμᾶς τὸ ἰδικόν τους. Ἀλλὰ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν φιλίαν των, φοβούμεθα ὅτι θὰ γίνωμεν ἀσπόνδοι ἐχθροὶ με τοὺς ἀναγνώστας μας. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ γίνῃ κάποιος συμβιβασμός. Ὡς μᾶς στέλλουν ὀλιγώτερα ποιήματα καὶ τὰ καλλιτερά των. Πρὸ παντός, ὅχι Μαγνάδια καὶ Μιράντες· ἀπὸ ὅλων τὸ ἐπιτελεῖον τῶν «Παναθηναίων» μόνον τὸ καλὰθι μαλλιαρίζει, καὶ μόνον αὐτὸ συνεννοεῖται με τοὺς συμπαθεστάτους μας μαλλιαρούς.

*

Ο κ. Σπύρος Σαμάρας ἐτοιμάζει, νέαν ὄπεραν. Ὑποσχόμεθα εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας νὰ τοὺς δώσωμεν πρῶτον ἐκλεκτὰ μέρη της, ὅταν τελειώσῃ. Ἡ ὄπερα θὰ δοθῇ εἰς τὸ Δημοτικὸν κατὰ τὴν χειμερινὴν περίδον. Λέγεται ὅτι τὸ νέον ἔργον τοῦ συνθέτου τῆς «Mademoiselle Belisle» προσθέτει μίαν ἀκόμη δάφνην εἰς ὅσας ἔχει.

*

ΣΕ ΜΕΡΙΚΟΥΣ ΒΟΥΛΕΥΤΑΣ

Τόσο καιρὸ ποῦ βουλευταὶ δὲν εἰσαγε... τί κρῖμα!
τί ἔχασε τόσο καιρὸ τὸ αὐτοχὸ τὸ βῆμα,
τί μουσικὴ τὰ λόγια σας, — σὰν ἀνέβητ' ἐπάνω,
Ἔτσι μοῦ φαίνεται... Σὺ πὲν καὶ κατὰ παραπάνω!

ΣΚΝΙΠΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Ἐπανήλθεν ἐκ τῆς ἰδιαίτερας αὐτοῦ πατρίδος ὁ φίλτατος βουλευτὴς κ. Στέφανος Γραντίσας, φέρων εἰς τὸν ταξιδιωτικὸν του σάκκον, πενήκοντα ὑποθέσεις δραμάτων, δώδεκα χιλιάδας παροιμίας, πεντακόσια ζεύγη μύθων, μίαν τρίτην πράξιν καὶ ἓνα ἐπισκεπτήριον.

*

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΣΟΥ

Πίσω ἀπ' τὰ κορινθιάκια σου, μικροῦλα μου σὲ εἶδα,
μὲ τὴν ξανθεῖά σου τὴν πλεξίδα,
καὶ ἐστάθηκα καὶ κόλλησα εἰς τὸ παράθυρό σου
νὰ ἰδῶ τὸ πρόσωπό σου

Κι' ὅταν τὸ εἶδα τ' ἄχασα τὸ κτύπημα 'ξιάστικα
μοῦ 'φάνη πὼς γελάστηκα,
καὶ τὸ ἐξανακτύπησα ἀπ' τὴν κορφή ὡς τὸν ὤμο,
καὶ... πήρα δρόμο.

ΟΡΕΣΙΒΙΟΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ

Φραντζέσκα Ντὰ Ρίμινι. — Τὰς τελευταίας ἐβδομάδας τῆς θερινῆς περιόδου ἐχρησιμοποίησεν ἡ Δις Κοτοπούλη, διὰ ν' ἀνακτήσῃ ὅσιν τυχὸν ὑπόληψιν ἔχασε καθ' ὅλους τοὺς παρελθόντας μῆνας· ἂν εἶναι ἀληθινὸν τὸ ρητὸν τῶν ἀρχαίων, ὅτι ἀπὸ τὰ τελευταία του ἔργα κρίνεται ὁ ἄνθρωπος, τότε ἡ θεατρικὴ αὐτὴ περίοδος μετὰ ὅλα τὰ «Παναθηναία» τῆς καὶ τὰς ἐπιθεωρήσεις της, ἐξιλεώνεται ἀπὸ τὴν τελευταίαν της πράξιν. Ἡ Φραντζέσκα Ντὰ Ρίμινι ἐδόθη μετὰ ὅλην τὴν δυνατὴν ἐντέλειαν ἀπὸ τὸν θίασον τῆς Δος Κοτοπούλης· καὶ ἡ ἰδία ἐδωσεν ὅσιν τῇ ἀφῆξαν δραματικὴν πνοὴν οἱ χοροὶ τῶν Παναθηναίων, διὰ νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν τραγικὴν κόρην τοῦ Ρίμινι. Τὴν συγχωροῦμεν καὶ τὴν εὐχαριστοῦμεν. Θεσμοφοριάζουσαι. Πληρέστατα σύμφωνοι μετὰ τὸν Διευθυντὴν τῆς Αστυνομίας ποῦ ἀπηγόρευσε τὴν παρὰστάσιν των καὶ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα, ὁ ὁποῖος, μετὰ τινος συγκαταβάσεως τοῦ μεταφραστοῦ, συγγραφέως, ἐπέτρεψε τὴν ἐπανάληψιν.

Ἐάν εἶναι ἀνάγκη νὰ γραφῇ κρίσις, τὴν γράφομεν μετὰ γράμματα χονδρά: *Ἦτο θέαμα οἰκτρὸν*. Οἰκτρὸν διὰ τὸν πλειοδοτήσαντα εἰς αἰσχρολογίαν μεταφραστὴν, οἰκτρὸν διὰ τοὺς ἀπεκδυθέντας κατὰ αἰδῶ ἠθοποιούς, οἰκτρὸν διὰ τὸ κοινὸν ποῦ ἐλερώθη τόσῃ ὥρᾳ, βλέπον, ἀκούον καὶ ποτιζόμενον ἀπὸ τὴν πλέον ἀηδὴ καὶ ὀχληρὰν καὶ ἐκνευριστικὴν πορνολογίαν. Εἶναι Ἀριστοφάνης θὰ μᾶς εἰπῇ ὁ κ. Δημητρακόπουλος. Καί... Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ὅπου ὁ κορυφαῖος τῶν κωμικῶν ἔγραφε τὰς Θεσμοφοριάζουσας, τὴν μᾶλλον ἐλευθεριάζουσιν κωμωδίαν του, μέχρη τῆς σήμερον, ἐπέρασαν ἔτη καὶ αἰῶνες· ὅτι ἦτο τότε εἰς ἄλλην γλῶσσαν, μετὰ ἄλλην χάριν καὶ σύγχρονα σατυρίζον πράγματα ἀνεκτόν, εἶναι διὰ τὸ σημερινὸν πολὺ αἰσθητικότερον, πολὺ ἀσθενέστερον ἴσως κοινόν, αὐθαδὲς καὶ ἱταμόν. Καὶ ἂν διὰ τοὺς δυναμένους ν' ἀναγνώσῃ τὸ πρωτότυπον, εἶναι πολλὴ ἡ αἰσχρολογία, φαντασθῇτε τί εἶναι δι' ὅσους ὑπεκρεώθησαν νὰ τὸ ἀκούσων μετὰ ὅσα τὸ ἐνέδυσσε κουρέλια ὁ μεταφραστής.

Παραστάσεις Κυβέλης. Ἡ κ. Κυβέλη Θεοδωρίδου μετὰ πολὺμηνον ἀπουσίαν ἐνεφανίσθη παρὰ ποτε χαρίεσσα, παρὰ ποτε ὀραία καὶ πάντοτε καλλιτέχνις ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἀτυχοῦς μας Βασιλικοῦ θεάτρου.

*

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κυρίαν Ἀγνωστον ἐνταῦθα. Ἡ ἀνωμυμογραφία σας μᾶς συγκινεῖ καὶ μᾶς τρομάζει· ἡ προσοπὶς σας τί κρύπτει ἄραγε; σοφὴν ἀσχημίαν ἢ φιλάρεσκον καλλονήν; Ἐνας Θεὸς τὸ ξεῦρε. Θυσιάσατε τὴν προσωπίδα σας καὶ γράψατέ μας σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα μετὰ τὴν ὑπογραφήν σας. — Κυρίαν Ἀνδρονίκην Μπ. Κωνσταντινούπολιν. Γράφετε πρὸς τὸν κ. Ἀγγελον Βλάχον· ὁ ἰδιοκτήτης τῶν Παναθηναίων εἶναι Γεώργιος Ἀγγέλ. Βλάχος. Γράφομεν καὶ ἀποστέλλομεν τεύχη δώδεκα. — Γεώργιον Θεσσαλονίκην. Συνήθεις εὐχαριστίαι θὰ ἦσαν ὀλίγαι ἀποστείλατέ μας, ἂν ὑπάρχη: La prochaine guerre e. c. t. — Serigny. — θὰ στείλωμεν. — Ταγματάρχην Πέτρο Θεσσαλ. Εὐχαριστοῦμεν θερμότατα. — Ε. Συνέσιον Χίον. Ἀναμένομεν εὐγενὲς προσπαθείας σας· εὐχαριστοῦμεν δι' ἐνθάρρυνσιν. — Στ. Ἐνταῦθα. Ἐλάβομεν, εὐχαριστοῦμεν. — Α. Μ. Ὅδὸς Χάριτος. Εὐχαριστῶ θερμότατα. — Ν. Ι. Σταθ. Μὴ πιστεύετε ὅτι ὀφείλεται εἰς ἀδιαφορίαν, ἂν δὲν δημοσιεύῃ εἰς προσεχῆς τεύχος. Προτιμῶμεν νὰ ἐβλέπομεν τὴν ποιητικὴν σας φλέβα ὀλιγώτερον συγγενεῦσαν μετὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ μαλλιαρισμοῦ· δημοτικὴν γράφετε; Γράψατέ μας. — Ἰωσήφ Ρ. Θὰ δημοσιεύσωμεν κατὰ παλαιότερόν σας. Τὸ προτιμῶμεν· ἐνθυμίζον παλαιούς ὁραίους δημοτικούς στίχους. — Κύριον Ἰωάννην Θ. Περ. Αἴγυπτον. Δὲν σὰς θέλομεν συνδρομητὴν. Μὴ πρὸς Θεοῦ νομίζετε ὅτι ἀποστέλλοντες πρὸς ἡμᾶς εἴκοσι φράγκα δικαιούσθε νὰ συνοδεύετε τὴν ἀποστολήν σας μετὰ αὐθάδεις ἀμφιβολίας περὶ τῆς τύχης των. Σὰς ἐπιστρέφομεν τὴν συνδρομὴν σας, καὶ ἐπαναλαμβάνομεν: δὲν σὰς χρειαζόμεθα. — Κον Ι. Γραμματικὴν Τάβωρα Ἀφρικῆς. Ἐμετρήσαμεν εἰς ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπόν σας, ὑπόλοιπον συνδρομῆς τρέχοντος ἔτους καὶ παύομεν ἀποστολήν. Τὸ αὐτὸ πράττομεν καὶ διὰ πάντα μὴ εὐχαριστήμενον ἐκ τῆς ἐπελθούσης μεταλλαγῆς. Εἶναι ὑποχρέωσις τιμῆς ἢ ἐντελῆς ἐξόφλησις πάσης προηγουμένης ὑποχρεώσεως. — Ποιητὴν ἐνταῦθα. Τὸ ποιημὰ σας εἶναι ἑμμετρος μετὰφρασὶς τοῦ γαλλικοῦ λόγιου: Les amis sont comme les voitures; quand il pleut on en trouve pas. Δὲν εἶναι ἔτσι;

ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΗΛΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ (ΚΑΘΗΓ. ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ)

περιλαμβάνει: *Κλασσικὸν Τμήμα* αποτελούμενον ἐκ τῶν ἐξῆς τάξεων: 1 Νηπιαγωγείου, 4 τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, 3 τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου καὶ 3 τοῦ Γυμνασίου.

Ἐμπορικὴν Σχολὴν ἐγκεκριμένην ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας καὶ παρέχουσαν δίπλωμα ἀναγνωρίζομενον ὑπὸ τοῦ Σ. Ὑπουργείου καὶ τῶν Ὑπαρχόντων.

Τμήμα Θηλέων (ἐν ἰδιαίτερῳ οἰκίῳ) ἐν τῷ ὁποίῳ πλὴν τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων διδάσκονται ὑποχρεωτικῶς ἡ Γαλλικὴ καὶ Ἀγγλικὴ, ἡ χειροτεχνία, ἡ οἰκοκυριακή, ἡ κοπτικὴ καὶ ὑαπτικὴ, τὰ κεντήματα, ἡ ὕγιεινὴ καὶ νοσηλεία, ἀθλητικὴ καὶ πεδία, ἡ φωνητικὴ μουσικὴ καὶ ἡ ἀπαγγελία καὶ οἱ ἑλληνικοὶ χοροὶ.

Δεκτοὶ γίνονται μαθηταὶ ἐσωτερικοὶ, ἡμιτρόφιμοι καὶ ἐξωτερικοὶ, μαθήτριαι δὲ μόνον ἡμιτρόφιμοι καὶ ἐξωτερικαί.

Κανονισμὸς στέλλεται τῷ αἰτοῦντι 14 Λεωφόρος Ἀλεξάνδρας 14.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΒΛΑΒΙΑΝΕΙΟΝ ΠΑΤΗΣΙΑ

Ἡ πρώτη καὶ τελειοτάτη

ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

Κατὰ τὴν δμόφωνον γνώμην καὶ διδασκαλίαν τῶν διαπρεπεστέρων Νευρολόγων καὶ Ψυχιάτρων μόνον ἐν τῇ Κλινικῇ θεραπεύονται τελείως

Η ΝΕΥΡΑΣΘΕΝΕΙΑ, ΥΣΤΕΡΙΑ

καὶ λοιπαὶ ΝΕΥΡΩΣΕΙΣ καὶ ΨΥΧΩΣΕΙΣ

ἀκόμη καὶ αἱ χρονιάται καὶ δυσίατοι ἐξ οἷασι δὴποτε αἰτίας προερχόμεναι, ὡσαύτως δὲ πάναπλος θεραπευτικῶς τελεῖται ἡ νοσηλεία τῶν ἐξ ὁργανικῶν νοσημάτων καὶ νευρο-ἀρθριτισμοῦ πασχόντων μετὰ ποικίλων ἐκδηλώσεων.

Ὁ Διευθυντὴς κ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ δέχεται τοὺς εἰσακτέους καθ' ἂς ὥρας καὶ τοὺς πάσχοντας ἐκ

ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΩΝ

νοσημάτων καθ' ἑκάστην 10-12 π. μ. καὶ 5-6 μ. μ. ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις οδῷ τοῦ

ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ 45

Ἐναντὶ Ἀρσενείου, Μέγαρον Μελά

Ἀριθ. Τηλεφώνου 200

Τὰ Ὀφθαλμικὰ νοσήματα
Θεραπεύονται ἐν τῇ τελείᾳ κλινικῇ τοῦ
εἰδικοῦ ὀφθαλμολόγου
Σπήλιου Ι. Χαραμῆ
Τ. ἐφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κλπ.
ἐν τῇ Ὀφθαλμολογικῇ Σχολῇ τῶν
Παρισίων σπουδαστῶν κλπ.
20 Ὁδὸς Πειραιῶς 20
Ἀθήναι, Τηλεφώνον 854.

ΤΩΡΑ

πλέον ὁλος ὁ κόσμος

ΠΡΟΤΙΜΑ

τὰ ἔτοιμα ὑποδήματα
πολυτελείας τοῦ ὑπο-
δηματοποιοῦ

Γ. ΜΟΥΓΕΡ

Οἰκονομία χρόνου καὶ
χρήματος.

Εἰδικότης εἰς τὰ ὑπο-
δήματα τῶν κυριῶν.

ΣΤΑΔΙΟΥ 46

ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΕΝΕΙΟΥ

